

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ತುಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ

ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ

(ಪರಿಷ್ಕೃತ)

10

ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿ

ಭಾಗ - 2

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರಿ.)

6ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 003.

ಅದೇಕಟ್ಟು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಗದ್ಯಪಾಟೊ	ಬರೆತಿನಾರ್	ಪಾಲೆ ಸಂಕೆ
6	ಚೆನ್ನೆ-ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ	ಸಂಪಲ್ಲಿನ	01
7	ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್	ಸಂಪಲ್ಲಿನ	09
8	ಅರಿಯೊಂದುಪ್ಪಿನ ತುಳುನಾಡ್ ಜೂವಾದಿಲು	ಡಾ. ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್ ಆಚಾರ್	17
9	ಗುಳಿಗ ತೂಟೆ	ಡಾ. ಡಿ. ಕೆ. ಚೌಟ (ಆನಂದಕೃಷ್ಣ)	28
10	ಕುಲು-ಮನಾಲಿ	ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ	36
ಪದ್ಯಪಾಟೊ			
6	ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು	ಡಾ. ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ ಸತೀಶ್ ರೈ	06
7	ಕಕ್ಕೆ ಆವೊಡು ಯಾನ್	ರಘು ಇಡ್ಡಿದು	13
8	ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರ	ಡಾ.ರಾಜಶ್ರೀ (ಸಂಪಲ್ಲಿನ)	25
9	ಕಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿ	ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ	33
10	ಕಲ್ಲ ಬೊಂಬೆ ಆಯಲ್	ಪ್ರಮೋದಾ. ಕೆ. ಸುವರ್ಣ	43
ಎಚ್ಚದ ಗೇನೊಗಾದ್			
1	ನಾಲಯಿಡ್ ನಾಲುರುಗು	ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ	48

ಚೆನ್ನೆ - ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ

ಉಳಿತೀರ್:

ನರಮಾನಿ ಪುರುಬಾಲೆ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಗೊಬ್ಬರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವೆ. ಪ್ರಾಯೋ ಪೋದು ಕೈಕಾರ್ ಸರಿಯಾದ್ ಪಂದುನೇಟ ಕಣ್ಣ್ ತೋಜುನೇಟಲಾ ಒಂಜತ್ತಂಡ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬರೆ ಅತ್ತಂದಾಂಡ ತೂದು ಕುಸಿ ಪಡೆಯರೆ ಆಸೆ ಪಡೆಪೆ. ಇಂಚಾದ್ ಗೊಬ್ಬು ನರಮಾನ್ಯನ ಬದ್ಡದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೊ. ಆತೇ ಅತ್ತ ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ನಡಪಿ ದೈವ - ದೇವರ್ಲೆನ ಉಚ್ಚಯೊದ ಕಡೇಕ್ ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬು ನಡಪವುನ ರಿವಾಜಿ. ಗೊಬ್ಬುಡು ಸೂರುದುಲಾಯಿದ ಗೊಬ್ಬು ಬೊಕ್ಕ ಜಾಲ ಗೊಬ್ಬುಂದು ರಡ್ಡ್ ನಮನೆ. ನಮ್ಮ ಪರತಿರಡ್ಡ್ ನಡತಿ ಬತ್ತಿ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಪರಪೋಕು ಗೊಬ್ಬುಲು ಅತ್ತಂಡ ಜನಪದ ಗೊಬ್ಬುಲು ಪನ್ನೆರ್. ಅಂಚಿಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ಚೆನ್ನೆ ಬೊಕ್ಕ ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್‌ದವು. ಈ ರಡ್ಡ್ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ ವಿವರಣೆ ಈ ಪಾಟೊಡುಂಡು.

ಅಜ್ಜಿ ಸೊಂಟೊಗೊಂಜಿ ಕೈದೀವೊಂದು ಬಗ್ಗೊಂದು ಉಲಾಯಿಡ್‌ದ ಪಿದಾಯಿ ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತೆರ್. ಅಜ್ಜಿನ ಕೂಡುಕುಟುಮ. ಅಂಚಾದ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಎಲೈಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊದ ಮಸ್ತ್ ಜೋಕುಲು ಇತ್ತೊ. ಕೀರ್ ಕಟ್‌ದ ಬರ್ಲ ಬನ್ನಗ ಮೈ ಚಂಡಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಸೊರ್ಕುನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ತೂದು ಅಜ್ಜಿಗ್ ಪಿಸ್‌ರ್ ಬತ್ತೆಂಡ್. ಸುಡಿತೊಂದು “ಮೆಕ್ಲೆನ್ ಏರಪ್ಪಾ ಆಳ್ತುನು? ನಾಲ್ಕೈಟ್‌ಲಾ ಜರತ ಸೀಕ್ ಉಂಡು” ಪಣೊಂದು ಉಲಾಯಿ ಪೋಯಿನ ಅಜ್ಜಿ ಬಡು ಪತೊಂದು ಬತ್ತೆರ್. ಪುಚ್ಚಿದ ಲಕ್ಕ ಕುಲ್ಲುದಿನ ಪದ್ಮನ್ ತೂದು ಪಂಡೆರ್ “ಇಂದಾ, ಪದ್ಮಾ, ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪೂರ ಪೂರ್ಲು ಕುಲ್ಲಾಲ. ಉಲಾಯಿ ಪೋದು ಚೆನ್ನೆದ ಮಣೆಲಾ ಕನಲ”. ಪದ್ಮಾ ಉಲಾಯಿ ಪೋದು ಚೆನ್ನೆದ ಮಣೆ ಕೊನೊದು ಬತ್ತೊಲು. ಚೆನ್ನೆದ ಮಣೆನ್ ತೂಯಿನ ಗಿರಿಜ “ಅಜ್ಜೀ ಈ ಗೊಬ್ಬು ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಯುಜಿ”. ಅರೆಬಾಯಿ ದೀಯಲ್. “ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಪತೊಂದು ಮಾತೆರಾ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪೋಯಿ” ವಸಂತಿನ ಬೊಬ್ಬೆ ಆಂಡ್.

ಅಜ್ಜಿ ವಸಂತಿ ಬೊಕ್ಕ ಗಿರಿಜನ ಕೈತಡೆ ಪೋದು “ಇಂದಾ ಮಗ ಗೊಬ್ಬಲೆಡ್ ಸೂರುದುಲಾಯಿದ ಗೊಬ್ಬು, ಜಾಲಗೊಬ್ಬು ಇಂಚ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆ ಉಂಡು. ರಾಜಾ ರಾಣಿ, ಪಲ್ಲಿ ಪತ್ತ್, ಪುಣೆಚ್ಚಿಲ್ ಆಟ, ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ, ಜುಬುಲಿ, ಮುಟ್ಟಾಟ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗೊಬ್ಬಲೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಜಾಗೆ ಬೋಡಾಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಜಾಲ್ಡ್ ಗೊಬ್ಬೊಡಾಪುಂಡು. ಕಲ್ಲಾಟ, ಕಡ್ಡಿ ಗೊಬ್ಬು, ಚೆನ್ನೆಮಣೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಗೊಬ್ಬಲೆನ್ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿಲಾ ಗೊಬ್ಬೊಲಿ. ಪ್ರಾಕ್ಡ್‌ದಿಂಚಿ ಮಸ್ತ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿ ಗೊಬ್ಬು ಚೆನ್ನೆಮಣೆ” ಪಂಡೆರ್. ಪೋಣ್ಣ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಇತ್ತೆ ಒಂತೆ ಉಮೇದ್ ಬರ್ಯರೆ ಸುರುವಾಂಡ್.

ಗಿರಿಜಾ ಬೊಕ್ಕ ವಸಂತಿನ್ ಅಜ್ಜಿ ಚೆನ್ನೆಮಣೆತ ರಡ್ಡ್ ಮೆಯಿಟ್‌ಲಾ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್. ಮಣೆಟ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲ್ಡ್ ಏಳ್ - ಏಳ್ ಗುರಿಕುಲು ಉಲ್ಲ. ನಿಕ್ಷೆನ ಪುಡೆಟಿತ್ತಿನ ಏಳ್ - ಏಳ್ ಗುರಿಕುಲು ನಿಕ್ಷೆನ ಇಲ್ಲ. ಉಂತೊಂದು ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನ ಪದ್ಧಡ ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡೆರ್ “ಪದ್ಮಾ, ಚೆನ್ನೆದ ಕಾಯಿ ಕೊನತ್‌ಜತ್ತಾ.” ಪದ್ಮ ಪೋದು ಲೆಂಚಿದ ಅಡಿಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕರಡಿಗ ಕನತಲ್. ಮಂಜೊಟ್ಟಿ, ಪೊಂಗಾರಿದ ಕಾಯಿ ಇಂಚ ರಡ್ಡೆನ್ನಾ ಈ ಗೊಬ್ಬುಡು ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಜ್ಜಿ ಕರಡಿಗದ ಬಾಯಿ ದೆತ್ತರ್. ಅಯಿಟಿತ್ತಿನ ಮಂಜೊಟ್ಟಿದ ನಾಲ್ ನಾಲ್ ಕಾಯಿನ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ ದಿಂಜಾಯೆರ್. ಕಾಯಿನ್ ದೀವರೆ ಮಣೆತ ರಡ್ಡ್ ಕೋಡಿಡ್ಲಾ ಅದೆಕುಲು ಉಲ್ಲ. “ಗಿರಿಜಾ, ಬಲತ ಮೈತ ಅದೆ ನಿಕ್ಕ, ಅಂಚೆನೇ ದತ್ತ ಮೈತ ಅದೆ ವಸಂತಿಗ್. ಇತ್ತೆ ಗೊಬ್ಬು ಸುರು ಮಲ್ಪುಗನಾ?” ಮಾತೆರ್ಲಾ ಮಣೆತ ಸುತ್ತ ಸೇರ್‌ದೆರ್. ಮುನ್ನೆ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜು ಮೋನೆ ಬಾಪಾದ್ ಒಂಜಿ ಮೈಟಿ ಉಂತುದೆರ್. ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಕೇನುಲೆಕ್ಕ ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡೆರ್ “ಇತ್ತೆ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಈ ಗೊಬ್ಬುನು ತೂಲೆ. ಆಣ್‌ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪಿದಾಯಿ ಮೈದಾನ್‌ಡ್ ಬೇತೆ ಒಂಜಿ ಗೊಬ್ಬು ಉಂಡು.” ಮುನ್ನೆ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜು ದಿಗಿಣ ಪಾಡೊಂದು ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬುದ ಕಳಡ್ಲ ಪಿದಾಯಿ ಪೋಯೆರ್. “ಎರಾಂಡಲಾ ಒರಿ ಗೊಬ್ಬು ಸುರು ಮಲ್ಪುಲೆ. ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲ ಪತ್ತ್‌ಲೆ. ಇಲ್ಲದ ಕಾಯಿನ್ ದೆತ್ತದ್ ನಿಕ್ಷೆನ ದತ್ತ ಮೈತ ಒಂಜೊಂಜಿ ಇಲ್ಲಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಾಯಿದಲೆಕ್ಕೊ ಪಟ್ಟೊಂದು ಪೋಲೆ”ಂದ್ ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡೆರ್.

ಗಿರಿಜ ಅಳೆನ ಕಡೆಡ್ಲ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾಯಿ ದೆತ್ತದ್ ಪಟ್ಟುವಲ್. ಪಟ್ಟೊಂದು ಪೋನಗಾಳೆನ ಕೈಟಿತ್ತಿನ ಕಾಯಿ ಮುಗಿಂಡ್. ದುಂಬುದ ಇಲ್ಲಾ ಖಾಲಿ ಇತ್ತಂಡ್. ಅಯಿಡ್ಲಾಲಾ ದುಂಬುದ ಇಲ್ಲದ ಕಾಯಿನ್ ಪೂರ ದೆತ್ತದ್ ಆಳ್ ತನ್ನ ಬಲತ ಮೈತ ಅದೆಟ್ ದಿಂಜವೊಂಡಳ್. ಅಜ್ಜಿ ಕುಸಿಟ್ “ವ್ಹಾ... ಗಿರಿಜಗ್ ಪೆರ್ಗ್ ತಿಕ್ಕಂಡ್” ಪಂಡೆರ್. ಜೋಕುಲು ಪೂರ ತಾಟ ಬೊಟ್ಟುದು ಬೊಬ್ಬ ಪಾಡ್ಲ. ಗಿರಿಜಗ್ ಪೆರ್ಗ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಬಾರೀ ಕುಸಿ ಆಂಡ್. ಇತ್ತೆ ವಸಂತಿ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುವಲ್. ಗೊಬ್ಬು ದುಂಬು ಪೋವೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ವಸಂತಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ನಾಲ್ ಕಾಯಿ ದಿಂಜಿನ ತೂದು ವಸಂತಿ ಪರ್‌ಂದ್ ಬುಳೆ ಕೊಯ್ಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಡೆ ಬತ್ತಿನ ಅಲೆನ ನೇಲ್ಯಪ್ಪೆ ಅಮಸರ ಮಲ್ತೆರ್. ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬುಡು ಪೆರ್ಗ್, ಜೋಡು ಪೆರ್ಗ್, ಅರಸಾಟ, ಮಂತ್ರಿ ಆಟ, ಸೀತೆಯಾಟ, ಎರಟೆ ಕುಟ್ಟಿ, ಎರಟೆ ಮುಕ್ಕ, ಕೊಂಪಲ, ಚೆನ್ನೆ, ಎಂಚಿಲ್ - ಉಚ್ಚಿಲ್ ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ತರೊತ ಗೊಬ್ಬುಲು ಉಲ್ಲ. ಮರಿಯಲೊಡು ಸುರು ಮಲ್ತಂಡ ಅಸ್ವಮಿದಾನಿಗ್ ಗೊಬ್ಬು ಕೈದ್ ಮಲ್ತದ್ ಚೆನ್ನೆದ ಮಣೆನ್ ಅಟ್ಟೊಡು ದೀಪೆರ್. ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತಂಡ ಉಂತಾಯೆರೆನೆ ಮನಸಾಪುಜಿ. ಗಿರಿಜಗ್‌ಲ, ವಸಂತಿಗ್‌ಲ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ತೆರಿಂಡ್. ಅಂಚೆನೆ ಗೊಬ್ಬು ತೂಯಿನ ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ ಐತ ಪೊಲಬಾಂಡ್.

“ಅಜ್ಜಿ, ನನ ಈ ಗೊಬ್ಬು ಯಾವು. ಬರ್ನ್ ಬುಡ್ತಂಡ್. ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಬೇತೆ ಗೊಬ್ಬು ಗೊಬ್ಬುಗ್” ಪಂಡೆರ್ ಜೋಕುಲು.

ಚೆನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬುನೆನ್ ಉಂತಾದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ನನ ನಮೊ ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬುಗಾಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಚೆನ್ನೆಡಾಂಡ ರಡ್ಡ್ ಜನೊಕು ಮಾತ್ರ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಆಪಿನಿ. ಕುಟ್ಟಿದಾನೆಡ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅಜ್ಜಿ ಅಯಿಕ್ ಒತ್ತೊಂಡೆರ್. ಪಚ್ಚು ಮಾಮುನು ಲೆತ್ತದ್ “ಮುಕುಲೆಗ್ ಒರ ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಕಲ್ಲಲಂಬೆ” ಪಂಡೆರ್. ಐಕ್ ಪಚ್ಚುಮಾಮು “ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬುನು ಆಣ್ ಜೋಕುಲತ್ತಾ? ಪೋಣ್ಣು ಜೋಕುಲು ಗೊಬ್ಬೆರಾ?” ಕೇಂಡೆರ್. “ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಆಣುಲು ಗೊಬ್ಬುನ ಗೊಬ್ಬು, ಆಂಡ ಪೋಣ್ಣುಲು ಗೊಬ್ಬುಂಡಲಾ ತಪ್ಪತ್ತ. ಮಾತ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬುಲೆ” ಪಂಡ್‌ದ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ಜೋಕುಲೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಕೂಟ ಮಲ್ತೆರ್. ಮುನ್ನೆ, ರಾಜು, ಗಿರಿಜಾ, ಮೇರಿ ಬೊಕ್ಕ ಪದ್ಮ ಒಂಜಿ ಕೂಟ. ಕುಡೊಂಜಿ ಕೂಟೊಡು ಪಚ್ಚುಮಾಮು, ಚೆನ್ನೆ, ವಸಂತಿ, ಬೇಬಿ, ಮೈಮುನ. ರಡ್ಡ್ ಕೂಟದಕುಲುಲಾ ಗೊಬ್ಬುದ ಕಲಕ್ ಜತ್ತೆರ್. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ನೆಲೊಟು ರಡ್ಡ್ ಬಿರೆಲ್ ಅಗೆಲದ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಗುಂಡಿ ತೋಡ್ಯೆರ್. ಮುನ್ನನ ಕೂಟೊದಕ್ಲ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬುಗು ಒಂಜಿ ಗೇಣ್ ಮಲ್ತಿ ಉದ್ದೊದ ತೋರೊದ ಕೋಲುದ ರಡ್ಡ್ ಮೆಯಿಲಾ ದೂಂಚಿ ಮಲ್ತಿ ಕುಟ್ಟಿಲು ಬೋಡು. ತೋರ ಬೊಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿದ ಒಂಜಿ ಮರಂಗಿ ಉದ್ದೊದ ಕೋಲು ಬೋಡು. ಈ ಕೋಲುಗು ‘ದಾನೆ’ಂದ್ ಪುದರ್.

ಮುನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆ. ಗಂಡಿಗ್ ಕುಟ್ಟಿನ್ ಅಡ್ಡ ದೀಯೆ. ‘ಚಿಲ್ಲೊ’ಂದ್ ಪಂಡೆ. ಚಿಲ್ಲೊ ಪಂಡ ರಾಪವೊಡಾಂದ್ ಅರ್ತೊ. ಆತಾನಗ ಪಚ್ಚು ಮಾಮುನ ಕಡೆತಕುಲು ಸುತ್ತ ದೂರೊದೂರೊಡು ಉಂತ್ಯೆರ್. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ‘ಪಲ್ಲೊ’ಂದು ಜವಾಬು ಕೊರಿಯೆರ್. ಪಲ್ಲೊ ಪಂಡ ತಯಾರುಲ್ಲೊಂದ್ ಅರ್ತೊ. ಮುನ್ನೆ ದಾನೆಡ್ ಕುಟ್ಟಿನ್ ರಟ್ಟಾದ್ ರಾಪವೆ. ಐನ್ ಪಚ್ಚುಮಾಮುನ ಗುಂಪುದಕುಲು ಪತ್ತೊಡಿತ್ತಂಡ್. ಪತ್ತುದುವೆರ್ಂಡ ಮುನ್ನನ ಆಟ ಮುಗಿತ್ತದು. ಆಯನ ಕಡೆತ ಕುಡ ಒರಿ ಗೊಬ್ಬೆರೆ ಬರೊಡಿತ್ತಂಡ್. ಆಂಡ ಪಚ್ಚುಮಾಮುನ ಕಡೆತಕ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಅವೆನ್ ಪತ್ತೆಜೆರ್. ಮುನ್ನೆ ಗಂಡಿಗ್ ದಾನೆನ್ ಅಡ್ಡ ದೀಯೆ. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ಮುನ್ನೆ ರಟ್ಟಾಯಿನ ಕುಟ್ಟಿನ್ ಪೆಜಿದ್ ದಾನೆಗ್ ನೋಟೊ ದೀದ್ ದಕ್ಕೆ. ದಾನೆಗ್ ಕುಟ್ಟಿ ತಾಗ್‌ಜಿ. ತಾಗುದೊಂಡಲ ಮುನ್ನೆ ಗೊಬ್ಬು ಬುಡ್ಡು ಕೊರೊಡಿತ್ತಂಡ್.

ಕುಡ ಮುನ್ನೆ ಕುಟ್ಟಿದ ದೂಂಚಿ ಕೊಡಿಕ್ ಮೆಲ್ಲ ತಾಗಾದ್ ಲಕ್ಕಾದ್ ದಾನೆಡ್ ಒಯ್ತ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ರಟ್ಟಾವೆ. ಅವು ಒಂಜಾತ್ ದೂರ ಪೋದು ಬೂರುಂಡು. ಗಂಡಿಡ್ಡ್ ಕುಟ್ಟಿ ಬೂರ್ದಿನ ಜಾಗೆನ್ ಆಲ್ತೊಂಡ ಏತ್ ದೂರ ಆಪುಂಡು ಪನ್ನಿನೆನ್ ಏತ್ ಸಲಾಯಿಂದ್ ಪನ್ನೆರ್. ಮುನ್ನೆ ಪಚ್ಚುಮಾಮುಡ ‘ಏತ್ ಸಲಾಯಿ’ಂದ್ ಕೇಂಡೆ. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ‘ಮುಪ್ಪ’ ಪಂಡೆರ್. ಒತ್ತೊಂದುಂಡ ಮುಪ್ಪ ಸಲಾಯಿ ಮಾತ್ರೊ ಮುನ್ನಗ್ ತಿಕ್ಕದು. ಮುಪ್ಪಡ್ಡ್ ಜಾಸ್ತಿ ಉಂಡು ಪನ್ನಿನ ಸಂಕಲ್ಪೊ ಮುನ್ನಗಾಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಆ ದೂರೊನು ದಾನೆಡ್ ಲತ್ತ ತೂವೊಡಾಂಡ್. ತೂನಗ ಮುಪ್ಪತ್ತೆನ್ ಇತ್ತಂಡ್. ಈ ಸಲಾಯಿ ಮುನ್ನಗ್ ತಿಕ್ಕಂಡ್.

ನನೊಂಜಿ ತರೊತ ಗೊಬ್ಬುಡು ಕುಟ್ಟಿನ್ ದಾನೆಡ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ರಟ್ಟಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಕುಟ್ಟಿ ಪೋದ್ ಬೂರ್ದಿನ ಜಾಗೆನ್ ಬೇತೆ ಕ್ರಮೊಟ್ಟು ಆ ದಾನೆಡ್ ಲಪ್ಪೆರ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಅಳತೆಗ್‌ಲಾ ಒಂಜೊಂಜಿ

ಪುದರ್ ಉಂಡು. ಏರೆಟ್ಟ, ಸಕ್ತಿಮಾರ, ನಗ್ರಮುಟ್ಟೆ, ನಲ್ಲಗೋಡು, ಐದಾಗೋಣಿ, ಆರೆಂಕಿ, ಚುಕ್ಕು ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡ್ವೆರ್. ಇಂಚಿನ ಚುಕ್ಕು ಏತಾಪುಂಡುಂದು ತೂದು ದೂರನ್ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಆಜಿ ದಾನೆದಾತ್ ದೂರ ಇತ್ತಂಡ ಲತ್ತದ್, ಗೊಬ್ಬುನು ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು ಪೋವೊಡು. ನಲ್ಲಬೋಡು ಪನ್ನಿನಾಡೆಗ್ ಮುಗಿಂಡ್. ಅಲ್ತಡ್ ಗೊಬ್ಬುನು ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು. ಅಲ್ಪ ಉಂತುದು ಕಾರ್ಡ್ ಮಿತ್ತ ಕುಟ್ಟಿ ದೀದ್ ದಾನೆಡ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ರಟ್ಟವೊಡು. ಸತ್ತಿ ಮರಾಂದಾಂಡ ಒಂಜಿ ಕೈಟ್ ಕುಟ್ಟಿ ಪತ್ತೊಂದು ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೈಟ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ರಟ್ಟವೊಡು. ನಗ್ರ ಮುಟ್ಟಂದಾಂಡ ರಡ್ಡ್ ಬರೆಲ್ಲ ನಡುಟು, ಐರಾಗೋಣಿ ಪಂಡಂಡ ಮುಂಗೈಟ್ ಕುಟ್ಟಿ ದೀದ್ ರಟ್ಟವೊಡು. ಆರೆಂಕಿ ಪಂಡ ಕಣ್ಣಡ್ ಕುಟ್ಟಿ ದೀದ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ರಟ್ಟವೊಡು. ಪ್ರತಿಯೊರಿಲ ಏತ್ ಚುಕ್ಕು ಮಲ್ತೆರ್ ಪನ್ನಿನ ಆಧಾರೊಡು ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡ್ವೆರ್ ಏರ್ ಗೆಂದಿನೇಂದ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಇಂಚಿಪಗ್ ಚುಕ್ಕು ಬದಲ್‌ಗ್ ದಾನೆಡ್ ಲತ್ತದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡುನನೆ ಎಚ್ಚ.

ಬರೊ ಪನಿಪೆರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಗೊಬ್ಬು ಬುಡ್ಡು ಜೋಕುಲು ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಮೋನೆ ಪಾಡ್ವೆರ್ ಪಾರೈರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಪಚ್ಚುಮಾಮು ಕುಟ್ಟಿದಾನೆಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಎಲ್ಯ ಜೋಕುಲೆನ್ ತರ್ಕೊಂದು ಇಲ್ಲಡೆ ಪಾರೈರ್. ಅಜ್ಜಿನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪದ್ಮ ಇಲ್ಲದಂಚಿ ಪೋಯೊಲು.

* * * * *

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಗೆ

1. ಸೂರುದುಲಾಯಿದ ಗೊಬ್ಬುಲು ಒವ್ವು ?
2. ಕೆಲವು ಜಾಲಗೊಬ್ಬುಲೆನ ಪುದರ್ ಬರೆಲೆ
3. ಚೆನ್ನೆದ ಗೊಬ್ಬುಡು ಒವು ಮಾಂತ ಕಾಯಿಲೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್ ?
4. ಚೆನ್ನೆದ ಗೊಬ್ಬುಡು ಏತ್ ತರೊತ ಆಟೋಲು ಉಲ್ಲ ?
5. ಚೆನ್ನೆದ ಗೊಬ್ಬು ಏಪ ಗೊಬ್ಬೊಲಿ ?
6. ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬುಡು 'ಚಿಲ್ಲೋ' 'ಪಲ್ಲೋ' ಪಂಡಂಡ ಅರ್ತೊ ದಾದ ?

II. ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಗೆ

1. ಚೆನ್ನೆದ 'ಪರ್ಗ' ಗೊಬ್ಬುನ ಕ್ರಮೊ ಬರೆಲೆ
2. ಕುಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ದಾನೆ ಪಂಡಂಡ ದಾದ ?
3. ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬುಡು ಸಲಾಯಿ ಎಂಚ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುವೆರ್?

III. ಮುಲ್ಟ ಕೋರ್ತಿನ ಸಬ್ಜೊಲೆನ್ ಒಂಜಿ - ರಡ್ಡ್ ವಾಕ್ಯೊಡು ವಿವರಿಪುಲೆ

1. ಪೆರ್ಗ
2. ಬುಳೆ
3. ಚುಕ್ಕು
4. ಜಾಲ್ದ ಗೊಬ್ಬಲು

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ದಿನ ಸಬ್ಜೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಡಾದ್ ಬರಲೆ

ನಾಲ್ಕೈಟ್ಲಾ, ಅಟ್ಟೊಡ್ತಿತ್ತಿನ, ಪುರ್ಸೊತಿಪ್ಪಂಡು, ಪೋವೊಡ್ತಿತ್ತಂಡ್, ಉಂದೆಂಟಿತ್ತಿ, ಸರಿಯಾಯಿನ

II. ಮುಲ್ಟ ಕೋರ್ತಿನ ಸಬ್ಜೊಲೆನ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತೊ ಬರಲೆ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಅರ್ತೊಡು ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಪುಲೆ

1. ದಾನೆ
2. ಸೊರ್ಕು
3. ಕಳ
4. ಬರೆ
5. ಮಂಜೊಟೆ

III. ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಬ್ಜೊಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಬುಡುಪೋತಿ ಜಾಗೆನ್ ದಿಂಜಾಲೆ

1. ಚೆನ್ನ ಮಣೆತ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಗ್ _____ ಕಾಯಿ ದಿಂಜಾವೆರ್
2. ಪಚ್ಚು ಮಾಮು _____ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೆರ್
3. ಕುಟ್ಟಿದ ರಡ್ಡ್ ಮೈಲಾ _____ ಇಪ್ಪೊಡು
4. ಮರೆಯಲೊದ ಗೊಬ್ಬು _____
5. ಚೆನ್ನೆದ ಮಣೆಟ್ _____ ಇಲ್ಲಲು ಉಲ್ಲ

ಚಟುವಟಿಕೆ

I. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜನಪದ ಗೊಬ್ಬಲೆನ ಪುದರ್ ಕೇಂಡ್ ಬರಲೆ

II. ಸಾಲೆಡ್ ಕುಟ್ಟಿದಾನೆ ಗೊಬ್ಬನು ಗುರುಕುಲೆಡ ಕಲ್ಪೊನ್ನೆ

* * * * *

ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು

ಉಳತಿರ್ಲ್:

ನೀತಿ ಪಾಟೋ ಕಲ್ಪವುನವೇ ದುಂಬುದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ. ಧರ್ಮೋಗ್ರಂತೋಲೆನ್ ದೀವೊಂದು ಗುರುಕುಲುನಕುಲು ಅಯಿಟ್ ಬರ್ಪಿ ನೀತಿಕತೆಕುಲೆನ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ಪಂಡ್‌ಕೊರ್ಪೆದರ್. ಕಬಿಕುಲು ಅಕ್ಷೆನ ಕಬಿತೆಲೆಡ್ ನೀತಿ ಸಾರೆದರ್. ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಅಯಿನೇ 'ಮೌಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ' ಪನ್ನೆರ್. ಮಾನವೀಯತೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಬದ್ವುನನೇ ನೈತಿಕತೆ, ಈ ಕಬಿತೆ ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪುಲೆನ ಕೋಪೆ. ನರಮಾನಿ ಸಮಾಜೊಡು ಎಂಚ ಎಡ್ಡೆ ಪ್ರಜೆಯಾದ್ ಬದ್ವೊಲಿ ಪನ್ನಿನನೇ ಈ ಮದಿಪುಲೆನ ಉಳಮರ್ಮೊ.

ಡಾ. ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ ಸತೀಶ್ ರೈ

ನೀರ್ ದಿಂಜಿದಿ ಕೆದುತ ನೀರ್ ಪರಿಪರೆ ಬುಡ್ಡು
ಕೆದುನು ಒರಿಪವುನಂಚ ನಮ ಮಲ್ಪೊಡು
ಸಂಪೊತ್ತು ಬತ್ತಿನಗ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯೊಡು ಬೆನೊಡು
ತೆರಿನ ವಿದ್ಯೆನ್ ನಮೊಲ ಪಂಡ್ ಕೊರೊಡು || 1 ||

ಸೀಕ್‌ಡುಪ್ಪಿನ ಜನೊಕು ನಾಲಯಿಗ್ ರಿತಿ ಇಜ್ಜಿ
ಚೀಪೆ ಕಾರೊದ ಗೇನೊ ಅಕುಲೆಗಿಜ್ಜಿ
ಹಂಕಾರ ತರೆಕೇರ್ದ್ ಮನಸ್ ಮುಚ್ಚಿನ ಪೂರ್ತು
ಎಡ್ಡೆ ಪಾತೆರ ಕೇನೊಡಿನ್ನಿ ಕೊದಿ ಇಜ್ಜಿ || 2 ||

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೆನ ಉಡಲ್ ಆನೆದಾಡೆದ ಲೆಕ್ಕ
ಉಲಯೊಂಜಿ ಪಿದಯೊಂಜಿ ಭೇದೊ ಇಜ್ಜಿ
ನೀಚ ಜನ ನುಡಿಮಾತ ಏಮೆನಾಳಿದ ಲೆಕ್ಕ
ಉಲಯಿ ಪಿದಯಿದ ಗಟ್ಟಿ ನಿರ್ಧಾರ ಇಜ್ಜಿ || 3 ||

ನಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಡ್ ನಂಕ್ ತೃಪ್ತಿಲ ಬೋಡು
ಯತ್ನ ಮಲ್ತದ್ ಬೆನೊಡು ದುಡ್ಡೊರಿಪೊಡು
ಅತ್ಯಪ್ಪಿದಾಯನಾ ಮನಸ್ ಚಂಚಲ ತೂಲೆ
ಆಯಗೇಪಲ ತಪ್ಪಂದ್ ಬಂಜ ಬಗಲೆ || 4 ||

ಬೊಟ್ಟು ಪುಳಿಯಲೆ ಸೇರಂಡ ಪೇರ್ ಕೊಜಪಾವು
ದುಷ್ಟರೆನ ಇಸ್ವಾದಿಗೇಡ್ ಮಾನ ಪೋವು
ಲಂಚ ವಂಚನೆಡ್ ಸಂಪೊಲ್ಲಿ ಪಣವು
ದಾನ ಮಲ್ತಂಡ್ಯೆಡ್ ದಾದ ಫಲ ಆವು || 5 ||

ಪಿಲಿತ ಚರ್ಮೊನು ಪುದೆತಿ ಕತ್ತೆ ಪಿಲಿ ಆಪುಂಡಾ
ಆನೆ ಆಪುಂಡೊ ಪಂಜಿ ಮಲ್ಲೆ ಆದ್
ಎರ್ಮ ಕೊಂಬೇಪೊಗುಲ ದಾಡೆ ಆಪಿನ ಉಂಡ
ಕೋಲ ಕಟ್ಟಂಡ ದಾನೆ ಶೀಲ ಬದಲಾವೊ || 6 ||

* * *

ಕಜಿನ ಪೊಲಬು

ಈ ಮದಿಪು ಕಬಿತೆಲು ಡಾ. ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ ಸತೀಶ್ ರೈ (1945) ಬರೆತಿನ
“ದೇವರೆ ದೀಪೊ” ಪನ್ನಿ ಕಬಿತೆ ಕೋಪೆಡ್ ಅಜತಿನವು. ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುದ
ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ ಗುತ್ತಡು ಪುಟ್ಟದು ಮೈಸೂರ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್
ವೈದ್ಯ ಪದವಿ ಪಡೆದ್ ಮೈಸೂರುಡೇ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ‘ಮಂಜುನಾಥ ಕ್ಲಿನಿಕ್’
ಡ್ ಸೇವೆ ಸಂದವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ತುಳು ಕನ್ನಡೊದ ಕಬಿ, ಸಾಹಿತಿ. ತುಳುಬು
ತುಳುನಾಡ ಬೊಳ್ಳಿಲು, ನೀತಿ ಶತಕ, ಕಲ್ವಿಗೊದ ರಾಮಾಯಣ, ಅಗೆಲ್,
ತುಳುನಾಡ ಪೂರ್ವ, ಬೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡಿ ತುಳು ಪದ್ಯೊಲು, ತುಳು ಅಪ್ಪೆನ ತೇರ್
ಇಂಚ ಕೆಲವು ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಕನ್ನಡೊಡ್ಲಾ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್
ಬರೆತೆರ್. ಭಗವದ್ಗೀತೆನ್ ಮೇರ್ ಕನ್ನಡ ಚೌಪದಿಡ್ ಬರೆತೆರ್. ಅವು ಬಾರಿ
ಪುದರ್ ಪಡೆದ್ ೬ನೇ ಅಚ್ಚ ತೂತುಂಡು. ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಿನ್ನೆನ್ನಾಡಿ ವಿದ್ಯಾಲಯೊಡು ಮೂಜಿ ವರ್ಸ
ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತದೆರ್. ನಾಟಕ, ತೆಂಕು ತಿಟ್ಟದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದೆರಾದ್ ಪುದರ್
ಪಡೆತೆರ್. ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗಾದ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪದಕ ಪಡೆತೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ತ ಕೊತೀನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲ್ಲೆ

1. ಕೆದುತ ನೀರ್‌ನ್ ದಾಯೆ ಬುಡ್ಡು ಪರಿಪವೊಡು?
2. ಹಂಕಾರ ಬತ್ತಿನಕುಲೆನ ಮನಸ್ ದಾನೆ ಆಪುಂಡು?
3. ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೆನ ಮನಸ್ ದಾಯೆ ಆನೆದಾಡೆದ ಲೆಕ?

4. ಪೇರ್ ಕೊಜಪಾಯರೆ ದಾನೆ ಮಲ್ಪೊಡು?
5. ದುಸ್ಪೆರೆನ ಇಸ್ಸ ಮಲ್ತಂಡ ದಾನೆ ಆವು?

II. ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಸೇರ್ಪಾದ್ ಬರಲೆ

1. ಸಂಪೊತ್ತು ಬತ್ತಿನಗ _____ ಕಾರ್ಯೊಡು ಬೆನೊಡು
2. ನೀಚ ಜನ ನುಡಿ ಮಾತ _____ ನಾಳಿದ ಲೆಕ್ಕ
3. ಯತ್ನ ಮಲ್ತಾದ್ ಬೆನೊಡು _____
4. ಆನೆ ಆಪುಂಡೊ _____ ಮಲ್ಲೆ ಆದ್

III. ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ - ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೆನ ಬೊಕ್ಕ ನೀಚೆರೆನ ಮನಸೆಂಚಂದ್ ಕಬಿ ವಾ ಉದಾರ್ಮ್ ಕೊರ್ತೆರ್.
2. ಸಂಪಾದನೆತ ಬಗೆಟ್ ಕಬಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ದಾದ?
3. ಕೋಲ ಕಟ್ಟಂಡ ದಾಲ ಶೀಲ ಬದಲಾಪುಜಿ ಪನ್ಪಿನೆಗ್ ಕಬಿ ಕೊರ್ನ ಉದಾರ್ಮ್‌ಲೆನ್ ಬರಲೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ಎದುರು ಪದ ಬರಲೆ

1. ಉಲಯಿ
2. ಬಂಜ
3. ಪುಣ್ಯ
4. ತೃಪ್ತಿ

II. ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತೊ ಬರಲೆ

1. ಬೊಟ್ಟು
2. ಕೋಲ
3. ಗೇನೊ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಕನ್ನಡೊದ 'ಸುಭಾಷಿತ' ಬೂಕುಲೆನ್ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರೊಡ್ಡು ಪಡೆದ್ ಓದಲೆ

* * * * *

ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್

ಉಳಿತೀರ್ಥ:

ಭಾರತೀಯರೆಡ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮೋನು ಉರ್ಕಾದ್ 'ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಘೌಜ್' ಪನ್ನಿ ದಂಡ್ ಕಟ್ವಾದ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕೊಂಬು ಉರಿತಿ ನೇತಾಜಿಯೆರೆನ ಚರಿತ್ರೆ ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ಜವನ - ಜವಂದಿಯೆರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಆದರ್ಶೊದ ಪಾಟೊಂದು ಪನೊಲಿ. ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸೆರ್ 1897 ಜನವರಿ 23 ನಾನಿ ಒಡಿಸ್ಸಾದ ಕಟಕ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿಯೆರ್. ಅಪಗ ಒಡಿಸ್ಸಾ ಬಂಗಾಳ ಪ್ರಾಂತ್ಯೊಗು ಸೇರ್ದಿತ್ತಂಡ್. ಅರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಜಾನಕೀನಾಥ ಬೋಸ್, ಅಪ್ಪೆ ಪ್ರಭಾವತಿ ದೇವಿ. ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿಯೆರೆನ್ 'ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ' ಪನ್ನಿ ಪುದರ್ಡ್ ಸುರುಕು ಲೆತ್ತಿನಾರೆ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್.

ಕುಡ್ಲ
2013 ಸೋಣ 26

ಮೋಕೆದ ಸೂರ್ಯ,

ನಿಕ್ಕ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್‌ದಿಂಜಿ ಸೊಲೈಲು. ನಿನ್ನ ಕಾಕಜಿಡ್ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸೆರ್ ಪರದೇಸೊಗು ಪೋದು ಪೊಂಬಿನ ಬಗೆಟ್ ತೆರಿಪಾವೊಡುಂದು ಈ ಬರೆದಿತ್ತ. ಆರೆನ ಪರದೇಸೊದ ಪಯಣ ಪಂಡ ಅವೊಂಜಿ ಕುಸಾಲ್‌ದ ತಿರುಗಾಟ ಅತ್ತ. ಪರದೇಸೊದಕುಲೆನ ನಿಲಟ್ ಉಂತುದು ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಾತ್ರ ಪೊಂಬಿನ ಒಂಜಿ ಭಾರಿ ಮಲ್ಲ ಸಾಸೊದ ಕಜ್ಜ ಆದಿತ್ತಂಡ್. 1939 ಡ್ ಪರಂಗಿದಕುಲೆನ ಕರ್ಪಿಲ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಪೋಯಿನ ಸುಭಾಷ್‌ ಮೌಲ್ವಿನ ವೇಸೊ ಪಾಡೊಂದು ಕಾಬೂಲ್‌ದ ಮಾರ್ಗವಾದ್ ಜರ್ಮನಿಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಪರಂಗಿದಕ್ಲೆನ ಪಗೆಮಾನಿಯೆರಾಯಿನ ಜರ್ಮನಿ, ಇಟಲಿ, ಜಪಾನ್ ದೇಸೊದ ಮುತಾಲಿಕೆರೆನ

ಬೆರಿಸಾಯೊ ಪಡೆವೊಂದು 'ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಫೌಜ್' ಪನ್ನಿನ ದಂಡ್‌ನೊಂಜಿ ಕಟ್ಟಿರ್. ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪೊರ್ಂಬಾಟಕೆಗ್ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಸಗ್ಗಿ ದಿಂಜಾವುನ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತಂಡ್.

ಜರ್ಮನಿಡುಪ್ಪುನಗ ಸುಭಾಷೆರ್ ಅಪಗಪಗ ಇಟೆಲಿ ದೇಸೊಗು ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ದೇಸೊದ ಕಾರ್ಬೋನಿಯೆರ್ ಕೂಟೊದೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂದು 'ದೆಂಗ್ ಲಡಯಿದ' ತಂತ್ರೊಲೆನ್ ಕಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಪರಂಗಿದಕ್ಲೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಲಡಯಿ ಮಲ್ಪರೆ ಈ ತಂತ್ರೊಗಾರಿಕೆನ್ ಗಲಸಿಯರೆ ಬೋಡ್ತಿ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಆ ಕಾಲೊಡು ಆಸ್ತ್ರೀಯ ದೇಸೊಗು ಪೋಯಿನ ಬೋಸೆರ್ 'ಆಸ್ತ್ರೀಯ - ಭಾರತೊ ಕೂಟೊ'ನೊಂಜಿ ಉಟನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಹಂಗೇರಿ, ರೊಮೇನಿಯ, ಬಲ್ಗೇರಿಯ ದೇಸೊಲೆಗ್ ಪೋದು ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪೊರ್ಂಬಾಟಕೆದ ಬಗೆಟ್ ಕಣ್ಣೆಗ್ ಕಟ್ಟುಲೆಕ್ಕ ಪಂಡೆರ್. 'ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟ್ರಗ್ಲ್' ಪನ್ನಿನ ಪುದರ್‌ದ ಬೂಕುನ್ಲಾ ಬರೆಯೆರ್.

ಸುಭಾಷೆರ್ ಯುರೋಪ್‌ಡ್ಲ ಜಪಾನ್ ದೇಸೊಗ್ ಪೋಪಿನ ಪೊರ್ರುಡು ಕಡಲ ಸಾದಿಡ್ ಕಪ್ಪಲ್‌ದ ಎಣ್ಣೆ ಖಾಲಿ ಆಂಡ್. ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ಜೋರಾದ್ ಗಾಳಿ ಬೀಜೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಅಂಚಿತ್ತಿ ಪೊರ್ತುಗುಲಾ ಬೋಸೆರ್ ಪೋಡ್ಯಂದೆ ಕುಡ ರಡ್ಡ್ ಜವನೈರೊಟ್ಟಿಗೆ ರಬ್ಬರ್‌ದ ಪಾಲೆಡ್ ಬಾರಿ ಬಂಜಡ್ ನೀಂದ್‌ದ ಕರೆ ಪತ್ಯೆರ್. ಜಪಾನ್‌ಗ್ ಪೋಯಿನ ಸುಭಾಷೆರ್ ಅಲ್ಪ ರಾಸ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸೆರೊಟ್ಟುಗು ಸೇರೊಂದು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಇಂಡಿಪೆಂಡೆಂಟ್ಸ್ ಲೀಗ್' ಪನ್ನಿ ಪುದರ್‌ದ ಕೂಟ ಕಟ್ಟಿರ್. ಜಪಾನ್, ಬರ್ಮ, ಮಲಯ, ಫೈಲ್ಯಾಂಡ್, ಇಂಡೋಚೀನದ ನೂದು ಜನೊಕ್ಲು ಈ ಕೂಟೊನು ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಭಾರತೊದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋನೇ ಈ ಕೂಟೊದ ಉಸುಲು ಆದಿತ್ತಂಡ್.

ಮೋಹನ್‌ಸಿಂಗರೆನ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಪಡೆವೊಂದು 20,000 ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರೆನ್ ಸೇರಾವೊಂದು 'ಇಂಡಿಯನ್ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಆರ್ಮಿ'ನ್ ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್. ಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ನೆತ್ತ ಕಡಿರ್‌ದ ಕಮಾಂಡರ್ ಆಯೆರ್. ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸೆರೊಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತನ ಕುಡ್ಲದ ಅತ್ತಾವರ ಯಲ್ಲಪ್ಪೆರ್ ದಂಡ್‌ನ್ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಅತ್ತಾವರ ಯಲ್ಲಪ್ಪೆರ್ 1912 ಡ್ ಕುಡ್ಲದ ಅತ್ತಾವರೊಡು ಪುಟ್ಟಿನಾರ್. ಗಾಣಿಗ ಕೃಷಿಕ ಸಮಾಜೊಡು ಪುಟ್ಟಿನ ಮೇರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಬಾಲಣ್ಣೆ. ಅಪ್ಪೆ ವೆಂಕಮ್ಮ, ಜವ್ವನಾದಿಗೆಡ್ ಆರೆನ ಉಡಲ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ ಉರೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಗಾಂಧ್ಯೆರೆನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹೊ, ಅಹಿಂಸಾ ಚಳವಳಿಡ್ ಆರೆಗ್ ನಂಬಿಕೆ ಇಜ್ಯಾಂಡ್. ಭಾರತೀಯರ್ ಮಾತ ಒಟ್ಟಾದ್ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತದೇ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆನ್ ಬೆರಿಪತ್ತೊಡು ಪನ್ನಿ ಇರಾದೆ ಆರೆನವಾದಿತ್ತಂಡ್. ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸೆರೆನ ಪೊರ್ಂಬಾಟದ ಸುದ್ದಿ ಕೇಂಡ್‌ದ ಯಲ್ಲಪ್ಪೆರ್ ಪೋದು ಆರೆನೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಯಲ್ಲಪ್ಪೆರ್ ಅಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ್ ಕಟ್ಟೆದ ದಂಡ್‌ಗ್ ಪಣವುದ ಸಗಾಯ ಮಲ್ತೆರ್. ಒಂತೆ ಸಮಯೊಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಬೋಸೆರೆನ ದಂಡ್‌ದ ಕಮಾಂಡರ್ ಆದ್ ಸಿಂಗಾಪುರೊಗು ಪೋದು ಅಲ್ಪ ನಿಲೆ ಆಯೆರ್. ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸೆರ್ ಮಾಯಕ ಆನಗ ಮೇರ್ಲಾ ಕಾಣೆಯಾಯೆರ್. ಬೋಸೆರ್ ಪೊಂಜೆನಕುಲೆನ ಒಂಜಿ ದಂಡ್‌ದ ಎಗ್ಗೆನ್ಲಾ ಸುರುಮಲ್ತದಿತ್ತೆರ್. ಕಾನ್ಪುರದ ಒರ್ತಿ ಗಟ್ಟಿ ಉಡಲ್ದ ದೈರ್ಯೊದ ಪೊಣ್ಣು ವೈದ್ಯೆ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಈ ದಂಡ್‌ದ ಕಮಾಂಡರ್ ಆಯೆರ್. ಯಲ್ಲಪ್ಪೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ಯಾ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸೆರ್‌ಗ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಕುಲಾದ್ ಬ್ರಿಟಿಷೆರೆ ಎದುರುತುದು ಲಡಾಯಿ ನಡಪಯೆರ್.

ಬರ್ಮ ದೇಸೊಗು ಪೋಯಿನ ಸುಭಾಷೆರ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತೊದ ಹಂಗಾಮಿ ಸರಕಾರದ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಬರ್ಮಾ ಸರಕಾರ ಅಯಿಕ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರ್ಜೆ. ಅಲ್ತ್ಯಾ ಸಿಂಗಾಪುರೊಗು ಪೋದು 1943 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 21ನೇ ತಾರೀಕ್‌ಗ್ 'ಹಂಗಾಮಿ ಸರಕಾರೊ'ನು ಕಟ್ಟೆರ್. ದಂಡ್‌ದಕ್ಲ ಸುಭಾಷೆರೆನ್ ಪ್ರದಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ್ ಘೋಷಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯ್ತು ಬೆರಿಕ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಸೊದ ಜನೊಕುಲು ಸುಭಾಷೆರೆನ್ ಬಿರ್ಡ್ -ಬಲ್ಮಿನ ಕೊರ್ದು ಮಾನಾಯೆರ್. ಭಾರತೀಯೆರ್ ಇಂಬೆರೆನ್ ಮೋಕೆಡ್ 'ನೇತಾಜಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಉಂದುವೇ ಉಲ್ಲಾಸೊಡು ದುಂಬು ಪೋಯಿನ ಐ. ಎನ್. ಎ ದಂಡ್ ಭಾರತೊದ ನೆಲಟ್ ಉಂತುದು ಅಪ್ಪೆ ಮಣ್ಣೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಪುನೆಂಡ್. ತಂಕೊನೆ ನರಮಾನಿಯನ ಒರುವಾದ್ ಪರಂಗಿದಕ್ಲ ನಂಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊರ್ಪಿನೆಕ್ ದುಂಬು ಅಂಡಮಾನ್ ನಿಕೋಬಾರ್ಡ್ ಭಾರತೊದ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜೊನು ರಾಪಾದ್, ದೇಸೊದ ಜನಮಾನಿಯೆರೆನ ಉಡಲಾದ್, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವಾಟದ ತಿಂಗೊಳು ಬೊಲ್ಪಾದ್ ಮೆರೆಯಿನ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸೆರೆನ ಕತೆನ್ ಕೇನ್‌ನಗ ಮೆಯಿ ಇರ್ಪೊನ ಆವೊಡು. ಈ ಓಲೆಡ್ ಬರೆತಿನಾತೆ ಅತ್ತ್. ಇಂಬೆರೆನ ಮಲ್ಲಾತಿಗೆದ ಪೊಲಬು ನನಲಾತ್ ಉಂಡು. ಅವೆನ್ ಈ ನಾಡ್ಲ. ಬಾಕಿ ಸಂಗತಿ ನನದ ಓಲೆಡ್.

ಪ್ರೀತಿ ಉಪ್ಪಡ್.

ಇಂಚ ನಿನ್ನ ಮೋಕೆದ
ಸುಂದರ

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಚಿಟ್ಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸೆರ್ ಜರ್ಮನಿ ದೇಸೊಡು ಕಟ್ಟಿನ ಕೂಟೊದ ಪುದರ್ ಎಂಚಿನ ?
2. ಇಟಲಿ ದೇಸೊಡು ಸುಭಾಷೆರ್ ಏರ್‌ನ ಸಾಯೊಡು ದೆಂಗ್ ಲಡಯಿದ ತಂತ್ರೊನು ಕಲ್ಪೊಂಡೆರ್ ?
3. ಆಸ್ಟ್ರಿಯ ದೇಸೊಡು ಸುಭಾಷೆರ್ ಕಟ್ಟಿನ ಕೂಟದ ಪುದರ್ ಎಂಚಿನ ?
4. ಜರ್ಮನಿಡ್ ಸುಭಾಷೆರ್ ಕಟ್ಟಿನ ಕೂಟದ ಪುದರ್ ಎಂಚಿನ ?
5. ಸುಭಾಷೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಬೂಕು ಓವು ?
6. ಸುಭಾಷೆರ್ ಕಟ್ಟಿನ ದಂಡ್‌ದ ಪುದರ್ ಎಂಚ ?
7. ಅತ್ತಾವರ ಯಲ್ಲಪ್ಪೆರೆನ ಅಪ್ಪೆ - ಅಮ್ಮೆರೆನ ಪುದರೆಂಚ?
8. ಸುಭಾಷೆರ್‌ನ ದಂಡ್‌ದ ಮಹಿಳಾ ಎಗ್ಗದ ಕಮಾಂಡರ್ ಏರಾದಿತ್ತೆರ್ ?

II. ಮೂಜಿ-ನಾಲ್ ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬ್ ಕೊರ್ಲೆ

1. ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸೆರ್ ಯುರೋಪ್ ದೇಸೊಲೆಡ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವಾಟಿಕೆನ್ ಎಂಚ ಮಲ್ತೆರ್?

2. ಭಾರತ ದೇಸೊದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವಾರ್ತಿಕೆಡ್ ಸುಬಾಸೆರ್ ಜಪಾನ್‌ಡ್ ಮಲ್ತಿನ ಕಜ್ಜ ಎಂಚಿನವು?
3. ಸಿಂಗಾಪುರೊಡು ಸುಭಾಷೆರ್ 'ಹಂಗಾಮಿ ಸರಕಾರ' ಎಂಚ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ತೆರ್?

III ಜೋಡಿಪಾದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್	1. ಆಜಾಜ್ ಹಿಂದ್ ಬ್ಯಾಂಕ್
2. ಅತ್ತಾವರ ಯಲ್ಲಪ್ಪ	2. ಇಂಡಿಯನ್ ನೇಷನಲ್ ಆರ್ಮಿ
3. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಿ	3. ಕಡೀರ್‌ದ ಕಮಾಂಡರ್
4. ಮೋಹನ್‌ಸಿಂಗ್	4. ಪೂಂಜನಕ್ಲೆ ಎಗ್ಗೆದ ಕಮಾಂಡರ್

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಈ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಗಲಸಾದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ

1. ಪೂರ್ವಾರ್ತಿಕೆ
2. ಬೆರಿಸಾಯೊ
3. ತಂಕೊ
4. ಇರ್ಮೆನ
5. ಅಟ್ಟನೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವಾರ್ತಿಕೆ ಮಲ್ತಿನ ಸ್ಥಳೀಯೆರ್‌ನ ವಿಚಾರೊ ಮಾಯಿತಿ ಸಂಪಲ್ತ್‌ದ್ ಬರೆಲೆ.

* * * * *

ಕಕ್ಕೆ ಆವೊಡು ಯಾನ್

ಉಳಿತಿರ್ಲ್:

ಪ್ರಾಕ್ದ ತುಳು ಸಮಾಜೋಡು ಬಾರಿ ಚಿಕ್ಕ ಕಟ್ಟಿನ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತಂಡ್. ಮೇಲ್ಜಾತಿ, ತಿರ್ತಜಾತಿ, ಮುಟ್ಟರಾವಂದಿ ಜಾತಿ ಇಂಚ ಮೂಜಿ ಮಲ್ಲ ವಿಬಾಗೊ ಇತ್ತಂಡ್. ಮೂಜಿನೇ ವರ್ಗೊದಕುಲೆನ್ ಪಂಚಮೆರ್ಂದ್ ಪನ್ನೆದರ್. ಒರಿನಕುಲು ಅಕುಲೆನ್ ಬಾರಿ ದೂರೊಡು ದೀವೊಂದಿತ್ತರ್. ಅಕುಲೆಡ್ಲಾಪಿನ ಸಮಾಜಸೇವೆನ್ ಮದತ್ದ್ ಗುಲಾಮೆಲ್ಲಕ ತೂವೊಂದಿತ್ತರ್. ಪಕ್ಕಿ ಜಾತಿಡ್ ಕಕ್ಕೆ ಈ ಜಾತಿಗ್ ಸೇರ್ದಿನವು. ಶೀತವಲಯೊನು ಬುಡುಂಡ ಮಾತ ದೇಶೊಲೆಡ್ಲಾ ಉಪ್ಪಿನ ಕಕ್ಕೆಜಾತಿದ ಸೃಷ್ಟಿ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್ಡೇ ಆತ್ಂಡ್. ದಿಂಜ ವರ್ಸೊ ಮುಟ್ಟ ಬದುಕುನ ಕಕ್ಕೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ವಿಸಯೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊನ್ನ ಒಂಜಿ ವಿಸೇಸ ಸಗ್ಗಿಲುಂಡುಂದು ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಿವಿಜ್ಞಾನಿಲು ಬರೆತರ್. ಪರಿಸರೊನು ಸೊಚ್ಚ ದೀಪುನ ಬೇಲೆ, ಇಲ್ಲ ಕಟ್ಟುನ ಕುಶಲತೆ, ಮಾತೆರೆನ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರಾವೊಂದು ಬದುಕುನ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್ ಇಂಚಿನ ಮಾತ ನರಮಾನ್ಯಡ ದಾಂತಿನ ಗುಣ ಕಕ್ಕೆಗುಂಡು. ಅಂಚಾದೆ ಕಬಿ ತಾನ್ ಕಕ್ಕೆ ಆವೊಡುಂದು ಬಯಕ್ದರ್.

ರಘು ಇಡ್ತಿದು

ಕಕ್ಕೆ ಆವೊಡು ಯಾನ್ ಕಕ್ಕೆ ಆವೊಡು
ಜೂವಾದಿಲೆನ ಸೈತಿನಕುಲೆನ
ಲೋಕ ಸೇವೆಗ್ ಯಾನೊದಗೊಡು
ಕಪ್ಪು ವರ್ಣೊದ ಕರಕರ ಸೊರೊತ || ಕಕ್ಕೆ ಆವೊಡು ||

ಸಾವು ಮದ್ದೆದ ಸಕುನ ಪಂಡೊಂದು ಬರ್ಪುಂಡು ಕಕ್ಕೆ
ಕಕ್ಕೆದ ಕಾರ್ಗ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಂಡ ನಾಲೂರು ತೆರಿಯು
ಕೋರಿದ ಕಾರ್ಗ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಂಡ ಇಲ್ಲ ಸುತ್ತ ತಿರ್ಗು
ಮಾತೆರೆನ್ನಾ ಕೂಟುದು ಪಾಡುಂಡು ಬಿನ್ನೆರೆನ್ ಕರೆದ್ ಲೆಪ್ಪುಂಡು
ಅಂಚಾದೇ ಕಕ್ಕೆ ಕಡೆರ್ಂಡ ಕೋರಿ ಪುಡೆರ್ಂಡು
ಕಕ್ಕೆಗ್ ತಿಹಂಡ ಲೆತ್ತ ಬುಲಿಪು ನಾಯಿಗ್ ತಿಹಂಡ ದೆತೊನು ಬಲಿಪು
ಪಟ್ಟ ತಿನ್ನುನ ಹುಟ್ಟು ಗುಣೊತ ಲೋಕ ಸಂಚಾರಿ || ಕಕ್ಕೆ ಆವೊಡು ||

ಕಕ್ಕೆ ಕಡ್ಡೆಡ್ ಮಯಿರಾವೊ ಪಂದ್ ಕೇನ್ನೆರ್
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣೊದ ರೆಂಕೆ ಬುಡ್ಪದ್
ಸೇಲೆ ಮಾಡದ್ ನಲಿಕೆ ತೋಜದ್
ಕೋಲ ಕಟ್ಟದ್ ಮರ್ಲ್ ಮಲ್ಪುನ
ಒರ್ಲ ಮುಕ್ಕುನ ಮಯಿರ್ ಆಪುನ ಬೊಡ್ಡಿ || ಕಕ್ಕೆ ಆವೊಡು ||

ಕಕ್ಕದ ಕಾರಿಡ್ ಇದ್ದಂದಿ ಮರ್ದ್ ಇದ್ದಿ
 ಅಜ್ಜಿನ ಗಂಟುಂಡು ಸಂಜೀವಿನಿ ಕಡ್ಡಿಯುಂಡು
 ಕಕ್ಕ ಕಾರಿನ್ ತಾನೇ ಕಟೊನುಂಡು
 ಬತ್ತಿ ಪೊರಕೊಳಿಗ್ ಆಸರೆ ಕೊಪ್ಪುಂಡು
 ಮಾತೆರೆನ್ನಾ ತಾಂಗ್ ತರ್ಕೊನುಂಡು
 ಕಕ್ಕದ ಕಾರಿಡ್ ಪುಟ್ಟು ಬಳತ್‌ದ್
 ಪುಗರ್ತೆ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಉಡಲ್ ಉಬ್ಬೆರವೊಂದು
 ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚದ್ ರಾಗೊಯ್ಪುನ
 ಕಂಡು ಬೇಲೆದ ಕೋಗಿಲೆಯಾಪುಜಿ || ಕಕ್ಕ ಆವೊಡು ||

ಕತ್ತಲೆ ಕಳೆದಾನಗ ಲೋಕೊಗೆಚ್ಚರಿಗೆ ಕೊರ್ದು
 ಪುರಿ ಕುರ್ಯಲ್ ಪೆಜಿದ್ ಸುದ್ದ ಮಲ್ತೊಂದು
 ಪರತಿರಿ ಪುರಪುನೊರಿತ್ ಕೊರ್ಯರೆ
 ಪೆರಿಯಾಕುಲೆನೊರು ತಾಳ್ ಬತ್ತದ್
 ಪಿಂಡೊದಾಸೆಗ್ ಕಾತ್ ಕುಲ್ಲದು
 ಉರ್ಪಿಂಡೊಲೆನ ಉಡಲ್ ತಣಿತೊಂದುಪ್ಪುನ || ಕಕ್ಕ ಆವೊಡು ||

ನೇಸರ ರವಿ ಗಾಂತ್‌ಗ್ ಪೋಡಿದ್
 ಗರ್ಗಂಡ ಕತ್ತಲೆಡೆಡೆಗ್ ಕುಲ್ಲುನ
 ಕಂಡ್‌ದುಂಡೊಂದು ನಿಚ್ಚ ನರಕುನ
 ಪುಕ್ಕಲ ಗುಮ್ಮೆ ಯಾನಾಪುಜಿ || ಕಕ್ಕ ಆವೊಡು ||

* * *

ಕಜಿತ ಪೊಲಬು:

ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆತಿನಾರ್ ರಘು ಇಡ್ಕಿದು (1972) ಕುಡಲದ ಕೆನರಾ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೆರ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಊರು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ಮಿತ್ತೂರು. ಅಜ್ಜನಗಡ್ಡ, ತಿಬಿಲೆ, ಕಾರ್ನಿಕೊ, ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಮೂಜಿಗಳಿಗೆ ಉಂದು ಆರ್ ಬರೆದ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನತಿನ ಕಬಿತೆದ ಕೋಪೆಲು ಮೋಕೆದ ತಂಗಡಿ, ಜೈಲ್, ಕೆಸರ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿ ತಾಮರೆ ಆರೆನ ನಾಟಕೊಲು. ಕನ್ನಡೊಡ್ಲಾ ಬೂಕು ಬರೆತೆರ್. ದಿಂಜ ಕಬಿಗೊಟ್ಟಲೆಗ್, ವಿಚಾರಗೊಟ್ಟಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಪ ಕೊರ್ಟಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಪಕ್ವೆಲೆಡ್ ಕಕ್ವೆನ್ ದಾಯೆ ಕಬಿ ಮೆಚ್ಚುವೆ?
2. ಕಕ್ವೆಗೊಂಜಿ ಆಹಾರ ತೋಜಿಂಡ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುಂಡು?
3. ಕಕ್ವೆದ ಹುಟ್ಟುಗುಣ ದಾದ?
4. ಕಕ್ವೆ ಕಾರಿಡ್ ಏರೆಗ್ ಆಸರೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು?
5. ಸೈತಿನಕ್ಲೆನ ಸಾವುಡು ಪಿಂಡೊನು ಏರೆಗ್ ಕೊರ್ಪುರ್?
6. ಕತ್ತಲೆಡ್ ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುನ ಪಕ್ವೆ ಒವು?

II. ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಪರಿಸರ ಸುದ್ದ ಮಲ್ಪುರೆ ಕಕ್ವೆ ಎಂಚ ಸಕಾಯ ಕೊರ್ಪುಂಡು?
2. ಕಕ್ವೆದ ಕಾರಿದ ವಿಸೇಸತೆ ದಾದ?
3. ಯಾನ್ ಮಯಿರಾಪುಜಿಂಡ್ ಕಬಿ ದಾಯೆ ಪನ್ನೆ?
4. ಗುಮ್ಮೆನ್ ಕಬಿ ಪುಕ್ವೆಲೆಂಡ್ ದಾಯೆ ಪನ್ನೆ?

III. ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಕೂಡ್ಪದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಬಿನ್ನೆರೆನ್ _____ ಲೆಪ್ಪುಂಡು
2. ಕಕ್ವೆ _____ ಮಯಿ ರಾವೊಪಂಡ್ ಕೇನ್ವೆರ್
3. ಅಜ್ಜಿನ ಗಂಟುಂಡು _____ ಉಂಡು
4. ಬತ್ತಿ _____ ಆಸರೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು
5. ನೇಸರ ರವಿ _____ ಪೋಡಿಡ್
6. _____ ಉಡಲ್ ತಲೆನ ಮಲ್ಪುನ

IV. ಮುಲ್ಪ ಕೊರ್ಟಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಕಕ್ವೆ ಲೋಕುಗು ಮಲ್ಪಿ ಉಪಕಾರೊಲೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುಲೆ
2. ಕೋಗಿಲೆನ್ ಕಕ್ವೆಗ್ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ
3. ಈ ಕಬಿತೆಡ್ ಕಬಿನ ಉಳಮನಸ್‌ಡ್ ಎಂಚಿನ ಭಾವನೆ ಉಂಡುಂದು ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು?

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಪ ಕೂರ್ತಿನ ಗಾದೆಲೆನ್ ಬುಡ್ವದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಕಕ್ಕದ ಕಾರ್ಗ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಂಡ ನಾಲೂರು ತೆರಿಯು
2. ಕಕ್ಕ ಕಡೆರಂಡ ಕೋರಿ ಪುಡೆರುಂಡು
3. ಕಕ್ಕದ ಕಾರಿಡ್ ಅಜ್ಜಿನ ಗಂಟುಂಡು
4. ಕಕ್ಕ ಕಡ್ಡೆಡ್ ಮಯಿರಾಪೆ ಪನ್ತಂಡ್ಗೆ
5. ಕಕ್ಕ ಕುಲ್ಲನೆಗ್ಲಾ ಪರ್ಂದ್ ಬೂರುನೆಗ್ಲಾ ಸಮಾ ಆಂಡ್

II. ಮುಲ್ಪ ಕೂರ್ತಿನ ನುಡಿಕ್ಕಟ್ಟಲೆನ್ ಗಲಸದ್ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಪಲೆ

1. ಕೋಲ ಕಟ್ಟುನೆ
2. ಒರ್ಲ ಮುಕ್ಕುನೆ
3. ತಾಂಗ್ ತರ್ಕೊನುನೆ
4. ದೊಂಡೆ ಬಿಚ್ಚವುನೆ

III. ಮುಲ್ಪ ಕೂರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ನಾಮವಿಶೇಷಣ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಕಕ್ಕದ ಕರಕರ ಸೊರೊ ಕೇನ್ಂಡ್
2. ಅಮಾಸೆದಾನಿ ಗರ್ಗಂಡ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಸಾದಿತೋಜಿಜಿ
3. ಪುಕ್ಕಲ ಗುಮ್ಮೆ ನರಕೊಂದುಂಡು
4. ಕೋಗಿಲೆ ರಾಗೊದ ಪಕ್ಕಿ
5. ಕುರ್ತಲ್ ನೀರ್ಗ್ ಕೈ ಪಾಡೊಡ್ಜಿ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತದ ಪಕ್ಕಲೆನ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪಲೆ. ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಕ್ಕದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊನು ಬರೆಲೆ
2. ಇತ್ತೆ ಇಂಚಿಪ ಕಕ್ಕಲೆನ ಸಂಕೆ ಕಮ್ಮಿ ಆವೊಂದುಂಡು. ಕಕ್ಕಲು ದಾಯೆ ಅರಿಯೊಂದುಲ್ಲ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯೊನ್ನೆ

* * * * *

“ತಗ್ಗ್ ಕಂಡೊಗು ಮೂಜಿ ಬುಳೆ
ಬಗ್ಗ್ ನಡತಿನಾಯ್ಗ್ ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಳ್ವೆ.”
- ಗಾದೆ

ಅರಿಯೊಂದುಪ್ಪಿನ ತುಳುನಾಡ್ ಜೂವಾದಿಲು

ಉಳಿತಿರ್ಲೆ:

ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿನ ಚಿತ್ರದುರ್ಗೊದ ಕಲ್ಪರವುಲೆನ ಪಿರ್ಕಾರ ಆಯನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯೊದ ಪಿದಯಿ ಮೆಯಿಟ್ 'ಸತಿಯ ಪುತ್ರೊ' ಪನ್ನಿ ಒಂಜಿ ರಾಜ್ಯ ಇತ್ತಂಡ್‌ಂದ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪ್ರಾಕೃತ ಬಾಸೆದ 'ಸತಿಯ ಪುತ್ರೊ' ಪನ್ನಿ ಸಬ್ಬೊಗು 'ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ'ಂದ್ ಅರ್ತಕಲ್ಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರೆರ್ ಅವು ಈ ಪರ್ವತೊದ ನಡು ಬಾಗೊದ ಸರಿ ಎದ್‌ಡುಪ್ಪಿ ಇತ್ತೆದ ತುಳುನಾಡೇ ಆದಿಪ್ಪೊಡುಂದು ಪನ್ನೆರ್. ಪಾಡ್ಲನೊಲೆಡ್ಲಾ ಸತ್ಯೊದ ರಾಜ್ಯೊ ಸತ್ಯನಾಪುರಪನ್ನಿ ಪುದರುಲು ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪ. ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ 'ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಸಂಪದ' ಪನ್ನಿ ಪುದರ್‌ದೀತೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಮುಲ್ಪದ ಕಾಡಸಂಪೊತ್ತು, ನೀರಸಂಪೊತ್ತು, ಜೂವಾದಿಲೆನ ಸಂಪೊತ್ತು ಪೂರ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿದ ಕೊರುಗೆ. ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ದಾರಾಳ ಇತ್ತಿನ ಈ ಸಂಪೊತ್ತು ಇತ್ತೆ ಅರಿಯಂತ್ರದ ಗಟ್ಟೊಗು ಮುಟ್ಟೊಂದುಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಟ್ ಈ ಪಾಟೋ ವಿವರಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಚ್ಚರ್ಗೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಡಾ. ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ ಆಚಾರ್

ಗುಜರಾತ್‌ದ ತಪತಿ ಸುದೆಡ್ಡ್ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿ ಮುಟ್ಟಿ 1600 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಉದ್ದೊಗಿಪ್ಪುನ ಈ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊಗು ಸುಮಾರ್ 360 ಕೋಟಿ ವರ್ಸೊದ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡು. ಉಂದು ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತೊಡ್ಲಾ ದುಂಬೇ ಉಂಡಾತ್‌ಂಡ್. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆದ ಯುನೆಸ್ಕೊ ಈ ಪರ್ವತೊದ ಸುಮಾರು 39 ತಾಣೊಲೆಗ್ ವಿಶ್ವಪರಂಪರೆದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಅಯಿಟ್ ಕರ್ನಾಟಕೊದ

10 ತಾಣೊಲೆನ ಪೈಕಿ 'ಸೋಮೇಶ್ವರ ವನ್ಯ ಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯ' ಬೊಕ್ಕ 'ಕುದುರೆಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನೊ'ದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೊ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸೇರುಂಡು. ಈ ಪರ್ವತೊದ ಸುಮಾರ್ 46000 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ದಾತ್ ಬಾಗೊ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸೇರುಂಡುಂದು ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ತದೆರ್. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊ ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಅತಿ ಮಹತ್ತರವಾಯಿನ ಎಣ್ಮ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ 'ಮಹಾಅಗ್ರತಾಣ'ಲೆಡ್ ಒಂಜಿಂದ್ ಯುನೆಸ್ಕೊ ಲೆಕ್ಕಪಾಡ್‌ಂಡ್. ಈ ಪರ್ವತೊದ ಕಾಡ್‌ಲೆಡ್ ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣೊದ ಕಾಡುಲುಲ್ಲ. ಕುದುರೆಮುಖೊತ್ತ ಜೇರೊಲೆಡ್ ಶೋಲಾಕಾಡ್‌ದ ಕುದುರುಲುಲ್ಲ. ಈ ಕುದುರುಲೆನ ಸುತ್ತ ಪಜಿರ್ ದಿಂಜಿನ ಪಡ್ಪುಲುಲ್ಲ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ದೈಮರ ಬೂರುಲೆಗ್ ಮುರ್ಗೊ ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್, ಉಚ್ಚುಲೆಗ್ ಈ ಪರ್ವತೊ ಆಸರೆ ಕೊರ್ತುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್ ಬೂಬಾಗೊಡು ಶೇಕಡಾ 35 ದಾತ್ ಕಾಡ್ ದಿಂಜಿದುಂಡು. ಈ ಕಾಡ್‌ಲೆಡ್ ಜನೊಕುಲು ಮರಮಟ್ಟ್, ಕನಕ್, ತಪ್ಪು ಗೊಬ್ಬರ, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಪೆರ್. ಸುಮಾರು 400 ದೆಡ್ಡಲಾ ಎಚ್ಚ ಜಾತಿದ ಮರ್ದ್‌ದ ದೈಕುಲು, ಸುಮಾರು 150 ಜಾತಿದ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ದೈ - ಮರಕುಲು ಈ ಕಾಡ್‌ಡುಲ್ಲ. ಪುನರ್ಪುಳಿ, ರಾಮಪತ್ರ, ದಾಲ್ಚೀನಿ, ಓಂಟೆ ಪುಳಿ, ತಕ್ಕಿ, ಚಿರ್ವ, ಮರ್ದ್, ನಂದಿ, ಪೊನ್ನೆ, ನಾಣಿಲ್, ಬೆದ್, ಬೆತ್ತ, ಶಾಂತಿ, ಅಣಿಲೆ, ಜಾಕೊಟೆ, ಈಂದ್, ಕಾಯಿರ್, ಕಾವಟಿ, ಗಂಧ, ಬೀಟಿ, ನೆಲ್ಲಿ, ಪಾಳೆ, ದೂಪ, ಲವಂಗ ಸರ್ಪಗಂಧಿ, ಜಾಯಿಕಾಯಿ, ಸೀಗೆ, ಬಾಗೆ, ನೊರೆಕಾಯಿ - ಉಂದು ಮಾತ ಈ ಕಾಡ್‌ಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮರಕುಲು.

ಕರ್ಬೊದ ಅದಿರ್, ಕೀಜಿದ ಅದಿರ್ (ಬಾಕ್ಸೈಟ್) ಸಿಲಿಕಾ ಪೊಯ್ಕೆ, ಸುದೆತ ಪೊಯ್ಕೆ, ಶಿಲೆಕ್ಲ್ ಮುರಕ್ಲ್ ಮುಲ್ಪದ ಖನಿಜ ಸಂಪೂರ್ಣ. ಸುಣ್ಣದ ತಿಪ್ಪಿ ಮೂಲು ಬೋಡಿತಿನಾತ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಕಾಡ ಮುರ್ಗೊಲುಲ್ಲ. ಬಲಿಪೆ, ಕಾಟಿ, ಕಡಮ, ಉರೆ, ಬರಿಂಕ, ಬೆರು, ಉರಿಯೋಲು ಮುಂಗುಲಿ, ಕಾಡಪಂಜಿ, ಚನಿಲ್, ಮರಪುಚ್ಚೆ, ಮಂಗೆ, ಮುಜು, ಪುಣಂಗದ ಪುಚ್ಚೆ, ಮುಗೇರ್ (ಮುಯ್ಯೆರ್), ಆನೆ ಉಂದು ಮಾತ ಮುಲ್ಪದ ಕಾಡಮುರ್ಗೊಲು. ಪಿಲಿ, ಉಡ, ಎಯಿಪಂಜಿ, ಅಲಂಕ್, ಪೊಲಿಂಕೆ, ರಾವೋಂತಿ, ಕೆಮ್ಮ ಉಂದು ಮಾತ ಅಪುಪದ ಮುರ್ಗೊಲು. ಸಿಂಗ್‌ಲಿಂಗಿ (ಸಿಂಗಲೀಕ) ಪನ್ನಿ ಮುಜು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಡ್ ಮಾತ್ರ ಒರಿದಿನ ಜೂವಾದಿ. ಪುನಂಗುದ ಪುಚ್ಚೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಿಂಗ್‌ಲಿಂಗಿ ಜಾತಿದ ಮುಜು ಅರಿಯೊಂದುಂಡು.

ನಾನಾ ನಮೂನೆದ ಪಕ್ಕಿಲು ಮೂಲುಲ್ಲ. ಕರು, ಗಿಡಿ, ಗೆಂದಾಲಗಿಡಿ, ಕಾಟ್‌ಕೋರಿ, ಕುಂಡಕೋರಿ, ಕೇಂಕಣ್, ಮಯಿರ್, ಪುದ, ದೇಲಪುದ ಕುದುಂಬುಲು, ಪಚ್ಚೆಪುದ, ಗಿಳಿ, ಗುಮ್ಮೆ, ನತ್ತಿಂಗಿ, ನೀಲಕಂಟೆ, ಮೀನಂಕೊಳ್ಳಿ, ಮರಕೊಡಪೆ, ಸೂರಕ್ಕಿ, ಚಾಲೆ, ಇದಿನೆಂಟಿ, ಕಕ್ಕಪಕ್ಕಿ, ಗುರ್ಬಿ, ಕಕ್ಕಿ, ಕೊರ್‌ಂಗು, ಕುಪ್ಪುಲು, ಮೈನಾ, ಅಯೇರಾ, ಬೊಳ್ಳರೆ ಮಾಣಿಗ, ಪಿಕಳಾರ, ಚೆರಪಟೆ ಪಕ್ಕಿ, ಕಾಜಾಣ, ಕೋಗಿಲೆ, ಚೇಪೆ ಪಕ್ಕಿ ಇಂಚಿನ ದಿಂಜ ಜಾತಿದ ಪಕ್ಕಿಲುಲ್ಲ.

ನಾಗೆ, ಕಾಳಿಂಗಿ, ಪೆರ್ಮರಿ, ಕಂದೊಡಿ, ಕಟ್ಟವಳಕರಿ, ಮಂಡಲಿ, ತಾರಿಬಳವೆ, ಕೇರಿ, ಒಳ್ಳೆ, ಪಗಲೆ, ಮರಮರಿ, ಪಜಿಮರಿ, ಓಂತಿ, ಅರಣೆ ಇಂಚ ನಾನಾ ಜಾತಿದ ಉಚ್ಚುಲು ಈ ಬೂಬಾಗೊಡುಲ್ಲ.

“ಉರ್ಪೆಲರಿತ ನುಪ್ಪುಲ ಬಂಗುಡೆದ ಕಜಿಪುಲ ತಿನೊಡಾಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪೋವೊಡಾತೆ” ಉಂದು ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್‌ದಕ್ಲ ಪನ್ನಿ ಪಾತೆರ. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮೀನ್ ತಿನಂದಿನಕುಲು ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಿ.

ಮೀನ್‌ಡ್ ಸಸಾರ ಜನಕೊದ ಪೋಷಕಾಂಶ ಹೆಚ್ಚ ಇತ್ತಿನೆಡ್ಲಾವರ ಅವು ಬಾಯಿಗ್ಲಾ ರಿತಿ, ಬಂಜಿಗ್ಲಾ ಎಡ್ಲೆ. ಅಂಚಾದೆ “ಮೀನ್ ತಿನ್ನಿನಕುಲು ಮೀನ್‌ದಾತೆ ಚುರುಕು” ಪನ್ನಿ ಗಾದೆ ಉಂಡಾತ್‌ಂಡ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಜಾತಿದ ಮೀನುಲು ಮುಲ್ಪ ತಿಕ್ಕಬೊ, ಸುಮಾರ್ ಪತ್ತ್ ಸಾರೊ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ಮುಲ್ಪ ಮೀನ್ ಪತ್ತನನೇ ಕಸುಬು, ಅರ್ಲೆ ಬಾಕಿಲ್ದ ದೆಂಜಿ, ಎಟ್ಟಿ, ಮರ್ವಾಯಿ, ಮಳಿ, ಬೋಂಡಾಸ್, ಏರಿ, ಪಚ್ಚಿಲೆ, ಇಂಚಿನ ಪೂರ ದಾರಾಳ ತಿಕ್ಕಬೊ. ಉಂದು ಮಾತ ಏತ್ ರಿತಿ ಪಂಡ ‘ಏರಿ ತಿಂದಿನಾಯೆ ಬೋರಿ ಮಾರ್ಲೆ’ ಪನ್ನಿ ಗಾದೆನೇ ಉಟರ್ನ್ ಆತ್‌ಂಡ್. ಒರ ಏರಿ ತಿಂದ್‌ದ್ ರಿತಿ ಪತ್ತಿನಾಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಬುಡಯೆ, ಕಾಸ್ ಇಜ್ಯಂಡ ಕಿದೆಟಿತ್ತಿ ಬೋರಿ ಮಾರ್‌ದಾಂಡಲಾ ಏರಿ ಕನತ್‌ದ್ ಕಜಿಪಡ್‌ದ್ ತಿನ್ನೆರ್‌ಂದ್ ನೆನ್ನರ್ತೊ.

ಮರ್ವಾಯಿ ಆಹಾರ ಮಾತ್ರತ್ ಸುಣ್ಣ ತಯಾರಿಗ್ಲಾ ಬೋಡಿತ್ತಿ ಒಂಜಿ ಜುವಾದಿ. ಮೀನ್‌ಲೆಡ್ ಗಟ್ಟಿ ಎಲುತ ಮೀನುಲು, ಮೆತ್ತನೆದ ಎಲುತ ಮೀನುಲುಂದು ರಡ್ಡ್ ವಿಧೊ. ತಾಟೆ, ತೊರಕೆ, ಬಲ್ಯಾರ್ ಉಂದು ಪೂರ ಮೆತ್ತನೆದಲುತ ಮೀನುಲು. ಬಂಗುಡೆ, ಬೂತಾಯಿ, ಅಂಜಲ್, ಮಾಂಜಿ, ಬ್ಯಾಲೆ ಕಾನೆ, ಬೊಳ್ಳೆಂಜಿರ್, ಮದಿಮಾಲ್ ಮೀನ್, ಅಡೆಮೀನ್, ಕೊಡ್ಡೆಯಿ, ಕುರ್ಚಿ, ಮುರು, ಪಾರಂಬೋಲು, ಕೊಲ್ಲುತುರು, ನಂಗ್, ಮಣಂಗ್, ತೇಡೆ, ಕಲ್ಲುರ್ ಉಂದು ಮಾತ ಗಟ್ಟಿ ಎಲುತ (ಮುಳ್ಳುದ) ಮೀನುಲು. ತುಳುನಾಡ್ಲ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಡ್ ಬಂಗುಡೆ, ಬೂತಾಯಿಗ್ ಬಾರಿ ಪುದರುಂಡು. ‘ಎಟ್ಟಿನ್’ ಕಡಲ್ ಬಂಗಾರ್ಲ ಗನಿ ಪನ್ನೆರ್, ಕುಡ್ಲದ ಬೀಚ್‌ಗ್ ಬಂಗುಡೆ ಬೀಚ್‌ಂದೇ ಅಡ್ಲ ಪುದರುಂಡು, ಕಡಲ ಬರಿತ ಕಂಡೊಲೆಡ್ ಎಟ್ಟಿ ಸಾಂಕ್ಲರ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ರೋಗ ಬತ್‌ದ್ ಎಟ್ಟಿ ಪೂರ ಸೈತಿನೆಡ್ಲಾದ್ ಸಾಂಕನ ಉಂತೊಂದುಂಡು. ಕುಡ್ಲಡ್ಲ ದೇಸೊದ ನಾನಾ ಬಾಗೊಲೆಗ್ ಪರದೇಸೊಲೆಗ್ ಬಂಗುಡೆ, ಎಟ್ಟಿ, ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಜಾತಿದ ಮೀನುಲೆನ್ ರಪ್ತು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮರ್ಡ್‌ಗಾದ್ ಮೀನೆಣ್ಣೆ ದೆಪ್ಪುವೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸುರುತ ಬರ್ಸ ಬನ್ನಗ ಗುಡ್ಡೆಡ್ಲ ಪರತ್ ಪೋದು ಸುದೆಕ್ ಸೇರುನ ಒರತೆ ನೀರ್ಲ ಕಣಿಕ್ಲೆಡ್ ತೋಡುದ ಮೀನುಲು ಮಿತ್ತ್ ಮಿತ್ತೇರೊಂದುಪ್ಪುಂಡು. ಪುಂಡಾದ್ ಬರ್ಪೆದ. ನೆನ್ನ “ಉಬರ್ ಮಿತರುನ ಮೀನುಲು” ಪನ್ನೆದರ್. ತೋಡು, ಸುದೆಕುಲೆಡ್ ದುಂಬು ಮೀನ್ ದಾರಾಳ ತಿಕ್ಕೆದ್‌ಂಡ್. ಎಣೆಲ್ದ ಬುಳೆ ಬುಳೆನಗ ಕಂಡೊಡು ನೀರುಂತೆದ್‌ಂಡ್. ಕಂಡೊದ ಕಡಿಕ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಕನಿಟ್ ಪರಿತ್ ಪೋಪಿನ ನೀರ್‌ಡ್ ಧಾರಾಳ ಮೀನುಲು ಪತ್ಯರೆ ತಿಕ್ಕೆದ. ಕಂಡೊದ ಪುಣಿ ಬರಿಟಿತ್ತಿ ಪಂತಿದ ಇಡೆಟ್, ಮೊಳಂಪುಡು ಕೈ ಪಾಡ್ಲಗ ಮೊರೆಂಟೆಲು ಕೈಕ್ ಪತ್ಯರೆ ತಿಕ್ಕೆದ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಮೊರಂಟೆ ಜಾತಿಯೇ ಅರಿದ್ ಪೋತುಂಡ್. ಈ ಮೀನ್‌ದ ರಿತಿನ್ ಪಿರ ಚಬಿಪ್ಪರೆ ಅವಕಾಸೊನೇ ಇದ್ಯಾಂದಾತ್‌ಂಡ್. ಕಂಡೊಡಿಕ ನರ್ತೆ, ಗುಲ್ಲೊಲಿತ್ತ. ಅವು ಕಂಡೊದ ಪುಣಿ ಬರಿಟ್ ದೀನ ತೆತ್ತಿದ ರಾಸಿ ಬೊಲ್ದು ಬೊಲ್ದು ಮುತ್ತುದ ರಾಸಿದ ಲೆಕ ತೋಜೆದ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ನರ್ತೆ, ಗುಲ್ಲೊದ ಸಂತತಿಯೇ ಮುತ್ತೊಂದುಂಡು. ನರ್ತೆ, ಗುಲ್ಲೊದ ತಿಪ್ಪಿದ ಉಲಯಿತ್ತಿ ಮಾಸೊದ ರಿತಿತ ಅನುಭವೊ ನನದಕ್ಲೆಗಿಜ್ಜಿ. ಕಂಡೊಗು ಪಾಡುನ ರಾಸಾಯನಿಕ ಈಟ್, ಕೆಯಿಕ್ ಬುಡ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕೊಲೆನ ಕಾರಣೊಲೆಡ್ಲಾವರ ಈ ನರ್ತೆ ಗುಲ್ಲೊ ಮೊರಂಟೆ, ಮೀನ್, ದೆಂಜಿ ಅತೇ ಅತ್ತ್ ತೋಡುಡಿತ್ತಿನ ಒಳ್ಳೆಲುಲಾ ನಾಶ ಆದ್ ಪೋವೊಂದುಲ್ಲ, ನೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಒರೋನೆ ಮೀನ್ ಪತ್ತನ ಆಸೆಡ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಕಡುಪಾಡ್ಲ, ತೋಟೆ ಪಾಡ್ಲ, ಇಸದೀದ್ ಜನೊಕುಲೇ ಮೀನ್ ಸಂತಾನ ಮುತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಕಡಲ್ಡ್ ತಿಕ್ಕುನ ಬಂಗುಡೆ, ಬೂತಾಯಿಲಾ ಇತ್ತೆ ಕಮ್ಮಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಮೀನ್‌ದ ಸಂತಾನ ಅರಿದ್ ಪೋಯರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ನಿ ಇರಾದೆಡ್ ಮೀನ್ ತೆತ್ತಿದೀಪುನ ಪೂರ್ತುಡು ಮೀನ್ ಪತ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಮೀನ್ ಪತ್ಯರೆ ಬೀಸುನ ಬಲೆತ ಕಣ್ಣ್ ಮಲ್ಲೆ ಆದುಪ್ಪೊಡು. ಕಿನ್ನಿ ಮೀನುಲು ಬಲೆಟ್ ಬರ್ಯರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕಾನೂನುಲೆನ್ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆ ಜಾರಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಆಫ್ರಿಕಾ ಮೂಲೊದ ಒಂಜಿ ಜಾತಿ ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಮೀನುಂಡು. ಅಯಿನ್ 'ಆಫ್ರಿಕನ್ ಕ್ಯಾಟ್ ಫಿಶ್' ಪನ್ವೆರ್. ಉಂದು ನಮ್ಮೂರುದ ಮುಗುಡು ಮೀನ್‌ದ ಜಾತಿದವು. ಆಂಡ ಮುಗುಡುದ ಸೊಬಾವ ನೆನ್ನವತ್. ಈ ರಕ್ಕಸ ಮೀನ್ ತಿಕ್ಕುನೆನ್ ಮಾತ ಮುಕ್ಕುನ ಚಪ್ಪೆ ನೀರ್ಡ್ ಬದುಕುನ ಜೀವಿ. ಬಾರಿ ಬೇಗೊನೆ ಮಲ್ಲೆ ಆಪಿ ಈ ಮೀನ್‌ನ್ ಕೆಲವೆರ್ ಮಾರಾಟ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಲಾಭ ಪಡೆಪುನ ಅಬುಲಾಸೆಡ್ ಸಾಂಕ್ಷೆರ್. ನೆನ್ನ ಒವ್ವೆ ಜಲಾಶಯೊಗು ಪಾಡ್‌ಂಡಲಾ ಆ ಜಲಾಶಯೊಡುಪ್ಪಿ ಮಾತ ಜಲಚರೊಲೆನ್ ನಿಂಗ್‌ದ್ ಅಯಿತ ಬಂಜೆದಿಂಜವೊನುಂಡು. ಸರಕಾರ ಈ ಮೀನ್‌ದ ಸಾಂಕನ ಮಲ್ಪುರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಕಾನೂನು ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ಕೆಲವೆರ್ ಕಂಡ್‌ದ್ ನೆನ್ನ ಸಾಂಕ್ಷೆರ್. ಆಯಿತ ಬಿದೆ ಓಲ್ಲಾ ತೋಡು, ಸುದೆ, ಕೆರೆಕುಲೆಗ್ ಪೋಂಡ ಅಲ್ಪ ಇತ್ತಿ ಕಪ್ಪೆ ಮೀನುಲೆನ ಸಂತತಿಯೇ ನಾಶ ಆದ್‌ಪೋವು.

ದುಂಬು ಹಳ್ಳಿಡ್ ಪೂರ ಮುಳಿತ ಇಲ್ಲ. ಮುಳಿತ ಮಾಡ್‌ಡ್ ಗುರ್ಬಿ ಪಕ್ಕಿಲು ಗೂಡು ಕಟೊಂದು ಕುಲ್ಲೆದ. ಇಲ್ಲದ ಉಲಯೇ ಈ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ವಾಸ. ನರಮಾನ್ಯನ ಪೋಡಿಗೇನೇ ಅವೆಕ್ಕಿಜ್ಜಾಂಡ್. ಮುಳಿತ ಇಲ್ಲಲ್ ಪೋದು ಓಡುದ ಇಲ್ಲ ಬತ್ತಂಡ್. ಅಪಗಲ ಅವು ಇಲ್ಲ ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿಜ. ಪುಲ್ಲು, ಪಜಿರ್, ಬೈ, ಕೋಲು, ಕಡ್ಡಿನ್ ಪೂರ ತುಟೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಗೋಡೆದ ಮಿತ್ತ್ ಗೂಡು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲೆದ. ಇತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ ಮಾತ ಕೊನೊದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಗೂಡುಡು ದಿಂಜವುನೆಡ್ಲಾದ್ ನೆನ್ನ ಅಂಗಡಿ ಪಕ್ಕಿಂದ್ಲಾ ಪನ್ವೆದರ್. ಇತ್ತೆ ಗುರ್ಬಿ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಸಂತಾನೊನೇ ಇಜ್ಜಿ. ವಾ ಇಲ್ಲಡ್ಲಾ ಗುಬ್ಬಿ ಪಕ್ಕಿಲು ತೋಜುಜ. ಅಂಚನೆ ಸಾಲೆ, ದೇವಸ್ಥಾನೊದಂಚಿ ಒಕ್ಕೆಲ್ ದಾಂತಿನ ಕಟ್ಟೋಣೊಲೆಡ್ಲಿ ದೇಲ ಪುದಕುಲು ಮಾಯಕ ಆದ್ ಪೋತ. ಮಾತಬುಡಿ, ಇತ್ತೆ ದುಂಬುದಾತ್ ಕಕ್ಕಿಲು ಓಲುಲ್ಲ ಪನಿ? ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಕಕ್ಕಿಲೇ ಕರೆದ್ ಕಾಂಡೆ ಇಲ್ಲ ಮಂದೆನ್ ಲಕ್ಕವೊಂದಿತ್ತ. ಬೇರದಕ್ಕು ಕಾಂಡೆ ಮಾರ್ಗೊಗು ದಕ್ಕುನ ಕುರ್ಲಿದಾಸೆಗ್ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪುನನೇ ಕಾತೊಂದಿತ್ತ. ಇತ್ತೆ ಪಿಂಡೊದ ಉನಸ್ ತಿನ್ವಯರೆಲಾ ಕಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕಾತ್ ಕುಲ್ಲೊಡಾಪುಂಡು. ಲೆತ್ತಲೆತ್ತದ್ ಸಾಕಾಪುಂಡು. ಕ್ರಿ ಪೂ ರಡ್ಡೆನೇ ಶತಮಾನೊಡ್ಲಾ ಕ್ರಿ. ಶಕ ಮೂಜೆನೇ ಶತಮಾನೊ ಮುಟ್ಟದ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪನ್ವೆರ್. ಈ ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು “ಈ ನಾಡ್ ನಿಲೈ ಕಾಡ್, ಬನೊಕುಲಿತ್ತ. ಈ ಬನೊ, ಕಾನಲೆಡ್ ಪರ್‌ಂದ್‌ದ ಮರಕುಲಿತ್ತ. ಬೂರ್ದಿನ ಪರ್‌ಂದ್ ತಿಂದೊಂದು ನಲಿಪುನ ಮಯಿರಲಿತ್ತ” ಪಂಡ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್ ವರ್ಣನೆ ಉಂಡು. ಆ ಕಾಲೊಡು ಅಂಚ ನಲಿತೊಂದಿತ್ತಿ ಮಯಿರಲು ಇತ್ತೆ ಈ ಕಾಲೊಡು ತೂಯರೆಗೇ ಅಪೂಪ ಆತ. ಕಂಡ ಪೋದು ತೋಟ ಆಂಡ್. ಒಂಟಿ ಕಾರ್‌ಡುಂತುದು ತಪಸ್ ಮಲ್ಪಿನ ರುಸಿನಂಚನೆ ಕಂಡದ ಬರಿಟ್ ಮೀನ್ ಪತ್ಯರೆ ಕಾತ್‌ದುಂತೆದಿನ ಕೊರಂಗುಲು ಪೂರ ಮಾಯಕ ಆಯ. ಕತ್ತಲಾನಗ ತೋಡಬರಿತ ಪುದೆಲ್‌ಲೆಡ್ಲಾ ಕುಂಡಕೋರಿ (ಪುಂಡದೆ) ದ ಬುಲಿಪು ಬಾರಿ ದೂರೊ ಮುಟ್ಟ ಕೇಂಡೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಅವೆನ ಸದ್ದ ದೆಂಗ್‌ದ್ ಪೋತುಂಡು.

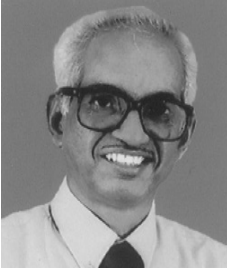
ಕಾಡ ಮುಗೊಲುಲ ಅಂಚನೆ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೋಡು ಮಾತ್ರ ಇತ್ತೆ ಒರಿದುಪ್ಪಿನ ಮುಜು ಜಾತಿದ ಸಿಂಗಲಿಕೆರೆನ (ಸಿಂಗ್ಲಿಂಗಿ) ಸಂತತಿ ಅರಿಯೊಂದುಂಡು. ದುಂಬು ಹಳ್ಳಿಡ್ ಕುಜಲ್ ದೆಪ್ಪವಂದೆ ತರೆ ಬರ್ಚಂದೆ ರಕ್ಕಸೆರೆಲೆಕ ಬತ್ತಿನಕ್ಲೆನ್ ದಾನೆ ಸಿಂಗ್ಲಿಂಗಲೆಕ ಆತಂದ್ ಜನ ಕೇನೆದೆರ್, ಇತ್ತೆ ನಿಜವಾಯಿನ ಸಿಂಗ್ಲಿಂಗಿರೈಕುಲು ಊರುಡು ಮಾಯಕ್ ಆದ್ ಪೋತೆರ್. ಒಂಜೈವ ವರ್ಸೊಗುದುಂಬು ಪಿಲಿಕುಲು ಕಿದೆ ಬಾಕಿಲ್ ಬತ್ತದ್ ಕಂಜಿಲೆನೊಯ್ಯೊಂದು ಗುಡ್ಡೆಗ್ ಪೋದು ತಿನ್ನೆದ, ಅಂಚಿ ಪಿಲಿಕುಲೆನಿತ್ತೆ ಜೋಕುಲು ಚಿತ್ತೊಡು ತೂವೊಡಾತೆ. ಕಾಂಡಲಕ್ಕದ್ ಜಾಲ್ ಜಪ್ಪುನಗ ಎದ್ರದ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಕುದ್ದರೆ ಬುಳಿಪು ಕೇಂಡೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಕೇನುಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಕುದ್ದರೆ ಇಜ್ಜ. ಪಡ್ಪುಡು ನಲಿತೊಂದಿತ್ತಿ ಮುಯ್ಯೆರ್ಲಿಜ್ಜ. ಮೇಪಿ ಉರೆ - ಕಡಮಲಿಜ್ಜ. ಅಯಿನ್ ಪತ್ಯರೆ ಕಬ್ಬುದು ಕುಲೊಂದಿತ್ತಿ ಚೆನ್ನನಾಯಿಲಿಜ್ಜ.

ಒಂಜಿ ಕಾಲೊಡು ಕಾಡ್ ಎಚ್ಚ ಇತ್ತಂಡ್. ಮುಗೊಲು ದಿಂಜ ಇತ್ತ. ಅಪಗ ತನ್ನಲೆನ ರಕ್ಷಣೆಗಾದ್, ಸಾಂಕನದ ಕೈಕಂಜಿ, ಬುಳಿಪಯಿನ ಬುಳಿನ್ ಕಾಪ್ಯರೆಗಾದ್ ಬೋಂಟಿದ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತಂಡ್. ನರಮಾನಿ ಪೋಕು ಮುಟ್ಟುದು ಮುಗೊಲೆನ್ ಕೆರೊಡಾಯಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಕುಸಾಲ್‌ಗಾದ್, ಮಾಸೊ ತಿನ್ನರೆಗಾದ್, ದಂತೊಗಾದ್, ಕೊಂಬುಗಾದ್, ಆರ್ವಾಡ್‌ಗಾದ್, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣೊದ ಚರ್ಮೊಗಾದ್, ಸುಯಿಕಾದ್, ಇಲ್ಲೊದ ಅಲಂಕಾರ ಸೊತ್ತುಲೆಗಾದ್, ಮರ್ದ್‌ಗಾದ್ ನರಮಾನಿ ಕಾಡ್‌ದ ಮುರ್ಗ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕೆರೊಂದು ಬತ್ತೆ. ಇಡೆಬುಡಂದೆ ನಡಪಯಿನ ಈ ಬೋಂಟಿಡ್ವಾರ ಜೂವಾದಿಲೆನ ಸಂತಾನ ಅರೆವಾಸಿ ಅರಿದ್ ಪೋಂಡು. ಕಾಡ್‌ನಾಶ ಆವೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ ಮುಗೊ - ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಆಹಾರೊದ ಕೊರತೆ ಉಂಡಾಂಡ್. ಏತೋ ಮುಗೊಲು ಬಂಜಿಕಟ್ಟ್ ಸೈತ. ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ, ಆನೆಕಟ್ಟ, ಹೆದ್ದಾರಿ ಯೋಜನೆ, ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೆಲಸೊಲೆಡ್ವಾರ್ ಕಾಡ್‌ನಾಶ ಆನಗ ಅಯಿತೊಟ್ಟಿಗೆ ಮುಗೊಲುಲಾ ನಾಶ ಆಯ.

ಕಾಡ್ ನಾಶ ಆಯರೆ ಜುವಾದಿಲು ಅರಿದ್ ಪೋಯರೆ ನರಮಾನ್ಯೆ ಮಲ್ಲ ಕಾರಣ. ಆಯನ ದುರಾಸೆಗ್ ಕಾಡ್ ಬಲಿಯಾಂಡ್. ಮುಗೊ ಪಕ್ಕಿಲು ಅರಿದ್ ಪೋಯ. ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಸೂ ಬೂರು, ಬರ್ಸ ಬರಂದೆ ರೋಗ ಬತ್ತದ್ ಆವಾರ ದಾಂತೆ ಜೂವಾದಿ ಸೈತ್ ಪೋಯಿನಲಾ ಉಂಡು. ಗುಂಡು ಪಾಡ್ ಕೆರೈ ಬೋಂಟಿ ಮಲ್ಪರೆ ಅವಕಾಶ ಇಜ್ಜಂಡಲಾ ಜನೊಕುಲು ಗುಟ್ಟುಡು ಉರ್ಲುದೀದ್, ಕರ್ಪು ಮಲ್ತದ್ ಮುಡ್ಕನೆ ದೀದ್ ಬೇಲಿದ ಸರಿಗೆಗ್ ಕರೆಂಟ್ ಬುಡ್ಡು ಮುಗೊಲೆನ್ ಪತ್ತದ್ ಕೆರೊಂದುಲ್ಲೆರ್.

ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಜನೊಕುಲು ಕಾಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಜೂವಾದಿಲೆನ ರಕ್ಷಣೆಗಾದ್ ನಾಗಬನ, ಬೂತಬನೊ, ದೇವೆರೆ ಕಾಡ್‌ಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತದೆರ್. ದೈವ - ದೇವೆರೆನ ಭಯ ಭಗ್ನಿಡ್ವಾರ್ ಅವು ನನಲಾ ಒರಿತೊ. ಕೆಲವು ದೈವಸ್ಥಾನ, ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸುತ್ತ ಮುಗೊ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕೆರೈ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ನಿ ಕಾನೂನು ಇತ್ತಿನಿಡ್ವಾರ ಕಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಕಿಲು, ಬಾವೊಲಿ, ಮಂಗರ್ - ಇಂಚಿತ್ತಿ ಜೂವಾದಿಲು ಪೋಡಿಗ್ ದಾಂತೆ ಬದ್ಕೊಂದುಲ್ಲ, ಇಂಚಿಪದ ವರ್ಸೊಲೆಡ್ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಸಂರಕ್ಷಿತಾರಣ್ಯ, ಅಭಯಾರಣ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನೊಲೆನ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾತ್‌ಂಡ್. 1972 ತ ವನ್ಯ ಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ 1901 ಡ್ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾದ್ ಕಾಡ್‌ದ ಬೊಕ್ಕ ಜೂವಾದಿಲೆನ ರಕ್ಷಣೆ ಪೋರ್ಲುಡು ನಡತೊಂದುಂಡು.

ಲೇಖಕರ ಪೊಲಬು:

ಡಾ. ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ ಆಚಾರ್ (1943) ಬರೆತಿನ 'ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ತುಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು - ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಪತ್ತು' ಪನ್ನಿ ಲೇಖನೊದ ಆದಾರೊಡು ಈ ಪಾಟೊನು ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಪ್ರಾಣಿವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರೊಡು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದ್ 'ಜೀವಕೋಶ ತಳಿ ವಿಜ್ಞಾನೊ'ಡು ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪದವಿ ಪಡೆಯಿನ ಮೇರ್ ಕಾರ್ಕಳದ ಶ್ರೀ ಭುವನೇಂದ್ರ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾದ್ 30 ವರ್ಸೊಡ್ಚೆಚ್ಚ ಕಾಲ ಸೇವೆ ಸಂದದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆತರ್. ಮೇರ್ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗ್ ಕೊರ್ನ ಮಲ್ಲ ಕೊರುಗೆಗಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮೇರೆನ್ 2007ಡ್ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಗೌರವ ವೈಲ್ಡ್ ಲೈಫ್ ವಾರ್ಡನ್ ಪನ್ನಿ ಬಿರ್ಡ್ ಕೊರ್ದು ಬಲ್ಲನ ಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊರ್ದ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ್. ಮೇರೆಗ್ 2008ಡ್ 'ಜಾಯಿದ್' ಪರಿಸರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬತ್ತೆದ್ಂಡ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಭಾರತದ ತರಿ ಜಮೀನುಗಳು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ದೇವರ ಕಾಡು, ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಯ ವೈವಿಧ್ಯ ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಬೂಕುಲೆನ್ ಅಂಚನೆ ಪರಿಸರ, ಜೀವ ವಿಜ್ಞಾನೊಗು ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ಡ್ ಬರೆತೆರ್. ಬೆಂಗಳೂರುದ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಂದಿರೊದ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರೊದ ಸಹ ಸಂಶೋಧಕೆ ಆದ್ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಪರದೇಸೊಲೆಗ್ ಪೋದು ದಿಂಜ ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಟಿಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆದ್ ಬತ್ತೆದರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಎಂಚಿ ಪುದರ್ ದೀತೆರ್?
2. ಅಶೋಕನ ಕಲ್ಪರವುಡು ತುಳುನಾಡ್ ಪುದರ್ ಎಂಚಂದುಂಡು?
3. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊಗು ಸುಮಾರ್ ಏತ್ ಪ್ರಾಯೊ ಆವು?
4. ನೀರ್‌ಡ್‌ಚಿತ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಜೀವಿಲೆನ್ ತಿಂದ್ ಬದ್ಕನ ರಕ್ತಸ ಮೀನೊವು?
5. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊಗು ಯುನೆಸ್ಕೊ ಮಾನಾದಿಗೆ ದಾಯೆಗಾತ್ರ ಬೈದ್‌ಂಡ್?
6. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊಡು ಮಾತ್ರ ಉಪ್ಪಿನ ಮುಜು ಜಾತಿದ ಒಂಜಿ ಮುರ್ಗೊ ಒವು?
7. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸುಣ್ಣ ಎಂಚ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್?
8. ವಾ ಮೀನ್‌ನ್ ಕಡಲ ಬಂಗಾರ್ಡ್ ಗನಿಂದ್ ಪನ್ನೆರ್?

II. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಕೂಡ್‌ಡ್ ಬರೆಲೆ

1. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊದ ಉದ್ದ ಸುಮಾರ್ _____ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್
2. ಕುಡ್ಲದ ಬೀಚ್‌ಗ್ _____ ಬೀಚ್‌ಂದ್ಲಾ ಅಡ್ಡಪುದರುಂಡು
3. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊದ ಸುಮಾರ್ _____ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಾಗೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡುಂಡು

4. ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದ ಕುಲ್ಲೊಂದಿತ್ತಿ ಪಕ್ಕಿ _____
5. _____ ಡ್ ವನ್ನಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗ್ ಬತ್ತಂಡ್

III. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿ ಸಬ್ಬೊಲೆಡ್ ಜಾತಿಗ್ ಸೇರಂದಿ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರಲೆ

1. ಮರುವಾಯಿ, ನರ್ತೆ, ಕೊಡ್ಡೆಯಿ, ಏರಿ, ಪಚ್ಚಲೆ
2. ಬೂತಾಯಿ, ಬಲ್ಯಾರ್, ಬಂಗುಡೆ, ಕುರ್ಚಿ, ಅಂಜಲ್
3. ಬರಿಂಕ, ಕೆಮ್ಮ, ಪುದ, ಮುಯ್ಯೆರ್, ಬೆರು
4. ಕಾಟೋರಿ, ಕೇಂಕಣ್, ಕುದುಂಬುಲ, ನತ್ತಿಂಗ್, ಅಲಂಕ್
5. ಶಾಂತಿ, ಮರ್ವ, ಬೀಟಿ, ತಾರೆ, ಚಾಕೋಟೆ

IV. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೊ ಪನ್ನೆ. ತಪ್ಪಿತ್ತಿನೆನ್ ಸರಿ ಮಲ್ತ್ ಬರಲೆ

1. ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಮಂಗರೆ ಸಂತಾನ ಅರಿಯೊಂದುಂಡು
2. ಕಂಡದ ಬರಿಟ್ ಮೊರಂಟೆ ದಾರಾಳ ತಿಕ್ಕುಂಡು
3. ಉರಿಯೋಲು ಪಿಜಿನ್ ತಿನ್ನಿನ ಮುಗೊರ್
4. ಮಯಿರ್‌ದ ಚರ್ಚಿ ಮರ್ದ್‌ಗಾಪುಂಡು ಮಯಿರ್‌ಲೆನ್ ಕೆರ್ಪೆದರ್
5. ನೀರ್ ಸುದ್ದೊ ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ ಮೀನುಲೆನ್ ಗುವೆಲ್ಡ್ ಸಾಂಕುವೆರ್.

V. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ - ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಬರಲೆ

1. ಕಾಡ್ ನಾಶ ಆಯರೆ ಕಾರಣೊಲು ದಾದ?
2. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿದ ತುಳುನಾಡ್ಡ ಜಾಗೊಡು ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆದ ಸಾಲ್‌ಗ್ ಸೇರುನ ರಡ್ಡ್ ತಾಣೊಲು ಒವು ಮಾತ?
3. ಕಂಡ, ತೋಡುಲೆಡ್‌ತ್ತಿ, ನರ್ತೆ, ಮೀನುಲು ಎಂಚ ಅರಿಯುಂದುಲ್ಲ?
4. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊಡು ವಾ ನಮೂನೆದ ಕಾಡುಲುಲ್ಲ?
5. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತೊಡ್ ಪುಟ್ಟುನ ನಾಲ್ ಸುದೆಕುಲೆ ಪುದರ್ ಬರಲೆ

VI. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಎಂಚ ಮಲ್ಪೊಲ ಪನ್ನಿ ವಿಸಯೊಡು ಒಂಜಿ ಪ್ರಬಂಧ ಬರಲೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಕ್ರಿಯಾ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಮೂಲ ರೂಪ (ಧಾತು) ಲೆನ್ ಬರಲೆ

1. ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ತೂವೊಂದುಲ್ಲೆ
2. ಗೋಪಾಲೆ ಉಂಡೊಂದುಲ್ಲೆ

3. ಬಾಲೆ ಬುಲಿತೊಂದುಂಡು
4. ಅಬ್ಬಲ್ಲೆ ಪಾರೊಂದು ಬತ್ತೆ
5. ಜೋಕುಲು ನಲಿತೊಂದುಲ್ಲೆರ್

II. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಬರ್ಹಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯೊಲೆನ್ ಪೆಜಿದ್ ಬರೆದ್ ವಿಭಕ್ತಿದ ಪುದರ್ ಬರೆಲೆ

1. ಮಾಡ್ಡ್ ಗುರ್ಬಿಲ್ ಗೂಡು ಕಟೊಂದಿತ್ತ
2. ಆಯ್ಡಾದ್ ಯಾನ್ ನೆರಡೆತಂದೆ
3. ಮುರ್ಗೊಲೆನ್ ಒರಿಪ್ಪುನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪೊಡು
4. ರಾಮನ ತೋಟೊಗು ಆನೆಲು ಬತ್ತೆ
5. ಮಂಗರೆ ದೆಸೆಟ್ ತಾರೆಡೊಂಜಿ ಕರ್ಕಲ ಒರಿಪುಜೆ

III. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ದೊಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತೊ ಬರ್ಹಿಲೆಕ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಪುಲೆ

1. ಅರಿ
2. ತೂ
3. ಓಂಗೊಲೆ
4. ಪಾಲೆ
5. ಕರೆ

IV. ಈ ಪಾಟೊಡು ಬರ್ಹಿ ಒವ್ವಾಂಡಲ ರಡ್ಡ್ ಗಾದೆಲೆನ್ ವಿವರಿತ್‌ದ್ ಬರೆಲೆ

ಚಟುವಟಿಕೆ

I. ಈ ಪಾಟೊಡು ಬರ್ಹಿ ಮುರ್ಗೊ ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ಕನ್ನಡೊಡೆಂಚ ಪನ್ನೆರಂದ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಲೆ

II. ಮೃಗಾಲಯೊಗು ಪೋದು ಮುರ್ಗೊ - ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ತೂದು ತೆರಿಯೊಂದು ಬಲೆ.

ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ

ಉಳಿತೀರ್:

ತುಳುಬಾಸೆ ಪಂಡ ಅವ್ವೊಂಜಿ ಪರಪೋಕುದ ಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪೆ. ತುಳು ಬಾಯ್ವಾತೆರದ ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಪಾಡ್ಡನೊಲು, ಬೇಲೆದ ಪದೊಕುಲು, ಜೋಕುಲೆ ಪದೊಕುಲು, ಕಬಿತೆಲು, ಜೋಯಿ ಪದೊಕುಲು, ನಲ್ಲೆದ ಪದೊಕುಲು ಇಂಚ ಅಜಲ್ ಪಾಡೊಲಿ. ಅಯಿಟ್ ಮಲ್ಲ ಪಾಲ್ ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ, ಕಿನ್ಯ ಪಾಲ್ ಕಬಿತೆಲೆನ, ಅಜಕಲ ಮಲ್ತ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆನ್ ಮೂಲು ತೂವೊಲಿ. ಉಂದು ಎರ್ಲೆ ಮೇಪಿನ ಜೋಕುಲು ಪನ್ನಿನ ಕಬಿತೆ, ನೆಟ್ವ ಒಂಜಿ ಎರುತ ವರ್ಣನೆ ಉಂಡು. ಅಯಿತ ಪೊರ್ಲು - ಪೊಲಿಕೆ, ಮೈ ಲಚ್ಚಣ, ಆವಾರ - ಅಲಂಕಾರೊದ ವಿವರಣೆ ಉಂಡು.

ಸಂಪತ್ತಿನಾರ್ : ಡಾ. ರಾಜಶ್ರೀ

ಏ..ದಾ.. ಬಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ ||
ಓಲು ಈ ಪುಟ್ಟನಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
ಗಟ್ಟದ ಮಿತ್ತ್ ಪುಟ್ಟನಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
ಏ..ದಾ.. ಬಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ ||

ಮುಂಡೊಡೊಂಜಿ ಬುಲಯೆನಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
ಬೀಲೊಡೊಂಜಿ ಕೊಡ್ಡೆನಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
ಬುಜೊಟು ನಿಕ್ಕ್ ಬಲತ್ ಸುಳಿ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
ನಾಲ್ ಕಾರ್ ಮಂಗಲೆಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
ಏ..ದಾ.. ಬಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ ||

ಬೆರಿಕ್ ಪಾವಡೆ ಪಾಡ್ಯೆರ್ಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ಕೋಡೋಣ್ ಕೊಂಬು ಗುಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ಕೆಕ್ಕಲಗ್ ಜೂಲಿ ಪೂರ್ಲು ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ದುಡಿ ಪನೆಲಾ ನಿನ್ನ ದುಡಿಕ್ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ಕಂಟೆಲ್ಡ್ ಗೆಜ್ಜೆ ಮಾಲೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ನೆತ್ತಿಡುಂಡು ನೆತ್ತಿ ಬಲ್ಲ್ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ಎ..ದಾ..ಬಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ

ಮರಾಯಿದ ಮಡ್ಡಿ ತಿಂದೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರೆ
 ಬೂರು ಪಂತಿ ತಿಂದೆನಾಯೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರೆ
 ಕಲ್ಲಡಿತ ನೀರ್ ಪರಿಯೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರೆ
 ಮುಳ್ಳಡಿತ ಮುಗುರು ಪಜಿರ್ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ಪುಣಿಯೆ ಪೋಲ ಪುಣಿಯೆ ಬಲಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ಅಜ್ಜೆಗೊಂಜಿ ಮುಕ್ಕು ದೀಲ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ಎ..ದಾ..ಬಲ ಮಗಾ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
 ಗುಟ್ಟೂ..... ಗುಟ್ಟೂ..... ಗುಟ್ಟೂ.....

* * * * *

ಸಂಪತ್ತಿನಾರೆನ ಪೊಲಬು :

ಉಂದು ಒಂಜಿ ಜಾನಪದ ಕಬಿತೆ. ನೆನ್ನೆ ಡಾ. ರಾಜಶ್ರೀ (1966) ಸಂಪತ್ತಿನ
 'ತುಳು ಕಬಿತೆಗಳು' ಬೂಕುಡ್ತು ಅಜತ್ ದೆತ್ತದ್ಂಡ್. ಮಂಗಳೂರು
 ತಾಲ್ಲೂಕುದ ಹರೇಕಳಡುಪ್ಪಿನ ಮೇರ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ
 ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರೊದ ಸಂಶೋಧನಾಧಿಕಾರಿಯಾದ್ ಬೇಲೆ
 ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೆರ್, ಬೆನ್ನಿ ಪೊಣ್ಣನ ಕನತ್ತ ಕದಿಕೆ, ತುಳು ಕಬಿತೊಲು, ಕೃಷಿ
 ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣ, ತುಳು ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಇಹಪರ
 ಲೋಕ ದೃಷ್ಟಿ - ಉಂದು ಮಾತ ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಬೂಕುಲು. ಜಾನಪದ
 ಪಂಡಿತರಾದ್, ಸಂಶೋಧಕರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದೊಂದುಪ್ಪಿನ ಮೇರ್ 'ತುಳು
 ಐಸಿರಿ' ಕೂಟೊದ ಗುರ್ಕಾರ್ಪಿದಿಯಾದ್ಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಟ ಕೋರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಕಡ್ ಜವಾಬ್ ಬರಲೆ

1. ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರೆ ಏರ್?
2. ಕೆಮ್ಮಯಿರೆ ಓಲು ಪುಟ್ಟಯೆ?
3. ಆಯನ ಮುಂಡೊಡೆಂಚಿನ ಉಂಡು?
4. ಬೀಲೊಡು ಎಂಚಿನ ಗುರ್ತೊ ಉಂಡು?
5. ಕೆಮ್ಮಯಿರೆ ಕುಸಿ ಆನಗ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುವೆ?

II. ಮುಲ್ಟ ಕೋರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಸೇರಾಡ್ ಬರಲೆ

1. ಬೀಲೊಡೊಂಜಿ _____ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
2. ಬೆರಿಕ್ _____ ಪಾಡ್ಯೆರಾಂಬೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
3. ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಗ್ _____ ಪೋರ್ಲು ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರಾ
4. ಮರಾಯಿದ _____ ತಿಂದೆ ದೂಜ ಕೆಮ್ಮಯಿರೆ

III. ವಿವರವಾದ್ ಬರಲೆ

1. ಕೆಮ್ಮಯಿರೆ ಎಂಚಿನ ಪರೈ? ಎಂಚಿನ ಮಾತ ತಿಂದೆ?
2. ಕೆಮ್ಮಯಿರನ್ ಎಂಚ ಅಲಂಕಾರ ಮಲ್ತದೆರ್?

IV. ಈ ಕಜಿತೆನ್ ಬಾಯಿಪಾಠೊ ಮಲ್ಪಲೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಟ ಕೋರ್ತಿನ ನುಡಿಕ್ಟಳೆನ್ ಗಳಿಸದ್ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಪಲೆ

1. ಮುಕ್ತು ದೀಪುನೆ
2. ಮುಗುರು ಪಜಿರ್
3. ಪುಣೆಯೆ ಪೋಲ
4. ಕಲ್ಲಡಿತ ನೀರ್

II. ಮುಲ್ಟ ಕೋರ್ತಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಡು ಬರಲೆ

1. ಮುಂಡೊಡೊಂಜಿ
2. ಪುಟ್ಟನಂಬೆ
3. ಕಲ್ಲಡಿತ
4. ಅಜ್ಜಿಗೊಂಜಿ
5. ನತ್ತಿಡುಂಡು

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ಹಳ್ಳಿದ ಜನೊಕುಲು ಪನ್ನಿ ಇಂಚಿನ ಜನಪದ ಕಜಿತೆಲೆನ್ ಸಂಪೊಲಿಪುಲೆ

* * * * *

ಗುಳಿಗ ತೂಟಿ

ಉಳಿತೀರ್

ಕಿನ್ಯ ಕತೆಕುಲು ಸಾಹಿತ್ಯೋದ ಒಂಜಿ ವಿದೊ. ನಡತಿ ಒಂಜಿ ಸಂಗತಿ ಅತ್ತಂಡ ಕಲ್ಪನೆದ ಸಂಗತಿಡ್ ದಾನೆ ಆಂಡಲಾ ತಮಾಸ್, ಚೋದ್ಯೊ ಇತ್ತಂಡ ಅಯಿನ್ ವಸ್ತು ಆದ್ ದೀವೊಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ್ ಕಿನ್ಯಕತೆನ್ ಮುಡೆಪುನ ಪದ್ಧತಿ. ಕಿನ್ಯ ಕತೆಚೊಂಜಿ ನೀತಿ ಅತ್ತಂಡ ಸಮಾಜೊದ ಪುರಪುನು ತೆರಿಪದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಆಶಯ ಉಪ್ಪುಂಡು. 'ಗುಳಿಗ ತೂಟಿ' ಈ ಕತೆಟ್ ಪ್ರಾಕ್ದ ತುಳುನಾಡ್ಕುಲು ದೈವೊ ದೇವರೆನ್ ಎಂಚ ನಂಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಆ ನಂಬೊಳಿಗೇನ್ ಎಂಚ ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ನಿ ವಿಚಾರೊ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಆನಂದಕೃಷ್ಣ

ಪರ್ಬೊ ಕರಿದ್ ಜಾರ್ದೆ ತಿಂಗೊಳು. ಊರೊಟ್ಟು ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರಾಯಿನ ಬೈಲ್. ಅವುಲವುಲು ದತ್ತದ್ ನಡ್ನ ಕಂಡೊಲು, ತುದೆತ ಬರಿಟ್ ದಿಂಜಿದಿನ ಕೈಲ್ದ ಕಂಗ್-ತಾರೆಲು. ತುಳುನಾಡ್ಕ ಹಳ್ಳಿ ತೂಯರೆ ಪೊರ್ಲು ಜಾರ್ದೆಡೇ. ಪಿಂಗಾರ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಕೇದಗೆದ ಕಮ್ಮೆನ ಊರೊಟ್ಟು ದಿಂಜಿನಗ ಕೊಂಗುರ್, ಕುಂಡಕೋರಿ, ಕಾಟೋರಿ, ಗಿಳಿತ ಪುಂಡು ಸುತ್ತ ರಾವೊಂದು ಕಂಡೊಲೆಗ್ ಬರ್ಪಿ ಪೊರ್ಲು, ಅವು ತುಳುನಾಡ್ಡ್ ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಓಲ್ಲಾ ತೋಜಂದ್.

ಎಂಕ್ಲೆನ ಈ ಬೈಲ್‌ಲಾ ತುಳುನಾಡ್ಕ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಬೈಲ್. ಬೈಲ್ದ ಸುತ್ತ ಗುಡ್ಡೆ, ಗುಡ್ಡೆದ ಬರಿತ್ತ ಇಲ್ಲ್ ಗುತ್ತದ ಇಲ್ಲ್. ಎದುರುದ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ಗುಳಿಗಬನ. ಬನ ನಿಲಿಕೆ ಕುಕ್ಕು, ಪೆಲ, ಪೆಜ ಚಾಕೊಟೆದ ಮರಕುಲು, ನೋಕೊಟೆದ ಬೂರು, ಬೆತ್ತದ ಪುಂಡೆಲ್, ಬನೊತ್ತಾಡೆ ಪಗೆಲ್‌ಲಾ ಪೋಯರೆ ಪೋಡಿಗಿ. ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಬನೊತುಲಯಿ ಉಪ್ಪುನ ನಾಗೆ, ಪೆರ್ಮರಿ, ಕಂದೊಡಿ, ಕತ್ತೆಪಿಲಿ, ಚೆನ್ನನಾಯಿದ ಪೋಡಿಗಿ, ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಬನೊತ ನಡುಟಿತ್ತಿ ಗುಳಿಗ ಕಲ್ಲದ ಪೋಡಿಗಿ.

ಜಾರ್ದೆ ತಿಂಗೊಳ್ಳ ಚಳಿತ ಒಂಜಿ ರಾತ್ರಿದಾನಿ ಸುರುವಾಂಡ್ ಗುಳಿಗನ ಕಾರ್ನಿಕ. ಪಗೆಲ್ ಕಂತ್‌ದ್ ನಾಲ್ ಗಳಿಗೇಡ್ ಸುರುವಾಂಡ್ ಬೂತೊದ ಆರ್ಬಟೆ. ಆರ್ಬಟೆದ ಒಟ್ಟಿಗೆನೆ ತೂಟೆದ ತೂ. ತಿರ್ತ್‌ಡ್ ಮಿತ್ತ್ ಬಾನೊ ಮುಟ್ಟು ಏರುನ ತೂ ಗಳಿಗೇಡ್ ತೂಟಿ ಅರ್ಬಟೆದ ಸದ್ದ. ಬೈಲ್ದ ಜನೊ ಒಟ್ಟಾದ್ ಗುತ್ತಗು ಬತ್ತದ್ ಗುರ್ಕಾರ್‌ರೆಡ ಪಂಡ್‌ದ್ ಉಜ್ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪೂ ನೀರ್ ತಲಿತ್‌ದ್ ಬೊಂಡ ಕೊಡತ್ ದೀದ್ ಪಾರಿ - ಪರಕೆ ಪಂಡೊಂಡೆರ್. ಆಂಡ ಗುಳಿಗನ ಆರ್ಬಟೆಲಾ, ತೂಟೆಲಾ ರಾತ್ರೆಡ್ ಕುಡ ತೋಜಿಂಡ್, ನಾಲ್‌ದಿನೊಟು ಬೈಲಿಡೀ ನಡ್‌ಗ್‌ದ್ ಪೋಂಡು. ಬಯ್ಯಾನಗ ಪಗೆಲ್ ಕಂತುನೆಕ್ ದುಂಬೇ ಇಡೀ ಬೈಲ್ದ ಜನೊ ಜೋಕುಲು ಬಾಲ್ಲೆನ್ ಉನ್ನಾದ್ ಉಲಯಿ ಚೆಪ್ಪಾದ್ ಅಕುಲುಲಾ ದೀಪ ತೆಕ್ಕದ್ ಚೆಪ್ಪಯರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ಊರು ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗಾ ಕುಲ್ಕುಂದೊಗು

ಪೋಯಿನ ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ರಡ್ಡ್ ಗಿಡ್‌ದೇರ್ಲೆನ್ಲಾ, ರಡ್ಡ್ ಪತ್ತಲೆನ್ಲಾ ದೇರಾವೊಂದು ಒಕ್ಕಲೆದಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಬನ್ನಗ ಮಯಮಯ ಕತ್ತಲೆ ಆವೊಂದಿತ್ತಂಡಾತೆ. ನರಮಾನ್ಯನ ಮೋನೆ ತೋಜುಜಿ.

ಗುತ್ತದ ಜಾಲ್ ಮಿತರ್ಡ್ “ಓ ಏರುಂಬೆ ಗುತ್ತಡು. ಏರ್‌ಲಾ ಇಜ್ಜಾರಾ? ಪೂರ್ತುಕಂತ್‌ದ್ ಗಳಿಗೆ ಆತ್‌ಜಿ. ಪೂರಾ ಜೆತೊಂಡರ ದಾನೆ? ಗುತ್ತ ಖಾಲಿ ಆತ್‌ಂಡ್?” ಬೊಬ್ಬ ಪಾಡ್ಯರ್. ಆತಾನಗ ಜವ್ವನೆರ್ ಪೊಂಜೊವುಲು ಮಾತ ಚಾವಡಿಗ್ ಬತ್ತರ್. “ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಕರಿಯವಜ್ಜೆ” ಪಂಡೊಂದು ಜೋಕುಲುಲಾ ಪಿದಯಿ ಬತ್ತ. ಜವನೆರ್ ಚಿಪ್ಪಿ ಪತೊಂದು ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಕರಿಯವಜ್ಜನ ಕೈತಡೆ ಬತ್ತರ್. ಜೋಕುಲು - ಬಾಲೆಲು ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಕರಿಯವಜ್ಜನ ಕೈಟ್ ಪತೊಂದು “ಅಜ್ಜಾ ಅಜ್ಜಾಂದ್” ಲೆತ್ತೊಂದು ಸುತ್ತು ಪಾಡ್ಯರ್. ಉಲಯಿ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಅಜ್ಜೆರ್ ಚಿಪ್ಪಿದ ಬೊಲ್ಪುಡು ಮೋನೆ ತೂನಗ ಪೂರಾ ಪೋಡಿಗಿಡ್ ಬೊಲ್ಪಿ ಪೋತ.

“ದಾನೆಂಬೆ, ದಾನೆ ಆಂಡ್ ಮೂಲು”. ತರೆತ್ತ ಕುಜಲ್‌ಗ್ ಕೈಪಾಡ್ಡ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಒಯ್ಯೊಂಡರ್. ಆರೆ ಕೈ ತಾಗುನ್ನೆ ಎಂಕ್ಲೆ ಬಾಯಿಡ್ ಸೊರ ಬರ್ಯರೆ ಸುರುವಾಂಡ್.

“ಅಜ್ಜಾ ಗುಳಿಗನ ತೂಟಿಲಾ, ಆರ್ಬಟಿಲ, ಬನೊಡ್ಡು ತೂಟಿ ಲಕ್ಕಾದ್ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಬತ್ತದ್ ತುದೆಚ್ಚ್ ಮಾಯ.” ಜೋಕುಲು ಪೂರ ಬಡ ಬಡಾಂಡ್ ಪನ್ಪರೆ ಸುರುಮಲ್ಲ.

“ಗುಳಿಗ ಬನೊ? ಆರ್ಬಟಿ? ತೂಟಿ? ಸೊಯ ಉಂಡಾ ನಿಕ್ಲೆಗ್?” ಅಜ್ಜೆರೆನ ನೆರ್ಪಣೆ ಸುರುವಾಂಡ್. ಜೋಕುಲು, ಪೊಂಜೊವು, ಜವಣೆರ್ ಪೂರ ಅಜ್ಜೆರೆ ಸುತ್ತು ಕಟೊಂದು ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಪನ್ನಗ ಅಜ್ಜೆರ್ “ಮರ್ಲ್ ನಿಕ್ಲೆಗ್? ಗುಳಿಗನಾ? ಪಂಜುರ್ಲಿಯಾ?” ಅಜ್ಜೆರ್ ಆತ್ ಪನ್ನಗ ಎದ್ದುರ ಗುಡ್ಡದ ಬನೊಡ್ಡು ಆರ್ಬಟಿಲಾ ಕೇಂಡ್ ತೂಟಿಲಾ ತೋಜಿಂಡ್.

ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಚಾವಡಿಡ್ಡ್ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಜತ್ತರ್. ಆರೆ ಸುತ್ತ ಕೈಕಾರ್ ಪತೊಂದು ಎಂಕುಲುಲಾ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತೊಂಡ. ಅದಮುಟ್ಟ ಬನತ್ತಾಡೆ ದಿಟ್ಟಿ ಪಾಡುನ ಧೈರ್ಯದಾಂತಿನ ಜೋಕ್ಕು ಪೊಂಜೆವು ಪೂರಾ ಜಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತೊಂದು ಬನೊಡ್ಡು ತೂಟಿ ಬೀಜವೊಂದು ಬೈಲ್ ಜಪ್ಪುನ ಗುಳಿಗನ್ ತೂಯೆರ್. ಗುಳಿಗೆ ಸುದೆಕ್ ಜತ್ತೆ. ಅಲ್‌ಡ್ಡ್ ಮಾಯಕಾಯೆ. ಇನಿ ಮುಟ್ಟ ಈ ಊರುಡು ಗುಳಿಗತೂಟಿದ ಸುದ್ದಿ ಮಲ್ಲಾಕ್ಕು ಪನ್ಪುನನೇ ಕೇನ್ನೆ ಅತ್ತಂದೆ ತೂತಿಜಿ. ಇನಿ ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಬತ್ತನ್ನೆ ಎಂಕ್ಲಲಾ ತೂಟಿ ತೂಯೆ.

“ಜೋಕುಲು ಮಾತ ಜೆಪ್ಪುಲೆ” ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಆತ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಚಾವಡಿಡ್ ಜೆತೊಂಡೆರ್. ಎಂಕ್ಲಲಾ ಜೆಪ್ಪರೆ ಪೋಯ.

ಮನದನಿ ಕಾಂಡೆ ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯೊಡ್ಡು ಬತ್ತಿ ಸುದ್ದಿ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಗೊಂತಾದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಅಜ್ಜೆರೆನಾಡೆ ಪಾರ್ ಬತ್ತರ್. ನಾಲ್ ದಿನೊತ್ತ ಗುಳಿಗ ತೂಟಿದ ಕತೆ ಪನೊಂದಿತ್ತರ್. ಬೈಲ್‌ದಕ್ಕು ಬಲಿಮೆಗ್ ಪೋಯೆರ್ ಅಜ್ಜೆರೆನೇ ಕಾತೊಂದಿತ್ತರ್. ಅಜ್ಜೆರ್ ಮಾತೆರ್ಗ್ಲಾ ಸಮಾದಾನ ಪಂಡೊಂದು ತುದೆ ಬರಿತ್ತ ತೋಟೊಗು ಬತ್ತರ್.

ಬಯ್ಯಡ್ ಎಂಕ್ಲ ಸಾಲೆಡ್ಡ್ ಬನ್ನಗ ಬೈಲಿಡೀ ಗುಜುಗುಜು ಸುದ್ದಿ ತಾರೆದ ತಾರಯಿ, ಕಂಗ್‌ದ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಪೂರಾ ಮಾಯಕಾತ್‌ಂಡೆಗೆ, ಕರಿಯವಜ್ಜೆ ಬನ್ನೆಟ ಒರ್ಯಾಂಡಲಾ ಕಂಗ್ ತಾರೆದ ಕುಬೆ

ತೂತಿಜೆರ್, ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಬೂತೊದನೇ ಗಲಾಟೆ. ಅಜ್ಜೆರ್ ಕಾಂಡೆ ಬೈಲ್ ಜತ್ತದ್ ತೋಟೊ ತಿರ್ಗದ್ ಬತ್ತಿನಾರ್ ಪಂಡೆರ್.

“ಗುಳಿಗೆ ಇತ್ತೆ ಬೊಂಡ, ತಾರಯಿ, ಬಜ್ಜೆಯಿಲಾ ದೆಪ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ತದೆ ತೊಜೊಡು.” ಈತ್ ಪನ್ನಗ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಅಕ್ಲಕ್ಕೆ ತಾರೆ – ಕಂಗದ ಕುಬೆ ತೂಯರೆ ಬಲಿತೆರ್. ಎಂಕ್ಲೆನಲಾ ಖಾಲಿ! ಬಜ್ಜೆಯಿ ಇಜ್ಜಿ. ತಾರಯಿ ಇಜ್ಜಿ. ಒರೊರಿ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಂಡದ್ ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಬನ್ನಗ ಅಜ್ಜೆರ್ ಗಟ್ಟಿ ಉಂಡುದು ಜಾವಡಿಡ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರೊಂದು ನಿದ್ರೆ ಮಂತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬಯ್ಯಾನಗ ಲಕ್ಕದ್ ಒಂಜಿ ಕುಜಿಲಿ ಕಳಿ ಪರ್ದ ಕರಿಯವಜ್ಜಿ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಜತ್ತದ್ ತೋಟದಲ್ ಸುದೆಕ್ ಜತ್ತದ್ ಮಾಯಕ ಆಯೆರ್. ಎಂಕ್ಲ ಮಾತ ಬಯ್ಯಡ್ ಉಂಡುದು ಜಾಲ್ಡ್ ಕುದೊಂದು ಎದ್ದುದ ಗುಳಿಗೆ ಬನ ತೂವೊಂದಿತ್ತ, ಬೈಲ್ ಗುಡ್ಡೆ ಜಪ್ಪುನ ಧೈರ್ಯ ಇನಿಲಾ ಏರೆಗ್ಲಾ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಆಂಡ ಬೈಲಿಡೀ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲಲ್ ತುಡರ್ ತೋಜ್ಜರೆ ಸುರುವಾಂಡ್. ಕತ್ತಲೆ ಬೈಲ್ ಪದರ್ದಗ ಎಂಕ್ಲೆನ ಕಣ್ಣ್ ಪೂರಾ ಬನತಂಚಿ. ದಮ್ಮ ಬುಡ್ಡಿನ ಧೈರ್ಯದಾಂತೆ ದಮ್ಮ ಕಟ್ವದ್ ಕಾತೊಂದಿತ್ತಂಡ್ ಬೈಲ್‌ಗ್ ಬೈಲೇ.

“ಗುಡ್ಡೆದ ಬನೊಟು ತೂಟಿ ತೋಜುಂಡು” ಏರೋ ಪಂಡೆರ್. ಜಾಲ್ಡ್ ಉಂತಿನಕ್ಕು ಪೂರ ಲಕ್ಕದ್ ಉಂತ್ಯ. ಕೂ ಅನ್ನಿ ಆರ್ಬಟೆ ಕೇನ್ದ ದತ್ತ ಕೈತ ತೂಟಿ ಬೀಜಾದ್ ಬಲತ್ತ ಕೈತ ತೂಟಿ ಮಿತ್ತ್ ಪೋನಗ ಕೈಡ್ ಬೂರ್ದು ಬನತ್ತ ಬಲ್ಲೆಗ್ ಪುರಲೆಲೆಕ ತೋಜಿಂಡ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್.

“ಓ ಅಜ್ಜೇರೇ ದಮ್ಮಯ ಕೆಡ್‌ಡೆ”

ಈ ಆರ್ಬಟೆ ಕೇನ್ನಗ ಜನೊಕುಲು ಇಲ್ಲದ ಉಲಾಯಿತ್ತಿನಕುಲು ಜಾಲ್‌ಗ್ ಜತ್ತೆರ್. ಜಾಲ್‌ಡಿಡ್ ಇತ್ತಿನಕುಲು ಬೈಲ್‌ಗ್ ಜತ್ತೆರ್. ಬನತ್ತ ಗುಡ್ಡೆಡ್ ತೂಟಿ ಬೀಜಾವೊಂದು ಮೂಜಿ ಜನ ಜತ್ತೊಂದು ಜಾವಡಿಂಚಿ ಬರ್ಪುನ ತೋಜಿಂಡ್. ಬೈಲ್‌ದ ಜನ ಪೂರಾ ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್ಡ್ ಒಟ್ಟಾಯೆರ್.

ಎದ್ದುಡ್ಡು ಕಳ್ಳ ಅದ್ರಾಮೆಲಾ ತೂಟಿದ ಸಂಕುಲಾ ತರೆ ಕಂಕಣೆ ಪಾಡೊಂದು ಬರ್ಪೆದರ್. ಪಿರವುಡ್ಡು ಬೆತ್ತ ಬೀಜೊಂದು ಕರಿಯವಜ್ಜಿ ಗುತ್ತುದ ಜಾಲ್ ಮಿತ್ತೇರೈರ್. ಜಾಲ್ ಮಿತ್ತರ್ದ ಕೈಟಿತ್ತಿ ಬೆತ್ತೊಡು ರಡ್ಡ್ ಜನೊಕ್ಕುಕ್ಲಾ ರಪರಪ ಹಾಕೈರ್. ಸಂಕುನ ತೂಟಿ ಗುತ್ತುದ ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲೆಗ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ಅದ್ರಾಮೆಲಾ ಸಂಕುಲಾ ಜಾಲ್ಡ್ ಅಡ್ಡ ಜೆತೊಂಡೆರ್.

“ಅಕುಲು ಬಜ್ಜೆಯಿಲಾ ತಾರಯಿಲಾ ಏರೆಗ್ ಮಾತ ಮಾರ್ದೆರ್‌ಂದ್ ವಿಚಾರ್ತದ್ ಕಂಬೊಗು ಕಟ್ವ ಪಾಡ್ಲೆ. ಬಾಕಿ ಮಾತ ಎಲ್ಲೆ ತೂಕೆ”

ಕರಿಯವಜ್ಜಿ ಆತ್ ಪಂಡದ್ ಕೈಕಾರ್ ದೆಕ್ಕೊಂದು ವಣಸ್‌ಗ್ ಕುಲೈರ್. ಊರುದಕ್ಲೆನ, ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಾಲ್ಪ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲೆನ, ಜವಣೆರ್ನ್ ಮಾತ ಒಂಜೊಂಜಿ ತೊರ್ಪು ತಿಂದೊಂದು ಅದ್ರಾಮೆಲ ಸಂಕುಲ ಜಾಲ್ಡ್ ಅಡ್ಡ ಪುರೈಲೈರ್.

ಅಜ್ಜೆರ್ ಉಂಡುದು ಕಯಿದೆಕ್ಕದ್ ಬತ್ತೆರ್. ಬಜ್ಜೆರೆ ಪೂಲು ತಿಂದೆರ್, ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪಚಕ ಉಬಿದ್ ಜಾವಡಿಡ ಮಂಚಮೊಡು ಅಡ್ಡಾವೊಂಡೆರ್. ಅಡ್ಡಾಯಿ ಗಳಿಗೆಡ್ ಗೋಣಂಜಿಲು ಅರೆದುನೆಡ್ಡಲಾ ಜೋರುಡೆ ಅಜ್ಜೆರ್ ಗೂರಿಗೆ ಒಯ್ಪುನ ಕೇಂಡೊಂದಿತ್ತಂಡ್.

ಬರೆತಿನಾರೆನ ಪೊಲಬು:

‘ಆನಂದಕೃಷ್ಣ’ ಕಾವ್ಯನಾಮೊಡು ಈ ಕತೆನ್ ಮುಡೆತಿನಾರ್ ಡಾ. ಡಿ. ಕೆ ಚೌಟೆರ್ (1938). ಆರ್ ಬರೆತಿನ ‘ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆನ ಕತೆಕುಲು’ ಕೋಪೆದ ‘ಮಲರಾಯನ ದೀಟಿಗೆನೇ ಈ ಕತೆ ‘ಗುಳಿಗ ತೂಟಿ’. ಮಂಜೇಶ್ವರ ತಾಲೂಕುದ ಮೀಯಪದವುದ ಮೇರ್ ಬೆಂಗಳೂರುಡು ಮಲ್ಲ ಉದ್ಯಮಿ ಆದಲ್ಲೆರ್. ಮೇರ್ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತ್ದ ಕಾರ್ಯಾಂತೆ. ಮೇರ್ ಬರೆತಿನ ಕರಿಯವಜ್ಜೆರೆನ ಕತೆಕುಲು, ಮಿತ್ತಬೈಲ್ ಯಮುನಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಸಂದ್‌ದಾಂಡ್. ಪಿಲಿಪತ್ತಿಗಡಸು ಮೇರೆನ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿ ನಾಟಕೊ, ಉರಿ ಉಷ್ಣೊದ ಮಾಯೆ, ದರ್ಮತ್ತಿಮಾಯೆ, ಮೂಜಿ ಮುಟ್ಟು ಮೂಜಿ ಲೋಕ ಪನ್ನಿ ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಮೇರೆಗ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಕೊರ್ತಾಂಡ್. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊರ್ದು ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತಾಂಡ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್ಲಾಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಕರಿಯವಜ್ಜೆರ್ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯೊಗು ದಾಯೆ ಪೋಯೆರ್?
2. ಆನಿ ರಾತ್ರೆ ಬನೊತ ಪುಡೆಟ್ ಎಂಚಿನ ಇಸೇಸ ನಡತ್‌ಂಡ್?
3. ಕತೆಗಾರೆ ಆನಂದ ಕೃಷ್ಣನ ನಿಜವಾಯಿನ ಪುದರೆಂಚೆ?
4. ಅಜ್ಜೆರ್ ಕುಲ್ಕುಂದೊಡ್ಡು ಎಂಚಿನ ಕನತೆರ್?
5. ಗುತ್ತದ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಕತ್ತಲೆ ಆಯಿಸಾತ್‌ಗ್ ದಾಯೆ ದೀಪ ತೆಕ್ಕದ್ ಜೆತ್ತೆರ್?

II. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ - ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಗುಡ್ಡೆದ ಬರಿತ ಬನೊ ಎಂಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್? ಆಡೆ ಪೋಯರೆ ಜನ ದಾಯೆ ಪೋಡ್ಲೊಂದಿತ್ತೆರ್?
2. ಸಂಕುಲ ಅದ್ರಾಮೆಲ ಊರ್ದಕುಲೆನ ದೈವ ಬಗ್ಗಿನ್ ಎಂಚ ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್?
3. ಜಾರ್ದೆ ತಿಂಗೊಳ್ಳು ತುಳುನಾಡ್ ತೂಯರೆ ಎಂಚ ಪೋರ್ಲು?

III. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ಏರ್ ಪಂಡೆರ್? ಏರೆಗ್ ಪಂಡೆರ್?

1. “ಓ ಏರುಂಬೆ ಗುತ್ತಡ್? ಏರ್ದಾ ಇಜ್ಜೆರಾ?
2. “ಗುಳಿಗನ ತೂಟಿಲಾ, ಆರ್ಬೆಲೆ, ಬನೊಡ್ಡು ತೂಟಿ ಲಕ್ಕದ್ ಬತ್ತದ್ ಸುದೆಟ್ಲೆ ಮಾಯೆ”
3. “ಜೋಕುಲು ಮಾತ ಜೆಪ್ಪುಲೆ”
4. “ಓ ಅಜ್ಜೆರೆ ದಮ್ಮಯ ಕೆಡೆಡೆ”

IV. ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಕೂಡ್ಲದ್ ಬರೆಲೆ

1. ತುದೆ ಬರಿಟ್ _____ ಕಂಗ್ ತಾರೆಲು
2. ಒಂಜಿ ರಾತ್ರೆದಾನಿ ಸುರುವಾಂಡ ಗುಳಿಗನ _____
3. ಬೈಲ್‌ದಕುಲು _____ ಕೇನ್ಯರೆ ಜೋಯಿಸೆರೆನಾಡೆ ಪೋವೊಡುಂದಿತ್ತೆರ್
4. ಒರ್ಯಾಂಡಲಾ ಕಂಗ್ ತಾರೆದ _____ ತೂತಿಜೆರ್

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಪದೊಕುಲೆಗ್ ಸಮಾನಾರ್ಥ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

ಕಂತುನೆ, ರಾತ್ರೆ, ಬರಿತ್ತ, ಜಾನುವಾರ್, ನೆರ್ಪಣೆ

II. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಗಳಿಸದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ಪುಲೆ

1. ಗೂರಿಗೆ ಒಯ್ಪುನೆ
2. ಆರಿಗೆ ದೆಪ್ಪುನೆ
3. ದಮ್ಮು ಬುಡುಪುನೆ
4. ಬೊಲ್ವಿ ಪೋಪುನೆ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ದೈವ ಬನೊಟು, ನಾಗ ಬನೊಟು ಎಂಚಿನ ಜಾತಿದ ಮರಕುಲು ಉಪ್ಪುವೊ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪಿ
2. ಕೆಲವು ಬೂತೊಲೆನ ಪುದರ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪುಲೆ

* * * * *

ಕಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿ

ಉಳಿತೀರ್:

ಇಲ್ಲಾಲಿತ್ತಿ ಅಪ್ಪೂಪೊದ ಸೊತ್ತುಲೆನ್, ಬಾರಿ ಬಿಲೆತ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಅಂಚನೆ ದಿನನಿಚ್ಚೊ ಉಪಯೋಗೊಗಿದ್ದಂದಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಜತನೊಡು ದೀವೊನ್ನೆರೆ ದುಂಬುದಕುಲು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಏರ್ಪಾಟ್ ಮಲ್ಪೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಡವೆರೆಡಾಂಡ ಮರತ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಕಬೊದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಉಪ್ಪೆದೊ, ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದಕ್ಲೆಡ ಕರಾಜನ ಉಪ್ಪೆದೊಂಡ್. ಸಿರಿವಂತರೆಡ ಪತ್ತಾಯೊ ಅತ್ತಂಡ ಮರತ್ತ ಕಲೆಂಬಿ, ಬಾರಿ ಸಿರಿವಂತರಾಂಡ ಅಕುಲೆಡ ಕಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿ ಇತ್ತೊಂಡ್.

ಸುಮಾರ್ ರಡ್ಡ್ ಅಡಿ ಅಗೆಲೊದ 10-12 ಅಡಿ ಉದ್ದೊದ ಕಲ್ಲ ತೋಡುದು ಮಲ್ತಿನ ಮರಾಯಿ. ಅಯಿಕ್ ತೆಲ್ಪುದ ಕಲ್ಲದನೆ ಮುಚ್ಚಿಗೆ. ಉಂದು ಕಲ್ಲ ಮರಾಯಿ. ಮರತ ಪತ್ತಾಯೊ ಅತ್ತಂಡ ಕಲೆಂಬಿ ಪಂಡಲ ಇಂಚನೆ. ಪಲಯಿ ಕೂಟುದು ಮಲ್ತಿನ ಉದ್ದೊದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. ಅಯಿತ ಮುಚ್ಚಿಲ್ ಜಾರದ್ ಅತ್ತಂಡ ಬಿಜಾಗ್ರ ಪಾಡ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗ್ ಕುಲ್ಲವೆದರ್. ಕಲೆಂಬಿ ಸಾಮಾನ್ಲೆನ್ ದೆತ್ತದೀಯೆರೆಲ ಆಪುಂಡು. ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರ್ಗ್ ಅತ್ತಂಡ ಯಜಮಾನ್ಯಗ್ ಜೆಪ್ಪೆರೆ, ಕುಲೈರಲಾ ಆಪುಂಡು.

ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣ

ಪೂವೆದೆದರ್ ಸಿರಿಪೊನ್ನೆದ ಮರಕ್ ಗಡಿ ದೀಪಾದ್
ಪುಣ್ಣಮೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಲೆಕ್ಕಪಿರ್ಕಾರ ಪಲಯಿಲೆನ್ ಕುದ್ವಾದ್
ಅಚ್ಚವೆರ್ ಆಯೊಡು ಗನಾಗಟ್ಟಿದ ಕಲೆಂಬಿನ್ ಅಚ್ಚೆರ್ ಮಲ್ವಾದ್
ಎಡ್ಡ ಮೂರ್ತೊಡು ಪಡ್ಲೆ ಪೊಗ್ಗಾದೆರ್ ಕುತ್ರಿ ಪೂಜೆ ಕೊರ್ದು ||

ಎಂಚಿ ಕಲೆಂಬಿ ಅವು.... ಪಡ್ಲೆಡ್ ನೆಗನೆಗತ್ತ ತೋಜುನಲ್ಕ
ಮುತ್ತೆಸಿ ಮುಂಡದೆಸಲ್ದ ಬಟ್ಟಲ್ ಒರುತ್ತ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟದಲ್ಕ
ಪೊಡಿಕಾಸು, ಪದ್ದೆಯಿ ಬಂಗಾರ್ ಪೊದಿಕೆ ಜೋಕ್ಷೆನ್ ಮಂಗಟಾವು ತೆನಸುಲು
ಅರಿ ಮುಂಚಿ ಬೆಲ್ಲ ನೆಯಿತ ಕರ್ಡಿಗೇ ಉಪ್ಪಡ್ ಬರೊನಿತ್ತಿ ಕಳೆಂಬಿ ||

ಅಜ್ಜಿನ ಬೇರ್ಮದ್, ಎಣ್ಣೆದ ಕಲ್ಪಡ ಬಚ್ಚೆರೆದ ಅರಿಯಾಣ
ಪೇನ್ಕೊಯ್ಲು ಊರನೆ ಮುಡಿತೊಲ್ಪು ಮುರ್ನಾಲಿ ತರೆತ್ತ ಉದಿರಿ
ತರೆ ಬರ್ಚು ಬರ್ಚನೆ.... ಕೈಕ್ ದೀಪಿ ಮಣ್ಣದ ಕಾಜಿಲು
ಬತ್ತಿಬಿನ್ನೆರ್ ಪಡ್ಲೆಡ್ ಕುಲ್ಪು ಬಚ್ಚೆಲ್ ಗೆಪ್ಪುನಂಚಿನ ಕಲೆಂಬಿ ||

ಗಡಿಪತ್ ದಿ ಗುರ್ಕಾರ್ಲು ಪಜೆ ಪಾಡ್ ಜೆಪ್ಪುನ ಕಾರ್ನಿಕದ ಕಲೆಂಬಿ
ದೈವದ ಬಾಲ್ ಬಂಡಾರೊನು ದಿಂಜಾದ್ ದೀಪಿನ ಬಂಡಾರ್ ಕಲೆಂಬಿ

ಇಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರ್ದಿನ ಬೀಗ ಮುದ್ರೆದ ಕಟ್ಟಕಾವಲ್ಲ ಕಲೆಂಬಿ
ಇಲ್ಲದ ನೇಗ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರದ ಪೊಲ್ಲು ಆ ಪೊಲ್ಲು ಕಲೆಂಬಿ ||

ಕಲೆಂಬಿ ಕಲೆಂಗಿ ಪತ್‌ದ ಕೋಡಿ ಸೇರುನ ಸೊತ್ತತ್ತ
ಕಲೆಂಬಿ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರದ ಇಂಬು - ಇರ್ಬು ದಿಂಜದಿ ಗತ್ತ
ಕಲೆಂಬಿ ತುಳುವೆರೆ ಇಲ್ಲದ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟರಾವಂದಿನ ಸಂಪೊತ್ತು
ಕಲೆಂಬಿದ ಜಾಗ್ ದಿಂಜಾವುನ ಉಂಡಾ ಒವ್ವಾಂಡಲ ಸೊತ್ತು ||

ಕಬಿನ ಪೊಲಬು:

ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆತಿನಾರ್ ಶಿಮಂತೂರು ಚಂದ್ರಹಾಸ ಸುವರ್ಣೆರ್ (1955)
ಮೂಲ್ಕಿ ಸೀಮೆದ ಶಿಮಂತೂರುದ ಮೇರ್ ಕಸುಬುಗಾದ್ ಮುಂಬೈಗ್ ಪೋದ್
ಅಲ್ಪನೆ ನೆಲೆಯಾಯೆರ್. ಒರಲ್ ಕೊರಲ್ ಮೇರ್ ಬರೆತಿನ ಕಬಿತೆದ ಕೋಪೆ.
ಬ್ರಹ್ಮನ ಬರವು ನಾಟಕ. ಕನ್ನಡೊಡ್ಲಾ ದಿಂಜ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಕರ್ನಾಟಕ
ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯರಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆದರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಕ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಕಲೆಂಬಿನ್ ವಾ ಜಾತಿದ ಮರಟ್ ಕೆತ್ತಂಡ ಎಡ್ಲೆ ?
2. ಮುತ್ತೇಸಿ ಪಂಡಯೇರ್ ?
3. ಕಲೆಂಬಿನ್ ಓಲು ದೀಪೆರ್ ?
4. ಕಲೆಂಬಿದ ರಡ್ಡ್ ಉಪಯೋಗ ದಾದ ?
5. ಕಲೆಂಬಿ ವಾ ನೆಮಾನೆಡ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೊಲ್ಲು ?

II. ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಕಲೆಂಬಿಡ್ ಎಂಚಿನ ಮಾತ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ದಿಂಜದೀದಿತ್ತೆರ್ ?
2. ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ದೆಪ್ಪಯರೆಗತ್ತಂದೆ ಕಲೆಂಬಿ ವಾ ಉಪಯೋಗೊಲೆಗಾಪುಂಡು ?

III. ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿನ ಜಾಗೆನ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಬ್ದೊಲೆಡ್ ಬರ್ತಿ ಮಲ್ಪುಲೆ

1. ಮುತ್ತೇಸಿ ಪೊಣ್ಣು ಮುಂಡದೆಸಲ್ದ _____ ಒರುತ ಕುಂಕುಮ ಬೊಟ್ಟು
2. ಪೇನ್ ಕೊಯ್ಲು _____ ಮುಡಿ ತೊಲ್ಲು _____ ತರೆತ್ತ _____

3. ಇಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರ್ದಿನ ಮುದ್ದೆದ _____ ಕಲೆಂಬಿ
4. ಇಲ್ಲದ _____ ಸಿರಿ ಸಿಂಗಾರದ ಪೂರ್ವ ಈ ಕಲೆಂಬಿ

IV. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ದಿನ ಸಬ್ದೊಲೆಗ್ ಟಪ್ಪಣಿ ಬರಲೆ

1. ಕುತ್ತಿ ಪೂಜೆ
2. ಬಾಲ್ ಬಂಡಾರ
3. ಮುಡಿ-ಮುರ್ನಾಲಿ
4. ಅಜ್ಜಿನ ಬೇರ್ ಮರ್ದ್
5. ಊರನೆ - ಬರ್ಚನೆ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಬಟ್ಟಲ್ ಒರುತ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟುದಲೆಕ - ಮುಲ್ತ ಬರ್ಪಿನ ಅಲಂಕಾರೊನು ವಿವರಿಪುಲೆ

II. ಬುಡ್ಡದ್ ಬರಲೆ

1. ಮುಂಡದೆಸಲ್ಲ
2. ಕಲೆಂಬಿದುಲಯಿಡ್
3. ಇಲ್ಲಾಲಿತ್ತಿ
4. ಕಟ್ಟರಾವಂದಿನ

III. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಗಳಸದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ಪುಲೆ

ಗನಾಗಟ್ಟಿದ, ನೆಗನೆಗತ್ತ್, ಪೊಲ್ಲು, ಪೊಡಿಕಾಸ್, ಮಂಗಟಾವು

IV. ರೂಢನಾಮ, ಅಂಕಿತನಾಮ, ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಅಜಕಲ ಮಲ್ಪುಲೆ

ಕಲೆಂಬಿ ಸಿರಿ ಬರ್ಚನೆ ಬಂಡಾರ ಗುರ್ಕಾರೆ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಅರಿ-ಬಾರ್, ಸೊತ್ತುಲೆನ ರಕ್ಷಣೆಗ್ ದೆತ್ತ್ ದೀಯರೆ ಎಂಚೆಂಚಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್? ಕೇಂಡ್ ತೆರಿಲೆ.

* * * * *

ಕುಲು - ಮನಾಲಿ

ಉಳಿತೀರ್:

“ದೇಸ ತೂವೊಡು ಕೋಸೊ ಓದೊಡು” ಪನ್ನಿನ ವೊಂಜಿ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್ದ ಗಾದೆ. ನರಮಾನಿ ಗುವೆಲ್ಲಿತ್ತಿ ಕಪ್ಪೆ ಆಯರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಲೋಕೊದ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ತೆರಿಯುನಾಯೆ ಮಾತ್ರ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್‌ದಾಯೆ ಆಯರೆ ಸಾಧ್ಯ. ನೆಕ್ಕ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾದಿ, ಗ್ರಂತೊಲೆನ್ ಓದುನೆ ಲೋಕ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ಪುನೆ. ಗ್ರಂತೊಲೆನ್ ಓದುದು ತೆರಿಯೊನ್ನೆಡ್ಲಾಲಾ ಊರು ತಿರ್ಗ್ ತೂದು ತೆರಿಯೊನ್ನ ಬಾರಿ ಎಡ್ಲೆ. ದೇಸೊ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ಲಾದ್ ಪೋಯಿನ ಊರುದ ಹವಾಮಾನ, ಜನೊ ಬದುಕುನ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿ, ಅಕುಲೆನ ದುಸ್ವೈತ, ಆಹಾರ, ನಂಬಿಕೆ, ನಡೆವಳಿಕೆ ಮಾತೆನ್ನಾ ಕಣ್ಣಾರೆ ತೂದು ತೆರಿಯೊನ್ನರೆ ಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮ ಬಾವನೆಲೆನ್ ಎಡ್ಲೆ ಸಾದಿಡೆ ಬುಳೆಪವೊಂದು ಪೋಯರೆ ಸಾಧ್ಯ. ಕೆಲವು ದೇಶೊಲೆಡ್ ಕಲ್ಪುನ ಜೋಕುಲು ಪ್ರವಾಸ ಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕನೇ ಪದವಿ ಪ್ರದಾನ ಮಲ್ಪುನ ಪದ್ಧತಿನ ದೀವೊಂದೆರ್. ಊರು ತಿರ್ಗ್ ತೂಪುನವು ಶಿಕ್ಷಣೊದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ, ನಮ್ಮ ದೇಸೊದ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಲೆಡುಪ್ಪ ಕುಲು ಮನಾಲಿ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರಕೃತಿರಮ್ಯ ಪ್ರದೇಸೊಲು. ಆಡೆ ಪೋದು ಬತ್ತಿನ ಲೇಖಕಿ ಆರೆನ ಪಯಣೊದ ಕತೆ ಅನುಭವೊನು ಈ ಬರವುಡು ಮೂಲು ಪಟ್ಟೊಂದೆರ್.

ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ

ರೈಲ್ ಡೆಲ್ಲಿದ ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಸ್ಟೇಶನ್‌ಗೆತ್ತೆನಗ ಮೂಜೆನಾನಿ ಗಂಟೆ ಐನ್. ಮಲ್ಲ ನಿಲ್ದಾಣ. ಆಂಡ ಜನೊಕುಲು ಕಮ್ಮಿ. ಬ್ಯಾಗೆಲೆನ್ ಪೂರ ದೆತೊಂದು ಮೆಲ್ಲ ನಿಲಕ್ ಕಾರ್ ದೀಯೊ, ಮಾತೆರೆನ್ನಾ ಎದ್ಕೊನ್ನರೆ ಅಕುಲಕುಲೆ ಬಂದುಲು ಇಸ್ಟೆರ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಂಕ್ಲೆನ್ ಎದ್ಕೊನ್ನರೆ ಎರ್ದಾ ಇಜ್ಜಿ. ಅಪಗನೇ ಒರಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿದಾಯೆ ಬತ್ತೆ.

“ಆಯಿಯೇ” ಪಂಡ್‌ದ್ ಬ್ಯಾಗ್‌ಲೆಗ್ ಕೈಪಾಡ್ಯರೆ ಪೋಯೆ

“ನಹಿ..ನಹಿ” ಪಂಡೆ

“ಆಪ್ತೆ ಕಿದರ್ ಜಾನೇ ಕಾ ಹೈ?”

“ಸದರ್ನ್ ಹೋಟೇಲ್ ಕರೋಲ್ ಬಾಗ್”

“ಅಚ್ಚಾ, ಕರೋಲ್‌ಬಾಗ್ ಬಹುತ್ ದೂರ್ ಹೈ”

“ನಹಿ ನಹಿ ದೋ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್”

“ಕ್ಯಾ ಭಾಯಿ, ಕ್ಯಾ ಬೆಹನ್ ಜೀ”

“ಕಿತ್ನಾ ದೇನಾ?”

“ಏಕ್ ಸೌ”

ಇಂಬೈ ಮಲ್ಲ ಪೆರ್ಗುಡೆ ಕುಲೊತ್ತಾಯೆ. ಸಿನೆಮಾದ ಖಳನಾಯಕನಂಚನೆ ಗಡ್ನ್ ತೂಂಡನೇ ಪೋಡ್ಲೊಡು, ಟ್ರಾಕ್ಸಿ ಚಾರ್ಜ್ ಕಮಿ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ನಗ ಕೇನ್ನೇ ಇಚ್ಚೆ. ಆಯನ್ ಬುಡ್ಲೊ. ಕುಡ ಬರಿ ಬತ್ತೆ. ಆಯಿಲ ಪನ್ನುನೆ ಆತೆ. ಉರೆಂಜಿ ಉರೆಂಜಿದ್ ಕಡೇಕ್ ಎಲ್ವ ರೂಪಾಯಿಗ್ ಒತ್ತೊಂಡೆ. ಓಲೋಲೋ ಮಾತ ತಿರ್ಗವೊಂದು ಹೋಟೇಲ್‌ಗ್ ಕೊಂಡೊದು ಎತ್ತಯೆ. ಹೋಟೇಲ್‌ಡ್ ರೂಮುದೆತೊಂದು ಆನಿ ಅಲ್ವ ತಡೆಯೊ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 20 ಗ್ ಎಂಕ್ಲು ಹಿಮಾಲಯೊದಂಚಿ ಪೋಯರೆ, ಮೂಜಿನಾಲ್ ದಿನ ಬಾಕಿ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಡೆಲ್ಲಿಡ್ ಪ್ರವಾಸಿಲೆನ್ ಡೆಲ್ಲಿ ತಿರ್ಗಯರೆಂದೇ ಏತೋ ಬಸ್ಸುಲು ಉಲ್ಲ. ಒಂಜೊಂಜಿ ದಿನ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕೋಡಿದ ಬಸ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಕುತುಬ್‌ಮಿನಾರ್, ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ, ಜವಾಹರಲಾಲ ನೆಹರು ಸ್ಮಾರಕ, ಜಂತರ್ – ಮಂತರ್, ರಾಜ್ ಘಾಟ್, ಬಿರ್ಲಾ ಮಂದಿರ, ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿನ ಇಲ್ಲ್. ಸೋನಿಯಾ ಗಾಂಧಿನ ಇಲ್ಲ್, ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಭವನ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಭವನ, ಸುಪ್ರಿಂ ಕೋರ್ಟ್, ಇಂಡಿಯಾ ಗೇಟ್ – ಮಾತೆನ್ನಾ ಬಸ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಿದೇ ತೂಯ, ಬಸ್‌ಡ್‌ತ್ತಿ ಗೈಡ್ ಅಲ್ವಲ್ಲ ಬಸ್ ಉಂತಾದ್ ಇದರ್ ದೇಖೋ.. ಉದರ್ ದೇಖೋ.. ಗಿಳಿಬಾಯಿ ಪಾಟೊ ಪನ್ನೆದೆ.

ಹಿಮಾಚಲದಂಚಿ ಪೋಪಿನ ದಿನ ಬತ್ತಂಡ್, ಎಂಕ್ಲು ಚಳಿಕ್ ಬೋಡ್‌ತ್ತಿನ ದುಸ್ತೈತಾದ್ ತಯಾರಾದ್ ಕಾತುಕುಲ್ಲದಿತ್ತೊ. ಬಸ್‌ನ್ ಹೋಟೆಲ್‌ದ ಎದ್ರ್ ಕನತ್‌ದ ಉಂತಯೆರ್. ಎಂ-ಕ್ಲೆಗ್ ದುಂಬೇ ಟಿಕೇಟಾತ್‌ಂಡತ್ತ, ಪುದರ್‌ಲೆತ್ತದ್ ಬಸ್‌ಗ್ ಮಿತ್ತೇರದ್ ಸೀಟ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಚೆರ್. ಬಸ್ ಹಿಮಾಚಲದಂಚಿ ಪಿದಾಡ್‌ಂಡ್, ರಾಜಮಾರ್ಗೊಡೆ ಬೀಸೊಡು ಪಾರರೆ ಸುರು ಆಂಡ್. ಸಾರಗಟ್ಟೆ ಲಾರಿ ಬಸ್ಸುಲು ಕಾರುಲು ಒಂಜೆದ ಬೆರಿಯೆ ಒಂಜಿ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ. ಎಂಕ್ಲೆ ಕಿನ್ಯ ಬಸ್. ಆಂಡ ದಾನೆ ಬಸ್ ಕಿನ್ಯಾಂಡಲಾ ಡ್ರೈವರ್ ಗಟ್ಟಿದಾಯೆ. ಏರೆನ್ನಾ ಪಾತೆರುನೆಡ್ ಬುಡಯೆ. ಬಸ್ ಇತ್ತೆ ಗಟ್ಟಿದ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ಗ್ ತಿರ್ಗದ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಎಣ್ಣೆ ಗಂಟೆ ಪೋರ್ತುಡು ಬಸ್ ಅಲ್ವಡ್ ಸಿಮ್ಲಾಗ್ ಮುಟ್ಟೊಡು.

ತರೆದೆರ್ತೆ ತೂವೊಡಾಯಿನ ಗಟ್ಟೊಲೆನ ನಡುತ ಮಾರ್ಗೊಲೆನ ನಡು ಪೋದು ಬಸ್ ಉಂತುಂಡ್. ಎದ್ರೊಂಜಿ ನಾಲ್ ಅಂಕರ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಹೋಟೇಲ್. ಭಾರತೊನು ಬ್ರಿಟಿಷರ್

ಆಳೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಚಳಿದೇಸೊ ಆಯಿನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಡ್ ಬತ್ತಿ ವೈಸರಾಯಿ, ಗವರ್ನರ್‌ನಕುಲು ಡೆಲ್ಲಿ, ಮದ್ರಾಸ್, ಮುಂಬಯಿದ ಸೆಕೆ ತಡೆಯರೆ ಆವಂದೆ ಆನಗ ಸಿಮ್ಲಾದ ಬಂಗ್ಲೆಡ್ ಬತ್ತ ಕುಲ್ಲೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಇತ್ತೆಲಾ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಸಿರಿವಂತೆರ್ ಚಳಿತ ಪೊರ್ತುಗು ಮೂಲು ಬತ್ತ ಉಂತುವೆರ್.

ಗಟ್ಟಲೆನ್ ಕುರೆದ್ ಮಲ್ಲಿ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗೊಲು ತೂಯರೆ ಪೊರ್ರು. ದಾಲೀ ಟ್ಯುನೆಲ್‌ಡ್ಲಾದ್ ಎಂಕುಲು ಉಂತಿ ಜಾಗೆಗ್ಲಾ ಅವ್ವೇ ಪುದರ್. ನಿಸರ್ ಏರೊಂದುಂಡು. ಈ ಊರುಗು ಇತ್ತೆ ನೆಸರ್‌ದ ಎರಿ ಬೂರೊಂದುಂಡು. ಕಿನ್ಯ ಬಸ್ಸುಲು ಮಾತ ಓಬೀರಾಯನ ಕಾಲದವು. ಮಾರ್ಗೊದ ಬರಿಟ್ ಕಿನ್ಯ ಕಿನ್ಯ ಗೂಡಂಗಡಿಲು ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಹೋಟೇಲುಲು. ಸಿಮ್ಲಾದ ಪೊಂಜೊವು ತೂಯರೆ ತಿಕುನನೇ ಕಮ್ಮಿ. ಮುಲ್ಪದ ಪೊಂಜೊವು ಮಾತ ಸಿರಿವಂತೆರಾ ದಾನೊ. ಮಾತ ಇಲ್ಲ್‌ದುಲಯೇ ಕುಲ್ಲುವ. ನೇಪಾಳದ ಪೊಂಜಿನಕುಲು ಆಂಜಿನಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪುದೆ ತುಂಬೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಸಿಮ್ಲಾದ ಜನೊಕುಲೆನ ಮೆಯ್ಯರಂಗ್ ಬೊಲ್ಲೆನ ಮೋನೆ ಬುಳೆಯಿನ ಸೇಬುದಲೆಕ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣೊ, ಕಣ್ಣುಲು ಕಪ್ಪು, ಕಪ್ಪು ಕುಜಲ್ ಸರೊ ಚಟ್ಟಿ, ಸಾಲೆಗ್ ಪೋಪಿನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪೂರ ಸಮ ದುಸ್ಸು. ಈ ಜೋಕ್ಲೆನ ಸಾಲ್ ತೂಪಿನನೇ ಕುಸಿ. ಬಾರಿ ಚವ್ವಲ್ ಜೂಟಿದ ಜೋಕುಲು. ಸಿಮ್ಲೆಡ್ ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ಯಮೊಡು ಬಾರಿ ಸೋಡ್ - ಪಾಡ್ ನಡಪುಂಡು.

ಬಸ್ ಮಿತೇರ್ಯ. ಬಸ್ ಗಟ್ಟಿಗ್ ಸುತ್ತು ಸುತ್ತು ಪಾಡೊಂದು ಕುಪ್ಪಿಕೋಡಿಗ್ ಪೋಂಡು. ಅಲ್ಪ ಜತ್ತ್‌ದ ಕಲ್ಲದ ಬೆಂಚಿಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ತೂನಗ ಉರ್ದೊಂದುಪ್ಪಿ ಸಂಪೊತ್ತುದ ನಡುಟು ಅರಂಟರೆ ದಾದ ಉಂಡು. ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ಪಚ್ಚೆ ವರ್ಣೊ. ಬಾನೊಗೆತ್ತುನ ಗಟ್ಟೊಲು, ಪೂ ದಿಂಜಿದಿನ ದಯಿಕುಲು, ಕುಲೊಂದು ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ಓಲು ತೂಂಡಲಾ ಕಣ್ಣೆಗ್ ಪರ್ಬ, ನನೊಲ ಮಿತ್ತ್ ಪೋವೊಡಾಂಡ ಕುದ್ರದ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲ್ಲುದು ಪೋವೊಲಿ, ಕುದ್ರೆಡ್ ಕುಲ್ಯರೆ ಬಂಜ ಆಂಡ ಪಾಪದ ಪ್ರಾಣಿಲು ಯಾಕ್ ಉಲ್ಲೊ, ಕಪ್ಪು-ಬೊಲ್ಪು ರಡ್ಡ್ ರಂಗ್‌ದ ಅಗೆಲ ಬೆರಿತ, ಎತ್ತರ ಕಮ್ಮಿದ ಈ ಯಾಕ್‌ದ ಬೆರಿಟೆ ಜೋಕುಲೆಗ್ಲಾ ಕುಲೊಂದು ಪೋಯರೆ ಆಪುಂಡು. ಮಿತ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ಏರ್ಡ್ ಪೋಯಿನಕುಲು ಪಿರ ಅರ್ದೊಡ್ಲೇ ಮುಕುಡಿಯೆರ್. ಮಿತ್ತ್ ಪೋಯಿಲೆಕ ಉಸುಲು ಕಟ್ಟಿಲೆಕಾಪುಂಡು, ಆನಿ ರಾತ್ರೆ ಅಲ್ಪದ ಹೋಟೆಲ್ ನವರತನ್‌ಡ್ ತಡೆಯೊ, ಬ್ರೆಡ್, ಸೇಬು ನೇಂದ್ರ ಬಾರೆದ ಚಿಪ್ಸ್, ಹಲ್ವ ತಿನೊಂದು ಚಾ ಪರ್ಡ್ ಬಂಜಿದ ಬಡವರಪವೊಂಡ.

ಮನದನಿ ಬಸ್ ಸಿಮ್ಲಾನ್ ಬುಡ್ಡು ಕುಲುಕಣಿವೆದಂಚಿ ಪಿದಾಡ್‌ಂಡ್, ಸಿಮ್ಲಾ ನಗರ ದೂರ ಆವೊಂದುಂಡು. ಕಾಡ್, ಗಟ್ಟಲು, ಇಟ್ಟಿಗೆದ ಇಲ್ಲ್‌ಲು, ತೆಲ್ಪು ಕಲ್ಲನ್ ಓಡುದಂಚ ಬೇಯಿನ ಮಾಡ್‌ಲು. ಅಲ್ಪ ಸಮಕಟ್ಟೆಡ್ ಕಂಡೊಲು, ಮೇಪಿನ ಕುರಿ ಮಂದೆಲು, ಉಣ್ಣೆ ನೈದ್ ಅಂಗಿ, ಶಾಲ್, ಟೊಪ್ಪಿ ಸ್ವೆಟರ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನವೇ ಮುಲ್ಪ ಪೊಂಜಿನಕುಲೆ ಬೇಲೆ. ಪಯಣೊದ ನಡುಟೊರ ಡ್ರೈವರ್ ಬಸ್ ಉಂತಯೆ. ಅಲ್ಪೊಂಜಿ ಎಲ್ಯ ಹೋಟೆಲ್. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಹೋಟೆಲ್‌ಗ್ ಪೋಯ. ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಪರೋಟ, ಕಡ್ಲೆದ ಕಾರೊದ ಬೆಚ್ಚ ಗಸಿ ಲಿಂಬೆದ ಉಪ್ಪಡ್, ಬಂಜರೊ ತಿಂದೊ. ಬಾರಿ ಕುಸಿಯಾಂಡ್.

ಹೋಟೆಲ್‌ಡ್ ಪಿದಾಡ್ ಬಸ್ ಮಿತೇರ್ಯ. ಸಿಮ್ಲೆಡ್ ಕುಲು ಒಂತೆ ದೂರೊದ ಸಾದಿ. ಸಾದಿ ಬಜೀ ತಿರ್ಗಾಸ್‌ಲು. ಸಪುರ ಸಾದಿ. ಮಿತ್ತ್ ತೂಂಡ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ರು. ತಿರ್ತ್ ತೂಂಡ ಪಾತಾಲ

ಗುಂಡಿ. ಈ ಗಟ್ಟಿದ ಕೊಡಿಟ್‌ಲಾ ಬದುಕುನನೇ ಒಂಜಿ ಪೊರಂಬಾಟ. ಅಲ್ಪನೇ ಪುಟ್ಟುದು ಅಲ್ಪನೆ ಬದ್ಧುನಕ್ಕೆ ಅವು ಅಬ್ಬೆಸ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ಆತಾನಗ ತಿರ್ತ ಮೆಯಿಟೊಂಜಿ ತುದೆ ತೋಜಿಂಡ್. ಅವು ಬೀಯಾಸ್ ತುದೆ. ಅಯಿಟ್ ಆಲಿಕಲ್ಲುಲು ಪಾಂಬೊಂದು ಬೊಲ್ಲೊಗು ಪೋವೊಂದಿತ್ತ. ಈ ಸುದೆಕ್ಲಾ ಆನೆಕಟ್ಟ ಕಟ್ವದ್ ಕಂಡದ ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದೊಂದುಲ್ಲೆರ್ಗೆ. ಸೇಲೆಡ್, ಸಿಂಗಾರೊಡು ಪರಿಪುನ ಸುದೆನೀರ್ಗ್ ಸಮಾನಾಂತರೊಡು ಎಂಕ್ಲೆ ಬಸ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತಂಡ್.

ಡ್ರೈವರ್ ಬೀಸೊಡು ಗಿಡಪುನಗ ಬೊಡ್ವಿಂದೇ ತೋಜುಂಡು. ಓಲಾಂಡಲಾ ಮಿನಿ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಆಂಡ ಕೈಲಾಸೊಗೇ ಸಂದೊಡಾತೆ. ಬಸ್ ಓಲ್ಲ ತಿರ್ತ ಮೆಯಿಕ್ ಬೂರುಂಡ ನರಮಾನ್ಯನ ಎಲು ಪೆಜೊಡಾತೆ. ಈ ರಾಜರಸ್ತೆದ ಗುಡ್ಡೆದ ಮೆಯಿ ಪದರ್‌ಕಲ್ಲುಲು. ಕಂತಡ್ ಒರ ಒರ ಬರೆ ಜರಿದ್ ಮಾರ್ಗೊಗು ಬೂರುನೆಂದ್ಲಾ ಉಂಡುಗೆ. ಕೂಡ್ಲೆ ಮಿಲಿಟ್ರಿದಕ್ಲ ಬತ್ತದ್ ಸರಿ ಮಲ್ತ್ ಬುಡ್ಲೆರ್ಗೆ.

ಕುಲುತ ಸೇಬು ಬಾರಿ ರಿತಿತವು. ಅಂಚಾದೆ ಅಯಿಕ್ ಜಗತ್ತಾಡಿದಿಕ ಗಿರಾಕಿಲುಲ್ಲೆರ್. ಮುಲ್ಪದ ಆಂಜೊವು, ಪೊಂಜೆವೆನ ಮೋನೆಲಾ ಸೇಬು ಪರ್‌ಂದ್. ಚರ್ಬಿದಾಂತಿನ ಚೆವ್ವಲ್ ಮೆಯಿಕ್ಕಳ್ಳ, ಕಪಟ ಕಳು ತೆರಿಯಂದಿ ನರಮಾನಿ. ಕೆಲಸೊದಂಚನೆ ಪಾತೆರೊಲ ನಿಧಾನೊ. ಪೊಂಜೊವೆಗ್ ನೀಲಿರಂಗ್‌ದ ಕುಂಟು. ತರೆಕ್ ಕುಂಟು ಕಟೊನುನೆ ಪಂಡ ಇಸ್ಸ. ಕೆಬಿಕ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೊಳ್ಳಿದ ಓಲೆ. ಮೂಂಕುಗು ರಡ್ಡ್ ಪುಡೆಕ್ಲಾ ಮೂಂಕುತ್ತಿ. ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ನಿಲೈ ಸರ.

ಕುಲುಡು ಆನಿ ಉಂತುದು ಮನದನಿ ಮನಾಲಿಗ್ ಪಿದಾಡ್ಲೊ. ಮನಾಲಿ ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟೊಡ್ಲ 826 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರೊಡುಂಡುಗೆ. ಮನಾಲಿ ಕುಲುಡ್ಲ 38 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರೊ. ಬೀಯಾಸ್ ತುದೆತ ಬರಿಟೆ ಬಸ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ತಾದಿ ತೂಂಡ ಎರೆಗ್ಲಾ ಪೋಡಿಗ್ ಪುಟ್ಟೊಡು. ಕಣ್ಣೆಕ್ಕದ್ ತೂಂಡಲಾ ಗಟ್ಟಿದ ಕೊಡಿತೋಜುಜಿ. ಒಂಜಿ ವಾಹನೊ ಪೋಪಿನಾತೆ ಅಗೆಲದ ಮಾರ್ಗ, ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ನಡು ನಡುಟು ಜರಿದಿನ ಮಣ್ಣ್, ಒಡ್ಡುನ ನೀರ್, ಬಸ್ ನಿಧಾನೊಡು ಪೋವೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಅಲ್ಪದ ಕಾಡುಲೆಡ್ ಎತ್ತರೊಗು ಬಳತಿನ ಪೈನ್ ಮರಕುಲು. ಅಯಿಟ್ ರಡ್ಡ್ ಜಾತಿ, ಒಂಜಿ ಕೊನಿಫರಸ್, ಕುಡ ಒಂಜಿ ನಮ್ಮ ಊರ್ದ ಗಾಳಿ(ಚಬುಕು)ದ ಮರತಂಚಿ ಪೈನ್, ಸಮಜಾಗೆಡ್ ಸೇಬುದ ತೋಟೊಲು, ಪರ್‌ಂದ್ ದಿಂಜಿನ ಸೇಬುದ ಮರತೂನಗ ಸಿಂಗಾರ ಆದುಂತಿನ ಮದಿಮಲೆನ್ ತೂಯಿಲೆಕಾಪುಂಡು. ಮನಾಲಿಡ್ ಪೋದು ಬಸ್‌ಲುಂತುಂಡು. ಅಲ್ಪ ಕೆಲವು ಎಲ್ಯಲ್ಯ ಅಂಗಡಿಲು. ಮಲ್ಲ ಪೇಂಟೆ ಇಜ್ಜಿ. ಕೆಲವು ಹೋಟೆಲುಲು ಉಲ್ಲ.

ಮನಾಲಿಡ್ಲ ಎಂಕ್ಲೆ ಬಸ್ ಒಂತೆ ದೂರ ಪೋನಗ ಅರೆ! ಉಂದು ಎಂಚಿನ? ಗೋಣಿಚೀರಾವುಡು ಎಂಚಿನ ದಿಂಜಾವೊಂದುಲ್ಲೆರ್? ಉಂತುದಿನ ಲಾರಿಲು ಪೂರ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಪರ್ಮಿಟ್‌ದವು. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊದ ಗುಡ್ಡೆ ಗಟ್ಟಿಲೆಡ್ ಬಟಾಟೆ ಬುಳೆಪುಂಡು. ಈ ಊರುಡು ಬುಳೆದ್ ವಾ ಊರುಗ್ಲಾ ಪೋಪುಂಡು. ಸಿಮ್ಲಾಡ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬಟಾಟೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಉಂಡು.

ಬಸ್ ಒಂತೆ ದೂರೊ ಪೋದು ಉಂತುಂಡ್. “ಮೂಲು ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಚಾ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಬೋಡಂಡ ಪರೊನ್ನೆ. ದುಂಬು ಸಿಮೊಟು ನಡಪ್ಪರೆ ಉಂಡು. ಅಂಚ ನಡಪುನಕ್ಲ ಕಾರ್‌ಗ್ ಬೂಡ್ಲು ಪಾಡೊನೊಡಾಪುಂಡು. ಮೂಲು ಬಾಡಿಗ್ಗೆ ಬೂಡ್ಲುಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡು” ಪಂಡ್‌ದ್ ಡ್ರೈವರ್ ತಿರ್ತ ಜತ್ತೆ. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಜತ್ತೆರ್. ಚಾ ಪರ್ಯೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಬೂಡ್ಲು ಬಾಡಿಗ್ಗೆ ದೆತೊಂಡೆರ್.

ಪಿರ ಬಸ್ ಪಿದಾಡ್ಂಡ್. ಬೊಕ್ಕದ ತಾದಿ ರಡ್ಡ್ ಬಗೆತವು. ಸರೀಟೆ ಪೋಂಡ ಸೊರ್ಗೊ. ಬರೀಕ್ ಪೋಂಡ ಯಮಲೋಕ. ಈ ಸಾದಿಡ್ ಮರಮಟ್ಟುಲು ಇಜ್ಜೊ. ಅಂಚಾದ್ ಮಿತ್ತೇರೊಂದು ತಿರ್ತ್ ತೂಂಡ ತಿಗಲೆ ನಡ್ಗುಂಡು. ಮಿತ್ತ್ ತೂಂಡ ಕಣ್ಣ್ ಕಂತು ಗಟ್ಟೊದ ಮೆಯಿಕ್ ಗೀಟ್ ಪಾಡ್ಡಿನಂಚ ತೋಜುನ ಮಾರ್ಗೊ. ಈ ಮಾರ್ಗೊಡಲಾ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊದ ಲಡಕ್ ಲಡಕ್ ಲಟಾರಿ ಬಸ್ಸುಲು ಪೋವೊಂದಿತ್ತ. ಎತ್ತರ, ದೂರೊ ರಡ್ಡ್ಗ್ಲಾ ಮುಲ್ಪ ಅಂದಾಜಿ ತಿಕ್ಕಂದ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೋಡಿಡ್ ಮಿಲಿಟ್ರಿದಕುಲು ಕ್ಯಾಂಪ್ ಪಾಡೊಂದು ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಮಾರ್ಗೊ ರಿಪೇರಿ, ಅಗೆಲ, ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತರ್. ಬೊಡಿದಾಂತೆ ಜೂವೊದ ಪೋಡಿಗಿ ಇಜ್ಜಂದೆ ಬೆನ್ನುನಕುಲು ಪಂಡ ಮುಕುಲೆ.

ಇತ್ತೆ ಬಸ್ಸು ರೊಟ್ಟಾಂಗ್ ಪಾಸ್‌ಗೆತ್ತಂಡ್. ಉಂದುವೊಂಜಿ ಗಟ್ಟದ ಪುಗ್ಗಲ್. ಮಾರ್ಗೊದ ಬರಿಟೇ ಸಿಮೊ ರಾಸಿ. ದೊಂಬುದ ಪೊರ್ತುಗು ಆಲಿಕಲ್ಲ್ ನೀರಾದ್ ನಿದಾನೊಡು ಪರಿಪುಂಡು. ಏರೊಂದುಪ್ಪುನ ಬಸ್ ಉಂತುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಪೋಯರೆಗ್ ಓಲುಂಡು ಮಾರ್ಗ? ದುಂಬುಗು ಸಿಮೊತ ಮೈದಾನ, ಜೋಕುಲು ಗೊಬ್ಬುನ ಜಾಲ್. ಈತ್ನೇಟ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ದಿತ್ತಿ ಡೈವರ್ “ಚಲೋ, ಉತರೋ, ಸಿರ್ಫ್ ಏಕ್ ಗಂಟೆಕಾ ಟ್ರಾಮ್” ಪಂಡ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತೆ. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಕಾರ್‌ಗ್ ಸಿಮೊ ಬೂಡ್ನು ಪಾಡೊಂದು ತಿರ್ತ್ ಜತ್ತೆರ್.

ಎದ್ದದ ಬೊಲ್ಪು ಬೊಲ್ಪು ಸಿಮೊತ ರಾಸಿಡ್ ಜೋಕುಲು ನಲ್ಲೊಂದು ತೆಲ್ಲೊಂದು ಪುಂಡಿಡ್ ಆಲಿಕಲ್ಲ್ ದೆತ್ತ್ ದಕ್ಕೊಂದು ಜಾರೊಂದು ಬೂರೊಂದುಪ್ಪುನ ನೂದುಗಟ್ಟಿ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಒಟ್ಟುಡು ತೂಪಿನನೇ ಒಂಜಿ ಕುಸಿ. ಏಪಲಾ ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಆ ಕುಸಿಟ್ ಊರು, ಕೇರಿ, ಬದ್ಯಾ, ಬೇನೆ, ಬೇಸರ್, ಯತೆ - ಕತೆ ಪೂರ ಮದತ್ ಪೋಂಡು. ಎಂಕ್ಲೆಲಾ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಮೈಂದ್‌ಡ್ ನಲಿತೊ. ಕೆಮರೊಲು ಪುರುಸೋತು ದಾಂತೆ ಸೊಂದಿಯ. ಆತಾನಗ ಕೆಲವೆರ್ ಸ್ಕೇಟಿಂಗ್‌ದಕುಲು ಬತ್ತೆರ್. ಬಾಡಯಿಗ್ ಸ್ಕೇಟಿಂಗ್ ಕೊರ್ಪ, ನಿಕ್ಲ ಮೈಂದ್‌ಡ್ ಜಾರ್ಲೆ ಪಂಡೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಸ್ಕೇಟಿಂಗ್ ಜಾರ್ಯರೆ ಪೋಯೆರ್. ಅಲ್ಪನೆ ಬರಿಟ್ ಒರಿ ಜೋಳೊದ ಕುಂಡಿಗೆ ಗೆಂಡೊಡು ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾರೊಂದಿತ್ತೆ. ಕಂಡೆಕ್ಚೆಡ ಕನಯರೆ ಪಂಡ. ಒರೊರ್ಯಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕುಂಡಿಗೆ. ಚಳಿತ ನಿಲಟ್ ಬೆಚ್ಚದ ತಿನಸ್. ಒಂಜೊಂಜಿ ಗ್ಲಾಸ್ ಬೆಚ್ಚ ಚಾ ಪರ್ಯ. ಜೋಳದ ಕುಂಡಿಗೆಗ್ಲಾ ರಡ್ಡೇ ರೂಪಾಯಿ, ಚಾಕ್ಲಾ ರಡ್ಡೇ ರೂಪಾಯಿ. ಕೆಲವೆರ್ ಕುದುರೆಡ್ ಕುಲ್ಲುದು ಸಿಮೊಟು ಪೋವೊಂದಿತ್ತರ್. ಈಡೆಗ್ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊ ರಾಜ್ಯ ಮುಗಿಂಡ್. ನೆನ್ನ್ ಕಡತಂಡ ಟಿಬೇಟ್ ಪಂಡೆರ್ ಡೈವರ್. “ದಿಂಜ ಪೊರ್ತು ಮೂಲು ಉಂತ್ಯರೆಗಾಪುಜಿ. ಆಮ್ಲಜನಕ ಕಮ್ಮಿ” ಪನ್ನಗ ಮಾತೆರ್ಲ ಬಸ್ ಮಿತೇರ್ಯೆರ್. ಬಸ್ ಮನಾಲಿದಂಚಿ ಪಿರ ತಿರ್ಗೊಂಡ್.

* * * * *

ಬರೆತಿನಾರೆನ ಪೊಲಬು:

ಈ ಪರ್ಯಾಯಕತೆನ್ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರ (1950) ಬರೆತಿನ 'ತಿರ್ಗಾಟದ ತಿರ್ಲ್' ಬೂಕುಡ್ಲ ಅಜತ್ ಪಾಡ್ಡೆಂಡ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಜಾನಕಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರೊದ ಎಸ್. ಎಂ. ಎಸ್. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕಿ ಆದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಉಂಬೆರ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಕುದುರುದ ಕೇದಗೆ, ಕಪ್ಪು ಗಿಡಿ, ಯುಗಮಗ್‌ರ್ವಗ, ರುಕ್ಕು, ತಿರ್ಗಾಟೊದ ಪೊರ್ಲು, ತಿರ್ಗಾಟದ ತಿರ್ಲ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕಾದಂಬರಿಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ, ಏಕಲವ್ಯ ಅಮರ್ ಬೈದರ್ ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಮೇರೆನ ಬೂಕುಲೆಗ್ ಪಣಿಯಾಡಿ ಬಹುಮಾನ, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುರಸ್ಕಾರ ತಿಕ್ಕೆದ್‌ಂಡ್. ಕುಡಲದ ಸಂದೇಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಉತ್ಸವ ಸಮಿತಿ ಸಾಹಿತ್ಯೋಗಾದ್ ಮೇರೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಗುರ್ಕಾರಿ ಆದಿತ್ತೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಲೇಖಕಿ ಓಡೆ ಪ್ರವಾಸೋಗು ಪೋವೊಡುಂದು ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತೆರ್?
2. ಹಿಮಾಲಯೊದ ಮಲ್ಲ ರಡ್ಡ್ ಕಣಿವೆಲು ಒವು ಮಾತ?
3. ಹಿಮಾಲಯೊಡು ಪ್ರವಾಸಿಧಾಮೊಲು ಓಲು ಮಾತ್ ಉಲ್ಲ?
4. ಕುಲುಡ್ಲ ಮನಾಲಿಗ್ ಪೋನಗ ಬರಿಟ್ ವಾ ಸುದೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು?
5. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊಡು ಹೆಚ್ಚ ಬುಳೆಪುನ ಪರ್‌ಂದ್ ಎಂಚಿನ?
6. ರೊಟ್ಟಾಂಗ್ ಪಾಸ್ ಕರಿಬೊಕ್ಕ ವಾ ದೇಶೊ ತಿಕ್ಕುಂಡು?

II. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ದಿಂಜದ್ ಬರೆಲೆ

1. ಡೆಲ್ಲಿದ _____ ರೈಲ್ ನಿಲ್ದಾಣೋಗು ಪೋದು ರೈಲ್ ಉಂತ್‌ಂಡ್
2. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊ ರಾಜ್ಯೊದ ರಾಜಧಾನಿ _____
3. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊಡು ಕುದುರೆದ್ ಮಿತ್ತ್ _____ ಮುರ್ಗೊದ ಮಿತ್ತ್ ಕುಲ್ಲುದುಲಾ ಸಂಚಾರ ಮಲ್ಪುವೆರ್
4. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬಟಾಟೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ _____ಡ್ ಉಂಡು.
5. ಅಲ್ಪನೇ ತಿರ್ತ್ _____ ಕುಂಡಿಗೆ ಗೆಂಡೊಡು ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

III. ಮುಲ್ತ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೊ ಬರೆಲೆ. ತಪ್ಪಿತ್ತಂಡ ಸರಿ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ

1. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊಡು ಕುರಿ ಸಾಕಣೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್
2. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊಡು ರಾಜಘಾಟ್ ಉಂಡು

3. ಡೆಲ್ಲಿಡ್ ಕೆಂಪು ಕೋಟಿ ಉಂಡು
4. ಮನಾಲಿಡ್ ಬಟಾಟೆ ಬುಳೆಪುಂಡು
5. ಕುಲು ಕಣಿವೆದ ಜೇರೊ ಪದರುಶಿಲೆತವು

IV. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ರಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ 2-3 ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊದ ಜನೊಕುಲೆ ಮೈಕಟ್ಟೆಂಚ?
2. ಡೆಲ್ಲಿಡ್ ಲೇಖಿಕೆ ಎಂಚಿನ ಮಾತ ತೂಯೆರ್?
3. ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶೊದ ಬುಳೆಕುಲೆಂಚಿನ?
4. ರೊಟ್ಟಾಂಗ್‌ಡ್ ಪ್ರವಾಸಿಲು ಎಂಚ ಕುಸಿ ಪಡೆಯೆರ್?

V. ಈ ಸವಾಲ್‌ಗ್ ಪತ್ರ್ ವಾಕ್ಯೊಡು ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ಪ್ರವಾಸ ಮಲ್ಪನೆಡ್ ಪ್ರಯೋಜನ ದಾದ?

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ಟ ಕೊರ್ತಿನ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಗಲಸಡ್ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ಪಲೆ

ಸೋಡ್ - ಪಾಡ್, ಮುಕುಡು, ಅಂಕರ್ಕೆ, ಚೂಟಿ,
ಕೊರ್ದುದು

II. ತಿರ್ತ್ ಕೊರ್ರಿನ ವಾಕ್ಯೊಡುಪ್ಪಿನ ಅಲಂಕಾರ ಎಂಚಿನ ಬರೆಲೆ

1. ಸಿಮ್ಲಾದ ಪೊಂಜೊವೆನ ಮೋನೆ ಸೇಬು ಪರ್‌ಂದಲೆಕ ಕೆಂಪು
2. ಯಾಕ್ ಮುರ್ಗೊಲು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಕಾಮಧೇನು

ಚಟುವಟಿಕೆ

I. ನಿಕುಲು ಮಲ್ತಿ ಒಂಜಿ ಪ್ರವಾಸೊದ ಕತೆನ್ ಬರೆಲೆ

* * * * *

ಕಲ್ಲು ಬೊಂಬೆ ಆಯಲ್

ಉಳಿತೀರ್:

ಧೈರ್ಯ, ಬಿಸಾಧಿಗೆ ಆಂಜೊವೆಗ್ ಇತ್ತಿನಾತೇ ಪೊಂಜೊವೆಗ್ಲಾ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಅವು ಸಾಸ್ತವಾದ್ ಒರಿಪುನೆ ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಿ. ಒರೊಕು ಆಂಜೊವು ಮಲ್ಪಿನ ಪೊರುಂಬಾಟನು ಪೊಂಜೊವುಲು ಮಲ್ತ್ ಬುಡ್ಯೆರ್ಂಡಲಾ ಕಡೇಕ್ ತನ್ನುಲು ಮಲ್ಪಿನ ಎಚ್ಚಾಂಡ್‌ಂದ್ ಬೇಜಾರೊ ಮಲ್ಪೊಂದು ಪರಿಯಾರ ನಾಡುನಕುಲೆ ಎಚ್ಚ. ಆತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಸಮಾಜೊಡು ದುಂಬುಡ್ಚಿ ನಡತ್ ಬತ್ತಿ ನೀತಿ, ನಿಯಮೊ, ಧರ್ಮೊಲೆಗ್ ತತ್ತ್‌ದ್ ನಡಪ್ಪರೆಗ್ಲಾ ಅಕುಲು ತಯಾರುಪ್ಪುಜೆರ್. ತನ್ನ ಮಾನ ಕಳೆಯರೆ ಬತ್ತಿನಾಯನ್ ಕುತ್ತುದು ಕೆರ್ಡ್ ತಾನೆ ತನ್ನ ಬಿಸಾಧಿಗೆ ತೋಜಯೆಂದ್ ಅಕುಲು ಎನ್ನೊಂಜೆರ್. ಒರಿ ನರಮಾನ್ಯನ್ ಕೆರ್ಡ್ ಪಾಪ ಕಟೊಂಡೆನೆಂದ್ ಅಕುಲೆ ಭಾವನೆ. ಆ ಭಾವನೆ ಏತ್ ಪಂಡಲಾ ಬದಲಾಪಿನತ್. ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಐತಿಹ್ಯ ಕತೆನ್ ಕಬಿತೆದ ಒರುಟು ಕವಯಿತ್ರಿ ಮೂಲು ಕೊರ್ತೆರ್.

ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ. ಸುವರ್ಣ

ಅತ್ತೂರ ಗುತ್ತುದ ಲಚ್ಚಮ್ಮ ಪೆರ್ಗಡ್ಡಿ
ಪೆದ್ದೇರ್ ರಡ್ಡಮರ್ ಬಾಲೇಲೆನ್
ಪೆದ್ದೀನ ನಲ್ಪೋಡೆ ತೀರ್ಯೆರ್‌ಗೆಪ್ಪೇರ್
ತಾಂಕ್ಯೇರ್‌ಗಮ್ಮೇರ್‌ಲತಿ ಮೋಕೆಡ್ || 1 ||

ಪಲಿಯಾಲೆ ಕನ್ಯಾಲ್ ಮೆಗ್ಗೇನೆ ಕಲ್ಲೇಸೆ
ಮೋಕೆದ ಕುರ್ದೇಲು ಪಲಿಮೆಗ್ಗೇಗೆ
ಅರ್ಸಂದ ಮೋನೆಡ್ ಮುತ್ತುದ ತೆಲಿಕೇಗೆ
ಗುತ್ತುದ ರಡ್ಡಮರ್ ಬೊಲ್ಲೇಲುಗೆ || 2 ||

ನಂದಾರ ಸೀಮೆದ ವರ್ಸಾದಿ ಕೊಡಿ ಜಾತ್ರೆ
ಉರೊರ್ಮೆ ತೋರಣಲ ತುಡರ ಸಾಲ್
ಸಾದಿಡೊರ್ಮೆಲ ನಿಲಿಕೆ ಸಿಂಗಾರ ಸಡಂಗರ
ಆಂಜೇವೆ ಪೊಂಜೇವೆ ಮಂದೇ ಮಂದೆ || 3 ||

ಕನ್ಯಾಲೆ ತಮೆರಿದ ಕುಲದೇವರೆನ ಜಾತ್ರೆ
ತೂದು ಬರೊಡುಂದಾಸೆ ಕನ್ಯಾಲೆಗ್
ಪೂ ಪಂದ್ ತಾರಾಯಿನರ್ಯನೊಡು ದೀವೊಂದು
ವಿದಡ್ಯಲ್ ಕನ್ಯಾಲ್ ಜಾತ್ರೆದಡೆಗ್ || 4 ||

ಕನ್ಯಾಲೆ ತಮ್ಮಾಲೆ ನಂದಾರ ಪೆರ್ಗಡೆಗ್
ಮಗಲೊರಿಯೆ ಬಿಕ್‌ನೇಸಿಲಲೆಮಾರಿಗೆ
ಇಸ್ಪೆರೆನ್ ಕೂಡೊಂದು ಬೀದಿಲೆಡ್ ತಿರ್ಗೊಂದು
ತಂಟಿತಲ್ಕಾರಿಲೆಡತಿ ಬಿಸೆರ್ಗೇ

|| 5 ||

ಗುಡಿಕ್‌ಂದ್ ಕನ್ಯಾಲ್ ನಡತೊಂದು ಬನ್ನಗ
ಸಾದಿಗಡ್ಡಲ ಉಂತುದು ತಲೆತೆನಡೆಗೆ
ಮರಿಲೊರನೆ ತರೆದೆರ್ತ್ ಸುಯಿಂತೊಂದು ಬತ್ತಿಲೆಕ
ಪಿರ್‌ರಾಡ್ ಬತ್ತಲ್‌ಗೆ ಪೊಣ್ಣಲೊರನೆ

|| 6 ||

ಕೆಬಿಕೊರ್ಜೆ ಇತನುಡಿಕ್ ಕೈಡ್ಲಲರಿಯನ ತಲೆ
ಬರಿಟಿತ್ತಿ ಉಗ್ಗೆಲೆಗಲೊಯಿತ್ ದಕ್ಕೆ
ದುಂಬತ್ತ ಬಕ್ಕಾರ್ ದೀವೊಂದು ಮಲೆವೊಂದು
ಮೆದಲೇನೊಯಿಪೆಂದಾಯೆ ಕಯಿನ್ ಪಾಡ್ಯೆ

|| 7 ||

ಸರ್ಕಂದ್ ಸೊಂಟೊಡ್ತು ಒಯಲಾ ಗೆಜ್ಜೆತೀನ್
ತಿಗ್‌ತಲಾಯನ ಬಂಜಿನರೆಗಳಿಗಡೇ
ಪೆಲಕಾಯಿ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಗೂಂಜೊಯಿತ್ ಪಾಡಿಲೆಕ
ಕರ್ಲ್ ಪೊಟ್ಟಿದ ಬೊಂದೆ ದೊರಿಂಡ್‌ಲೊರನೆ

|| 8 ||

ರಡ್ಡ್ ಜನ ಇಸ್ಪೆರಾಲ ಮಲೆವೊಂದು ಬತ್ತೆರಡೆ
ಕನ್ಯಾಲೆ ಪುನೊನಡೆಗೆ ಜೆಪ್ಪುಡಾವೊಡುಂದು
ಕಯಿಲಡ್ಡ ಪತ್ತೊಂದು ಮೆಯಿ ಮುಟ್ಟಡೆಂದೊಂದು
ಪಾಡ್ಯಲೊಂಜಿ ಸವಾಲ್ ಚಾತುರ್ಪೊದ

|| 9 ||

ಉಗ್ಗೆಲ್‌ಗ್ ದಕ್‌ದಿನ ಅನ್ಕಾಯಿದರಿಯನೊನು
ಉಗ್ಗೆಲ್‌ಡ್ಲೆನ ಕಯಿಕ್ ಎತ್ತಾವೊಡು
ಇರ್ವೆರಪ್ಪುಗ್ಗೆಲ್‌ಗ್ ಲಾಗಿದಾ ತಲೊಟಿತ್ತಿ
ಪೂಪರ್ವ್‌ದರಿಯನೊನು ಮುಟ್ಟಾವೊಡು

|| 10 ||

ಇರ್ವೆರೊಡ್ಲೊರಿಯೇರ್ ಬಿಸೆರ್‌ಂದ್ ಪಿಂದೊಂದು
ಆಯೆ ಪಂಡಿನೆಕೆನ್ನ ತಲೆಪುಲಿಜ್ಜಿಂದಲ್
ದುಂಬುಪಿರಲೆನ್ನಂದೆಲಂಚಿಂಚಿ ತೂವಂದೆ
ಉಗ್ಗೆಲ್‌ಗೆ ಲಾಗಿಯೆರ್ ಇರ್ವೆರಪ್ಪ

|| 11 ||

ಮಾನ್ಯ ಕೆರಿದೋಸೋಗವುಲೆಂಚಿ ಪರಿಯಾರಂದ್
 ಕೇಂಡಲಾ ಕನ್ಯಾಲ್ ಸಬೆಕ್ ಕಯಿ ಮುಗಿದ್
 ಮಾನದೆಪ್ಪರೆ ಬತ್ತಿ ಮಾನ್ಯನೇಪಲ ಕೆರೊಲಿ
 ಅಯಿಟ್ ದೋಸೋಜ್ಜೇಂದ್ ಸಬೆಲನುನು ಕೊರುಂಡು || 12 ||

ಪೆರಿಯಕುಲೆ ಪಾತೆರೊಡು ಪರಿಯಾರ ತೋಜಂದೆ
 ತಾನೆ ಪಂಡೊಂಡಲೊಂಜಿ ಪರಿಯಾರ ತನ್‌ಕ್
 ನಂದಾರ ಗುಡಿತೆದುರು ಕಯಿಟ್ ಪುಂಚಾಲ ಪತ್ತದ್
 ಉಂತುದಿನ ಕನ್ಯಾಲ್ ಕಲ್ಲ ಬೊಂಬೇಯಲ್ || 13 ||

* * * * *

ಕಬಿನ ಪೊಲಬು:

ಪ್ರಮೋದಾ ಕೆ ಸುವರ್ಣ (1935) ಕುಡಲಡ್ ಪುಟ್ಟು ಬಳತ್‌ದ್ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಇತ್ತೆ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಕಾರಣೊಡು ಒಡಿಪುಡುಲ್ಲೆರ್. ಪೂಮಾಲೆ, ಮುಡಿಪು, ಪದರಂಗಿತ, ತಾಟಿತಂಬರೆ, ಕತೆ ಆಯೆರ್ ಪೊಣ್ಣುಲೈವೆರ್ ಇಂಚ ದಿಂಜ ಕಬಿತೆದ ಕೋಪೆಲೆನ್ ಬೊಳ್ಳುಗು ಕನತಿನ ಹಿರಿಯ ಕವಯಿತ್ರಿ. ಭಾವಗೀತೆ, ಜೋಕ್ಲೆ ಗೀತೆಲೆನ್ ಪೊರ್ಲು ಬರೆದ್ ರಾಗ ಪಾಡ್ ಪನ್ನೆರೆಲಾ ತೆರಿನಾರ್. ಆಕಾಶವಾಣಿಡ್ ದಿಂಜ ಕಬಿತೆ ಪನ್ನೆರ್. ಕಬಿಗೋಷ್ಠಿಲೆಡ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆತೆರ್. ಈ 'ಕಲ್ಲ ಬೊಂಬೆ ಆಯಲ್' ಕಬಿತೆ ಆರ್ ಬರೆತಿನ 'ಕತೆ ಆಯೆರ್ ಪೊಣ್ಣುಲೈವೆರ್' ಕಬಿತೆ ಕೋಪೆಡ್ ಪಡೆತಿನವು.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ ಕೊರಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ

1. ಅಚ್ಚಮ್ಮ ಪೆರ್ಗಡ್ತಿ ವಾ ಗುತ್ತದಾರ್ ?
2. ಅಮರ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಪುದರಂಚ ?
3. ಕನ್ಯಾಲೆನ ತಮ್ಮಲೆ ಏರ್ ?
4. ಕನ್ಯಾಲ್ ಓಡೆ ಪಿದಾಡ್ಯಳ್ ?
5. ತಮ್ಮಲೆ ಮಗನ್ ಕೆರ್ ಕನ್ಯಾಲೆನ್ ಎದ್ರಸಾಯೆರೆ ಬತ್ತಿನಕುಲೇರ್ ?
6. ತಮ್ಮಲೆ ಮಗನ ಇಸ್ವೆರ್ ಗುವೆಲೆಗ್ ದಾಯೆ ಲಾಗ್ಯೆರ್ ?
7. ಕನ್ಯಾಲ್ ಹಿರಿಯರೆಡ ದಾನೆಂದ್ ಕೇಂಡೊಲ್ ?
8. ಕನ್ಯಾಲ್ ದಾಯೆ ಬೋಡಾದ್ ನಂದಾರ ದೇವಳ್ಳೊಡು ಪುಂಚಾಲ ಪತ್ತದುಂತ್ಯಲ್ ?

9. ಈ ಕಬಿತೆನ್ ಬರೆತಿನ ಕವಯಿತ್ರಿ ಏರ್ ?
10. ಉಗ್ಗಲ್ ಗ್ ಬೂರಿನಕುಲು ದಾನೆ ಆಯೆರ್ ?

II. ಮುಲ್ವ ಕೊರಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಮೂಜಿ - ನಾಲ್ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊಲೆ.

1. ಕನ್ಯಾಲ್ ಏರ್ ? ಎಂಚ ಬಳತಲ್ ?
2. ಕನ್ಯಾಲ್ ಎಂಚ ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪಿದಾಡ್ಯಳ್ ?
3. ಕನ್ಯಾಲೆನ್ ತಲ್ತನಾಯೆ ಏರ್? ಅಯಗ್ ದಾನೆ ಆಂಡ್ ?
4. ತಮ್ಮಲೆ ಮಗನ ಇಷ್ಟರೆನ್ ಕನ್ಯಾಲ್ ಎಂಚ ಸೋಲ್ಪಾಯಲ್?

III. ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ಲೆ.

1. ಈ ಮಲ್ತಿ ಕೆಲಸ ಸರಿಂದ್ ಹಿರಿಯಾಕುಲು ಪಂಡೆರ್‌ಂದಾಂಡಲಾ ಕನ್ಯಾಲ್ ದಾಯೆ ಬೊಡಾದ್ ದೇವಳ್ಳೊಡು ಸೇವೆಗುಂತ್ಯಳ್? ಕನ್ಯಾಲ್ ಪೊಣ್ಣ ಮನಸ್ಸದ ಭಾವನೆ ದಾದ ?

IV. ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆನ್ ಏರ್? ಏರೆಗ್? ಪಂಡೆರ್

1. ಕನ್ಯಾಲೆ ಪುನೊನಡೆಗೆ ಜೆಪುಡಾವೊಡುಂದು
2. ಉಗ್ಗಲ್‌ಡ್ಡೆನ ಕಯಿಕ್ ಎತ್ತಾವೊಡು
3. ಮಾನ್ಯ ಕೆರಿದೋಸೊಗವುಲೆಂಚಿ ಪರಿಯಾರ
4. ಮಾನದೆಪ್ಪರೆ ಬತ್ತಿ ಮಾನ್ಯನೇಪಲ ಕೆರೊಲಿ

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಡದ್ ಬರೆಲೆ

1. ತೀರ್ಯೆರ್‌ಗೆಪ್ಪರ್ 2. ಪೊಂಜೇವು 3. ಗೆಜ್ಜಿತ್ತಿ 4. ತಾರಯಿನರ್ಯನೊಡು 5. ತಲೆತೆನಡೆಗೆ

II. ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ತಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆನ್ ಗಳಿಸ್‌ದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ಪಲೆ

1. ತಂಟ್‌ಲ್ಕಾರಿ 2. ಅಮರ್ 3. ಬಿಕ್‌ನೇಸಿ 4. ಬಕ್ಕಾರ್ 5. ಚಾತುರ್ಪೊರ್ 6. ತಲೆಪು

III. ಮುಲ್ವ ಕೊರಿನ ಸಬ್ಬೊಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ - ರಡ್ಡ್ ಅರ್ತೊಲೆನ್ ಬರೆಲೆ

1. ಕುರ್ದೆ 2. ಕೊಡಿ 3. ಮಲೆ 4. ಪರಿಯಾರ

IV. ಮುಲ್ಟ ಕೊಠ್ಠಿನ ಸಬ್ಜೊಲಿಡ್ ನಾಮಪದ, ಕ್ರಿಯಾಪದೊಳುಲೆನ್ ಅಜತ್ ಬರಲೆ

ತಲೆಪು ತಮರಿ ಸುಯಿಂಪು ಮೆದಲೆ ಉಗ್ಗಲ್

V ಮುಲ್ಟ ಕೊಠ್ಠಿನ ವಾಕ್ಯೊಡುಪ್ಪಿ ಅಲಂಕಾರೊನು ಬರಲೆ

1. ಮರಿಲೊರೊನೆ ತರೆದೆರ್ತ್ ಸುಯಿಂತೊಂದು ಬತ್ತಿಲೆಕ
2. ಪೆಲಕಾಯಿ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಗೂಂಜಿನೊಯ್ತಲೆಕ

ಚಟುವಟಿಕೆ

1. 'ಕೆರೆಗೆಹಾರ' ಪನ್ನಿ ಕನ್ನಡೊದ ಜಾನಪದ ಗೀತೆನೋದುದು ನೆಕ್ಕಲಾ ಅಯಿಕ್ಲ ತಾರ್ಕಣೆ ತೂಲೆ.
2. 'ಪಿಸ್‌ರ್ದ ಅಂತ್ಯೊ ದುಕ್ಕ' ಈ ಕತೆಟ್ ಎಂಚ ನೆಗತ್ತ ತೋಜುಂಡು ಬರಲೆ.

* * * * *

ಎಚ್ಚದ ಗೇನೋಗಾದ್

೧. ನಾಲಯಿಡ್ ನಾಲೂರುಗು

ಉಳಿತಿರ್ಲ್:

ಮೂಡಾಯಿ ಗಟ್ಟದ ಸಾಲ್. ಪಡ್ಡೆಯಿ ಅರಬೀಕಡಲ್. ತೆನ್ನಾಯಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿಸುದೆ - ಬಡಕಾಯಿ ಗಂಗಾವಳಿ ಸುದೆತ ನಡುಟಿತ್ತಿ ಜಾಗೆನ್ ಪ್ರಾಕ್ಡ್ಡಿಂಚಿ ತುಳುನಾಡ್ ಪನ್ನೆರ್. ಮುಲ್ಪದ ಮೂಲೊದ ಬಾಸೆ ತುಳು. ತುಳುಟು ಬಾಯಿ ಪಾತೆರೊದ ಸಾಹಿತ್ಯೋನೇ ಎಚ್ಚ. ಆಯಿಲ್ಲಾ ಪಾರ್ದನೊ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಲ್ಲ ತುಪ್ಪೆ. ಪಾರ್ತನ, ಪಾರ್ದನ ಪಂಡ ಅವು ಪ್ರಾರ್ಥನೆದ ಅಪಭ್ರಂಶ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈಕುಲು ಪನ್ನೆರ್. ಪಾರ್ದನದ ಕನ್ನಡ ರೂಪ ಪಾಡ್ಡನ. ಪಾಟ್ + ತ್‌ನ ಪಂಡ ಹಾಡಿದ್ದು ಪನ್ನಿ ಅರ್ತೊಡು ಈ ಸಬ್ಬೊ ಉಟರ್ನ್ ಆತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ಪನ್ನೆರ್.

ತುಳು ಪರಪೋಕು (Folklore)ದ ಮಲ್ಲ ಪಾಲ್‌ದ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಯಿನ ಪಾಡ್ಡನ ಲೋಕೋಡಿಡಿಕ ಎಂಚ ಪಸರಣ ಆತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೇಖಕಿರ್ ಮೂಲು ಬರೆತೆರ್. ಸುಮಾರು ರಡ್ಡರೆ ಸಾರೊ ವರ್ಸೊಡ್ಲಾ ದುಂಬೇ ಉದಿಪನ ಆಯಿನ ಈ ಬಾಸೆದ ಬಗೆಟ್ ಆರೆಗಿತ್ತಿ ಮೋಕೆ ಅಭಿಮಾನೊ ತೋಜದೆರ್. ಈ ಬಾಸೆನ್ ಬುಳಪವುನೆ, ಒರಿಪವುನೆಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಲೇಖಕಿರ್ ಮೂಲು ಆರೆನ ಪಾತೆರೊಡೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ

ಎಂಕ್ ಗೇನ ಪುಟ್ಟಿನ ಪೊರ್ತುಗು ಎನ್ನ ಕೆಬಿಕ್ ಬೂರ್ದಿನ ಪದೊಕುಲು ತುಳುತ. ಎನ್ನ ನಾಲಯಿ ಪಂದ್‌ನಗ ಪಿದಾಡ್ ಸಬ್ಬೊಲು ತುಳುತ. ತಡ್ಕಡತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟು ಜತ್‌ದ್ ಜಾಲ್ಡ್ ಪುಡೆರೊಂದು ಪೋನಗ ಕೇಂದಿನ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್ ಬಾಕ್ಯಾರ್ ಕಂಡೊಡು ದಪ್ಪನ ಆಂಜೊವು ಕೊರ್ಪಿ ಉರಲ್, ನಟ್ಟ ನಡ್ಪನ ಪೊಂಜೆನಕ್ಲೆನ ಓ.. ಬೇಲೆ ದಂಚಿತ್ತಿ ಪದೊಕುಲು ತುಳುತ, ರಾತ್ರೆ ಜೆಪ್ಪುನಗ ಕೇಂಡಿನ, ಈ ಲೋಕೊಡ್ಲ

ವಾ ವಾ ಲೋಕೋಲೆಗ್ ಎನನ್ ಕೊನೊದು ಪೋತಿನ ಅಜ್ಜಿ ಕತೆಕುಲು ತುಳುತ. ಇಲ್ಲ ಬಿತ್ತಿಲ್ದ ಕಂಡದ ಕಟ್ಟ ಪುನಿಟ್, ಆಯೆರೆಡ್ - ಈಯೆರೆಡ್ ಪಾತೆರೊಗೊಂಜಿ ಉದಾರ್ಮ್ ಆದ್ ಪಂಡೊಂದು, ಪಂತ ಪಾಡೊಂದು ಇತ್ತಿನ ನುಡಿಕಟ್ಟುಲು ತುಳುತ. ಕೋಲ - ನೇಮೋಲೆಗ್ ಪೊವೊಂದು ಕಣ್ಣ್ ಕೂರೊಂದು ಜೆತ್ತದಿಪ್ಪುನಗ ಕೆಬಿಕ್ ಪೊಗ್ಗುದು ಅಕಲ್ನ್ ಅಲೆಂಕಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಸಂದಿ ಪಾತರ್‌ನೊಲು ತುಳುತ. ಇಂಚ ತುಳುನು ಕೇನೊಂದು, ಪಾತೆರೊಂದು, ಕಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಎನನ್ ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಸಾದಿ ತೋಜಾದಿನ, ಕುಲ್ಲದ್ ಮಣೆ ಪಾಡ್ತಿನ, ನಾಲ್ ಜನೊತ ಎದ್ರ್ ತರೆ ದೆರ್ತುದಂತಿಲೆಕ ಮಲ್ತಿನ ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಸೆ ತುಳು.

ತುಳುನಾಡ್ ಗಡಿ ತೆನ್ನಾಯಿ ರಾಮೇಶ್ವರಡ್ ಬಡಕಾಯಿ ಗೋವೆ ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತಂಡ್ ಪನ್ನೆರ್. ತುಳುನಾಡ್ ಪಡವುಲು ಕೊಚ್ಚಿಗ್, ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಗ್ ಪೊವೊಂದಿತ್ತ, ತೆನ್ನಾಯಿದ ನೀಲೇಶ್ವರ ಮುಟ್ಟ ತುಳುವೆರ್ ಬಳಸರಿ ಇತ್ತಂಡ. ಬೂತೊಲೆನ್ ಪತ್ರೆ ಕೊನೊಯರೆ ನೀಲೇಶ್ವರೊದ ತಂತ್ರಿಲು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಮಲೆಯಾಳದ ಊರುಡು ತುಳುವೆರ್ ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ತೊಂಚಿ ನಿಲಿ ಊರುದುಲ್ಲೆರ್. ತುಳು ಲಿಪಿತ ಭಾಗವತೊ, ಕಾವೇರಿ, ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ ಮಾತ ತಿಕ್‌ದಾನೆ ತುಳು - ಮಲೆಯಾಳೊದ ತೆನ್ನಾಯಿದ ಊರುಲೆಡ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರೆ ಎನ್. ಎಸ್ ಕಿಲ್ಲೆರ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊದ ಪೊರ್ಂಬಾಟೊಗಾದ್ ನೀಲೇಶ್ವರೊಡೊಂಜಿ ತುಳು ಜವ್ವನೆರ್ ದಂಡ್‌ಕಟ್ಟ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಆಯಿಕ್‌ಕಾರ್, 'ನಾಗಸೇನೆ'ಂದ್ ಪುದರ್ ದೀದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ರಾಜಕೀಯವಾದ್ ಕಾಸರಗೋಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪೋತುಂಡಲಾ ಅವು ಇತ್ತೆಲಾ ತುಳುವೆರೆನವೇ ಊರು. ತುಳುವೆರೆನ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ಟಲಾ ಮಲೆಯಾಳದಕ್ಕೆನ ಮರುಮಕ್ಕತ್ತಾಯಲಾ ಒಂಜೇ ರೀತಿದ ರಿವಾಜಿಲು. ಪೊಂಜೆನಕ್ಕೆಗ್ ದಿಂಜ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊರ್ಪುನವು ತೆನ್ನಾಯಿದ ಒಂಜಿ ಕ್ರಮೊ.

ತುಳುವೆರೆನ ದೈವೊಲುಲಾ ಕೇರಳದ ತೈಯ್ಯಂಲಾ ಒಂಜಿ ನಮುನೆದ ಆರಾಧನಾ ಶಕ್ತಿಲು. ಅನಂತ ಶಯನೊ (ತಿರುವನಂತಪುರ) ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ಮುಲ್ತು ಪೋಯಿನ ಬ್ರಾಣೆರೇ ಇತ್ತೆಲಾ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಕೆಲವು ಬ್ರಾಣೆರ್ ಹೋಟೆಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಅಲ್ಪನೇ ನಿಲಿ ಆತೆರ್. ತುಳು ಲಿಪಿಟ್, ಬರೆಯಿನ ತುಳು ಬಾಸೆದ 15ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಲ್ಪರವು ಅನಂತಪುರೊಟು ತಿಕ್‌ದಂಡ್.

'ಬಾಳುನಾಯಗ್ ಬಡಕಾಯಿ' ಪನ್ನಿನವು ತುಳುವೆರೆನ ಬಾರಿ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಒಂಜಿಗಾದೆ, ತುಳುವೆರ್ ಊರು ಬುಡ್ಡು ಸುರುಕು ಪೋತುನೆ ಬಡಕಾಯಿಗ್. ಬೇಲೆ ಬೆಂದ್‌ದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪುದರ್ ಕನತ್‌ನೆ, ಪಣವು ಕನತ್‌ನೆ ಬಡಕಾಯಿಡ್. ಮುಂಬಯಿ, ಪೂನಾ, ಬರೋಡ, ಮೀರಜ್, ಸಾಂಗ್ಲಿ ಇಂಚ ಬಡಕಾಯಿದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಊರುಲೆಡ್ ತುಳುವೆರ್ ನಿಲಿ ಆತೆರ್. ಅಲ್ಲಕ್ಕೆಗ್ ಒನಸ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್. ತನ್ನಲೆ ಊರುದ ಬಂದುಲೆ ಬಂಜಿನ್ ತಂಪು ಮಲ್ತೆರ್. ಆತೆ ಅತ್, ಇತ್ತೆ ಅಲ್ಪದ ರಾಜಕೀಯ, ಉದ್ಯಮೊ, ಸಿನೆಮಾದ ಕಳಟ್‌ಲಾ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ನಾಲ್ ಜನ ಶಾಸಕರಾದ್, ಒರಿ ಮಂತ್ರಿಲಾದ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರಕಾರೊಡು ಸೇರ್ಪ್ ಆಡಳಿತ್ತ ನಡಪದೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್ ಇತ್ತೆ ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಲ್‌ಂದ್ ರಡ್ಡ್ ಆಂಡಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ್ ತುಳುನಾಡ್ ಒಂಜೇ. ಬಡಕಾಯಿದಲಾ ತೆನ್ನಾಯಿದಲಾ ಆಣ್ - ಪೊಣ್ಣಲೆ ಮದಿಮೆ ಎಚ್ಚ ಆಯಿನಾತ್ ತುಳುವೆರೆನ ಪೋಪು - ಬರ್ಪಾಟಿಕೆ ಎಚ್ಚಾಪುಂಡು.

ತುಳುಟು ಬಾಯ್ತಾತೆರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊನೇ ಎಚ್ಚ. ಬಾಯಿ ಪಾತೆರ ಪಂಡ ಅವೊಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಕತೆತ ಬೂರು ಇತ್ತಿಲೆಕ. ಬೂರು ಪಿದಾಯಿಡ್ ಉಂಡು. ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜುಂಡು. ಬೂರುನು ಒಯಿತ್ತದ್ ಮಣ್ಣ್ ಗರಿತ್ತಂಡ ಉಲಾಯಿ ಕಂಡೆ ತೋಜುಂಡು. ಅವು ಕೆರೆಂಗೊ, ಕೇನೆನೋ, ಚೂರ್ಣಕಂಡೆನೋ, ಚೇವೋ, ನರೆನೋ, ಇಯ್ಯಿರೋ ಆದಿಪ್ಪು. ಆ ಕಂಡೆ ಬುಳೆಯರೆ ಪಾಡ್‌ದಿ ಈಟ್, ಸೂಟನ್, ನೀರ್ ಇಂದೆನ್ ಮಾತ ನಾಡೊಂದು ಪೊಂಡನೇ ಕಂಡೆದ ರಿತಿ ಗೊತ್ತಾಪುನೆ. ಬೂರುದ ಪೊರ್ಲು ಅರ್ತಾಪುನೆ, ಕಂಡೆದ ರುಚಿ

ಪತ್ನನ ಜರ್ಮನಿದ ಪೂ ಹೈಡ್ರನ್ ಬೂಕನರ್, ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ದ ಪೂ ಲೌರಿ ಹಾಂಕೋ, ಅಮೆರಿಕದ ಡಾ. ಪೀಟರ್ ಜೆ. ಕ್ಲಾಸ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪರದೇಸೊದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್ದುಕುಲುಲಾ ಈಡೆ ಬತ್ತದ್ ತುಳು ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬಗೆಟ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತದ್ ತುಳುಬಾಸೆದ ಕೀರ್ತಿ ಲೋಕೋಡಿಡಿಕ ಪಸರುಲೆಕ ಮಲ್ತೆರ್. ತುಳುಟು ಬರೆವಣಿಗೆದ ಪುರಪು ಬುಳೆಚಿಲಾತಿಜಿ. ಬರವಣಿಗೆಗ್ ಲಿಪಿ ಬೋಡು. ಲಿಪಿ ಕ್ರಾಂತಿ ಬಯಿದಿನೆ ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣ ಬೊಕ್ಕ ನಾಗರಿಕತೆಡ್, ನಾಗರಿಕತೆ ಏಪಲಾ ಆಡಳ್ತೆ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಕಟ್ಟಿದೀನವು. ಅಂಚಾದ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆನ ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಪುರಪು ಈ ಬಾಗೊದ ಜಾಗೆನ್ ಹತೋಟಿಡ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಕ್ಲು ಕನ್ನಡೊದ ರಾಜೇರಾದಿತ್ತಿನೆಡ್ಲಾವರ ತುಳು ಆಡಳಿತೊದ ಬಾಸೆ ಏಪಲಾ ಆದಿಜ್ಞಾಂಡ್. ಅವು ವ್ಯವಹಾರೊದ ಬಾಸೆ ಮಾತ್ರ ಆದಿತ್ತಂಡ್. ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಬೊಕ್ಕ ಬರವಣಿಗೆದ ಪರಂಪರೆದ ಸಮ್ಮಂದೊಲು ಚಿಕ್ಕ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತಂಡಲಾ ಆಯಾ ಪುರಪುಲೆಗ್ ಅವತ್ತವೆ ಆಯಿನ ಕೆಲವು ಇಸೇಸ ಲಕ್ಷಣೊಲುಲ್ಲ. ಮುಲಾಜಿದ್ಯಂದೆ ತನ್ನ ಭಾವನೆಲೆನ್ ಪಿದಯಿ ತೆರಿಪದ್ ಪಂಡೊಂದು ಪೋಪಿನ ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಪುರಪು ಬರವಣಿಗೆದ ಪುರಪುದ್ದೆ ಒಂತೆ ನಾಕುಸಿ ಪಡೆವುಂಡು. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ತರೆತಗ್ಗವುಂಡು. ಬರೆವಣಿಗೆದ ಪುರುಪುಗು ತನ್ನ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧತೆದ ಕಾರಣೊಡ್ಲ ಯಜಮಾನಿಕೆದ ಗುಣೋ ಸಹಜವಾದ್ ಬತ್ತದುಪ್ಪುಂಡು. ಅವು ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆ ಪುರಪುದ್ದೆಡ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣೊಡು ಯಜಮಾನಿಕೆದ ಸಗ್ಗಿನ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ತುಳುಬಾಸೆಡ್ ಬರವಣಿಗೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನನಲಾ ಮಸ್ತ್ ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಡ್ ನಡಪೊಡು. ತುಳುಬಾಸೆದ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತಿಲು ಓದುದು ತೆರಿಯೊನುಲೆಕಾವೊಡು. ಅಕುಲುಲಾ ಆಯಿತ ಎಡ್ಲೆ -ಪಡಿಕೆಲೆನ್ ಪನೊಡು. ತುಳುಟೊಂಜಿ ಎಡ್ಲೆ ಬೂಕು ಬತ್ತಂಡ ಅಯಿನ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆದ ಪಂಡಿತೆರ್ ಎಡ್ಲೆಂತಿನ ಬೂಕುಂದು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೊಡು. ತುಳು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗ್ ತಯಾರಾವೊಡು. ತುಳುಟು ಕೆಲವು ಎಡ್ಲೆ ಕೃತಿಕುಲು ಬತ್ತದಿತ್ತಂಡಲಾ ಇತ್ತೆ ಬತ್ತಿ ಕೃತಿಕುಲೆನ ಪ್ರಮಾಣೊ ಬೊಕ್ಕ ಮಟ್ಟ ತೂಂಡ ನನಲಾ ಮಸ್ತ್ ಬುಳೆಯರೆ ಉಂಡು.

ತುಳು ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಇಸೇಸತೆಲೆನ ಬರವಣಿಗೆದ ಒರುಕು ಕನತ್‌ದ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊರೊಡು. ಗೊಟ್ಟಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೊಟ್ಟಲೆಡ್ ನೆತ್ತ ಬಗೆಟ್ ಚರ್ಚೆ ನಡಪೊಡು, ಅಫ್ರಿಕಾಡ್ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬೇಲೆಲು ನಡತ್ತದ್. ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ಲ ಬರವಣಿಗೆದ ಒರುಕು ಬನ್ನಗ ಯುರೋಪ್‌ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕುಲೆನ್ ದೀವಂದೆ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ರೂಪೊಲೆನೇ ಬರವಣಿಗೆದ ರೂಪೊಗು ಕನತೆರ್. ಚಿನುವಾ ಅಚಿಬೆ, ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಇಂಚಿತ್ತಿನಕ್‌ಲೆನ ಕೃತಿಕುಲು ತುಳುಟು ಬರೊಡು. ಅಚಿಬೆ ಭೂತಾರಾಧನೆದಂಚಿತ್ತಿ ಆಚರನೆಲೆನ್ ದೀವೊಂದು ಆಯಿಡ್ಲ ಉಮೇದ್ ಪಡೆದ್ ಅಚಿಬೆ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯೆ. ತುಳು ಸಾಹಿತಿಲು ಇಂಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೊನು ಓದುದು ಬರೆವೊಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ತುಳು ಚಳುವಳಿನ್ ಸುರು ಮಲ್ತಿನಾರ್, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ವ್ಯಾಕರಣ, ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯಿನಾರ್, ತನ್ನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇತ್ತಿನಕುಲೆಡ ತುಳುಟು ಬರೆಪಾದ್ ತನ್ನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪಯಿನಾರ್, ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವೊನ್ನಾ ಕಳೆವೊನ್ನಾರ್ ಒಡಿಪುದ ಪಣಿಯಾಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಪಾಧ್ಯೆರ್. ಪಣಿಯಾಡಿಯೆರೆಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಉಡುಪಿಡ್ ತುಳುಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒರಿಪದ್, ಬುಳೆಪದ್, ಪಸರಣ ಮಲ್ಪ್ಯರೆಗಾದ್ ಮಲ್ಲ ಪೊರಾಂಬಾಟ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಪೂ. ಕು.ಶಿ ಹರಿದಾಸ ಭಟ್. ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜಿದ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರೆ ಹುದ್ದೆಡ್ಲ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಆರ್ ಆರ್ವೆ ಕಾಲೇಜಿದ ಆಡಳಿತ ಸಮಿತಿದ ಆಸರೆಡ್ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಉಟರ್ನ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಆ ಸಂಸ್ಥೆದ ಮುಕಾಂತೊ

ಡಾ. ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೆನ ಸಂಪಾದಕತ್ವೊಡು ತುಳು ಬಾಸೆಗೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಅರ್ಥಕೋಶೊನು ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪಯೆರ್. ಆಜಿ ಸಂಚಿಡ್ ಬತ್ತಿನ ಈ ಅರ್ಥಕೋಶೊ ಮಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಡ್ ಪುಗರ್ತೆ ಪಡೆಂಡ್.

ಆರ್ ಉದಿಯ ಬೆಂದಿನ ಕುಡ ಒಂಜಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜಾನಪದ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಈ ಸಂಸ್ಥೆದ ನಿರ್ದೇಶಕೆ ಆರ್ ಆರ್ ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಮಾತ ಜನಪದ ರಂಗಕಲೆಕುಲೆನ್ ಪ್ರಪಂಚೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಶೊಲೆಗ್ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕಜ್ಜ ನಡಪಯೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಶೊದ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ ಈಡೆ ಬತ್ತದ್ ತುಳು ಜಾನಪದ ಕಲೆತ ಇಸೇಸತೆ ತೆರಿಯೊಂದು ಪೋಯೆರ್.

1989ಡ್ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ದ ತುರ್ಕು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಒಂಜಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡ ಪ್ರೊ. ಲೌರಿ ಹಾಂಕೋನ ಮುತಾಲಿಕೆಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತದ್ ತುಳು ಪರಪೋಕುಡ ಅಧ್ಯಯನದ ಬೇಲೆ ನಡಪಂಡ್. ಅಕುಲೆಗ್ ತುಳುತ ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊಂದು ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಸಿರಿ ಸಂದಿನ್ ಸಂಪಲ್ತ್‌ದ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪುವನ ಮನಸಾಂಡ್. 1991ಡ್ 1998 ಮುಟ್ಟ ಯಾನ್‌ಲಾ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆ ಡಾ ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡರಾ ಸೇರೊಂದು ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊದ ಸಂಗ್ರಹ ದಾಕ್ಲಾತಿ ಬೊಕ್ಕ ತರ್ಜುಮೆದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊ.

ಉಜಿರೆದ ಮಾಚಾರು ಗೋಪಾಲ ನಾಯ್ಕರ್ ಪಂಡಿನ ಸಿರಿ ಪಾಡ್ಡನೆ ಪ್ರೊ ಲೌರಿಹಾಂಕೊ, ಪ್ರೊ ಅನ್ನಲಿ ಹಾಂಕೋ ಬೊಕ್ಕ ಡಾ ಕೆ ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡರೆನ ಸಂಪಾದಕತ್ವೊಡು 1998 ಡ್ ಸ್ವೀಡನ್‌ದ ಹೆಲ್ಸಿಂಕಿಡ್ ಬುಡುಗಡೆ ಆಂಡ್. 15, 683 ಸಾಲ್‌ದ ಈ ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ತುಳು ಪಾಡ್ಡನೆದೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತರ್ಜುಮೆ ಬೊಕ್ಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಸಮೇತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಸಂಚಿಡ್ ಬೊಲ್ವುಗು ಬತ್ತದ್ ಲೋಕೋಡೆ ಪುದರ್ ಪಡೆಂಡ್, ತುಳು ಬಾಸೆದ ಕೀರ್ತಿ ದಿಕ್ಕಿ ದಿಕ್ಕಿಡೆ ಪಸರ್‌ಂಡ್.

1993 ದ ಜೂನುಡ್ಲ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮುಟ್ಟ ಯಾನ್ ಜರ್ಮನಿಡ್ ಇತ್ತಿ ಪೊರ್ತುಡು ಈತನೇಟ ಏರ್ಲ್ ತೂವಂದಿನ ತುಳುತ ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡದ ಕೈಬರವುಲೆನ್ ನಾಡ್‌ದ್ ಪತ್ತದ್ ಓದುನ ಅವುಕಾಸೊ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಜರ್ಮನಿದ ಟ್ಯುಬಂಗನ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿದ ಲೈಬ್ರರಿಡ್ ಕನ್ನಡೊದ ಕೈಬರವುಲೆನ ರಾಸಿಡ್ ಒಂಜಿ ತುಳುತ ಕೈಬರವುಡ ಪ್ರತಿಲಾ ತೂಯರೆ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಈ ಕೈಬರವುನು ಮಲೆಯಾಳಿ ಬಾಸೆದ ವುಂದು ಅಂಚನೆ ಬುಡ್ತಿತ್ತರ್. ಯಾನ್ ಅಯಿನ್ ಓದುದು ತೂನಗ ಅವು ತುಳು ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ ಒಂಜಿ ಕೋಪೆ ಆದಿತ್ತಂಡ್. ಕನ್ನಡೊದ ಲಿಪಿಟ್ ತುಳುಬಾಸೆಡ್ ಬರೆಯಿನ ಈ ಬರವುಡ ಅಕ್ಷರ ಸುಮಾರ್ ನೂತ್ತೈವೊ ವರ್ಸೊದ ಪಿರಾವುದವು.

ಸುರುತ ಪಾಡ್ಡನೊ ಕಾಂತಣತಿಕಾರ ದೈವೊದ ಪುಟ್ಟು, ರಡ್ಡನೆದವು ದೇವು ಪೂಂಜನ ಕತೆ. ದೇವು ಪೂಂಜಿ ಎಂಚ ಜೂಮಾದಿಗ್ ತತ್ತದ್ ನೆನೆಪಂದಿ ಸಾವು ಪಡೆಯೆ ಪನ್ನಿನ ಕಡೆಕಣ್ಣಡ್ ಕೊಡಿ ದುಕ್ಕೊ ಬುಡ್ವುನ ಕತೆ ಈ ಪಾಡ್ಡನೊಡುಂಡು. ಮೂಜಿನೆದ ಪಾಡ್ಡನೊಡು ಜುಮಾದಿ ಬೂತೊ, ಸಂಕರ ಅತಿಕಾಲಿನ ಕೆರ್ನಲ್ತ್‌ಡ್ಲ ಸುರು ಅಪಿನ ಸಂದಿ. ಕಡೆಕ್ ಕಾರ್ಲಡ್ ನಿಲೆ ಆಪುನಾಡೆ ಮುಟ್ಟ ಉಂಡು.

ಜೂಮಾದಿನ ಕಾರ್ನಿಕ ದಾಯವುಂದು ಪನ್ನುನ ಕಿನ್ಯ ಕಿನ್ಯ ಬಿಸಾತಿಕೆಲೆನ ಒಂಜಿ ಕೋಪೆದಲೆಕೊ ಈ ಪಾಡ್ಡನೆ ಉಂಡು. ಇಂಚ ಈ ಮೂಜಿ ಪಾಡ್ಡನೊಲುಲಾ ಜೂಮಾದಿನ ಪುಟ್ಟು ಬಳಕೆ ಅಂಚನೆ ಕಾರ್ನಿಕೊದ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ನಾಲೆನೇ ಪಾಡ್ಡನೊ ಮಲರಾಯಿ ಬೂತೊದ ಕತೆ ಪನ್ನುಂಡು. ಮಲಾರ್ ಬೂಡುದ ಚಾವಡಿಡ್ ಮಲರಾಯಿ ಬೂತೊಗು ಉಜ್ಜಾಲ್ ಪಾಡ್ಲ ಸಾನೊ ಕಚ್ಚೆದ್ ನೇಮೊ ಕೊರ್ಪಿನ ಕತೆ ಈ ಸಂಧಿಡ್ ಉಂಡು.

ಕುಡಲಗ್ ಮಿಶನರಿಯಾದ್ ಬತ್ತಿನ ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ ಜರ್ಮನಿದ ಟ್ಯುಬಿಂಗನ್ಡ್ ದಿಂಜ ಸಮಯ ಇತ್ತೆರ್. ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ ಸಂಪೊಲಿನ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಬೂಕುಲುಲಾ ತುಳು ಬೂಕುಲುಲಾ ಟ್ಯುಬಿಂಗನ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಡ್ ಉಲ್ಲ. ಯಾನ್ ನಾಡ್ಡ್ ಪತ್ತಿನ ಈ ತುಳು ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ ಬರವು ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್‌ರೆನವೇ ಆದಿಪ್ಪೊಡು ಪನ್ನಿನೆಕ್ ಕೆಲವು ಆದಾರೊಲು ತಿಕ್ಬೊ. ಈ ನಾಲ್ ಪಾಡ್ಡನೊಲೆನ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಡ್ ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಕ್ ಬರೆದ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಜರ್ಮನಿಡ್ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಯಾನ್ ಮುಗಿತದೆ. ಟ್ಯುಬಿಂಗನ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿದ ಇಂಡಾಲಜಿ ವಿಭಾಗೊದ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಹೈಡ್ರೂನ್ ಬೂಕ್ಸರ್‌ಲಾ ಯಾನ್‌ಲಾ ಈ ತುಳು ಪಾಡ್ಡನೊದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತರ್ಜುಮೆದ ಬರವುಗು ಟಿಪ್ಪಣಿ, ವಿವರಣೆ ಬರೆದ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪೊಡು ಪನ್ನಿ ಯೋಜನೆ ಪಾಡೊಂದೊ.

ಜರ್ಮನಿಡತ್ತಿನ ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಳ್ ಪೂರ್ತುಡು ಯಾನ್ ಟ್ಯುಬಿಂಗನ್ ಊರುಡ್ನ ದುಂಬುದ ರಡ್ಡ್ ಜರ್ಮನಿಲಾ ಒಟ್ಟು ಸೇರುನ ಬರ್ಲಿನ್‌ಗ್ ಪೋಯೆ, ದುಂಬುದ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಜರ್ಮನಿದ ಸ್ಟೇಟ್ ಲೈಬ್ರೆರಿಡ್ ನಮ್ಮ ದೇಶೊನ್ಲಾ ಸೇರ್‌ದ್ ಏಷ್ಯಾದ ಕೈಬರವುಲೆನ ಒಂಜಿ ವಿಭಾಗ ಉಂಡು. ಆ ವಿಭಾಗೊಡು ಪೋದು ಅಲ್ಪ ಇತ್ತಿನ ಕನ್ನಡದ ಕೈ ಬರವುಲೆನ ಸೋದನೆ ಮಲ್ತೆ. ಅಂಚ ಸೋದಿಪುನಗ ಕನ್ನಡೊಡು ಬರೆಯಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನ ಕೆಲವು ಕೈ ಬರವುಲು ಅಲ್ಪ ತಿಕ್ಂಡ್. ಈ ಕೈಬರವುಲೆನ ಲಿಪಿ ಕನ್ನಡೊ, ಬಾಸೆ ಕನ್ನಡೊ, ಆಂಡ ಅಯಿತ್ತ ವಿಸಯೊ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್, ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಸಮ್ಮಂದ ಪಟ್ಟಿನವು. ಊರುಡಿಪ್ಪುನಗ ಏಕ್ ನಾಡ್‌ಂಡಲಾ ತಿಕ್ಕಂದಿನ 'ಗ್ರಾಮ ಪದ್ಧತಿ'ದ ಕೈಬರವುದ ಪ್ರತಿ ಬರ್ಲಿನ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ ಜನೊಕುಲೆನ ಜಾತಿ ಬೊಕ್ಕ ಕಸುಬು. ಬೂಮಿಲೆನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಲು. ಆಡಳಿತೊ ಕಂದಾಯ, ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟಳೆಲು, ಇಂಚ ತುಳುನಾಡ್ ಚರಿತ್ರೆಗ್ ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಸಂಗತಿಲೆನ ಆದಾರೊಡು ಬರೆಯಿನ ಗ್ರಾಮ ಪದ್ಧತಿ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಪೊದಿಕೆ.

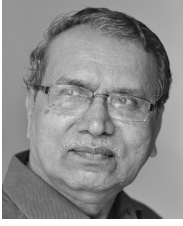
ಬರ್ಲಿನ್‌ಡ್ ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯ ತೂಯರೆ ತಿಕ್ಕಿನವು ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕತೆ, ತುಳುನಾಡ್ ಸುದ್ದಿ, ಆಯೆ ಮಲ್ತಿ ಕಟ್ಟಕಟ್ಟಳೆಲು, ಇಂದೆತ್ತ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪರಶುರಾಮಡ್ ಸುರುವಾಯಿನ ತುಳುನಾಡ್ ಅರಸುಲೆನ ಪಟ್ಟಿ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಸಂಗತಿಲೆನ ಕೈಬರವು ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ. ಅಂಚನೇ ಕುಡೊಂಜಿ ಕೈಬರವುಡು ಮಯೂರವರ್ಮೆ ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕೊತ್ತ ಸುರೂತ ಶತಮಾನೊಡು ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬತ್ತಿನ ಕತೆ ಉಂಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಆಳುನ ಬಂಗೇರನ ಕೈಪಿಯತ್, ಅಜಿಲೆರನ ಕೈಪಿಯತ್ ಅಂಚನೇ ಚೌಟೇರನ ಕೈಪಿಯತ್ — ಇಂಚ ಮೂಜಿ ಕೈಪಿಯತ್‌ಲೆನ ಕೈಬರವು ಈ ಲೈಬ್ರೆರಿಡ್ ಉಂಡು. ಕೈಪಿಯತ್ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಊರುದ ಮನೆತನೊದ ನಡತಿ ಘಟನೆದ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ದಿಂಜ ಜನೊಕುಲೆಡ ಕೇಂಡ್ ಬರೆದ್ ದೀತಿನ ಬರವುಂದು ಪನೊಲಿ. ತುಳುವ ಅರಸು ಮನೆತನೊಲೆನ ಬಗಟ್ ತೆರಿಯೊನ್ಯರೆ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಕೈಪಿಯತ್‌ಳೆಡ್ ಪ್ರಯೋಜನ ಉಂಡು.

ಬರ್ಲಿನ್‌ಡ್ ತುಳುನಾಡ್ ಬಾರ್ಕೂರು ರಾಜ್ಯೊಡ್ತಿ ಕನ್ನಡೊದ ಕಲ್ಪರವುಲೆನ ಕೈಬರವುದ ಪ್ರತಿಕುಲು ದಿಂಜ ಉಲ್ಲೊ. ಪತ್ತೊಂಜಿನೇ ಶತಮಾನೊಡ್ನ ಪದ್ವೈನೇನೇ ಶತಮಾನೊ ಮುಟ್ಟದ ಸುಮಾರ್ 23 ಕೈಬರವುಲುಲ್ಲೊ. ಈ ಕೈಬರವುಲೆಡ್ ಆ ಕಾಲೊದ ದಿಂಜ ವಿಸಯೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊನ್ಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ ಬಗಟ್ ಕೈಬರವುದ ಒರ್ಪು ಜರ್ಮನಿಗ್ ತಿಕ್ಕನಗ ಅವು ನಮ್ಮ ಊರುಡ್ನಾ ಉಪ್ಪೊಡೆ. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಇತ್ತಂಡಂದಾಂಡ ಅಯಿನ್ ಒರಿತೊನುನವು ತುಳುವೆರ್ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಮಾಮಲ್ಲ ತುಳು ಸೇವೆ.

* * * * *

ಬರೆತಿನಾರೆ ಪೊಲಬು :

ಉಂದು ಪೊಲ ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ (1946) ಬರೆತಿನ 'ನಾಲಯಿಡ್ ನಾಲಾರುಗು' ಪನ್ನಿ ಬೂಕುಡ್ ಅಜತ್ ದತ್ತಿನ ಲೇಖನೊ. ಪೊ. ಬಿ. ಎ. ವಿವೇಕ ರೈ ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮಿತ್ತ್ ಸಂಸೋದನೆ ಮಲ್ತ್ ಪಿಎಚ್‌ಡಿ ಪದವಿ ಪಡೆತೆರ್. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರಾದ್, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೊಕ್ಕ ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊದ ಕುಲಪತಿಯಾದ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸುರುತ ಅಧ್ಯಕ್ಷ(1994-98)ರಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ನೆರ್. ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ತುಳು ಗಾದೆಗಳು, ತುಳು ಒಗಟುಗಳು, ತೌಳವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳುವ ಅಧ್ಯಯನ, ಆಸ್ತೆಯಿಕ ಜಾನಪದ, ಗಿಳಿಸೂವೆ - ಉಂದು ಮಾತ ಆರ್ ಬರೆತಿನ ಬೂಕುಲು. ಮೇರಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸಂದೇಶ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಇಂಚ ದಿಂಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು ಬೈದ. ವಿದೇಶೊಲೆಗ್ ದಿಂಜ ಸರ್ತಿ ಪೋದು ಅಲ್ಪದಕುಲೆಗ್ ತುಳುತ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ದು ಸೋದನೆಗ್ ಉಮೇದ್ ಕೊರ್ದು ಕನ್ನಡ ತುಳುತ ಪಸರಣೊಗು ಸಾದಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ದೆರ್.

ಅಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ ಕೊರ್ತಿನ ಸವಾಲ್‌ಲೆಗ್ ಚಿಟ್‌ಡ್ ಜವಾಬು ಬರೆಲೆ

1. ತುಳುನಾಡ್ ಗಡಿ ಓಡೆ ಮುಟ್ಟಿ ಇತ್ತಂಡ್ ಪನ್ನೆರ್?
2. ತುಳುವೆರೆನ ಅಳಿಯ ಸಂತಾನ ಕಟ್ತ್ ಮಲೆಯಾಳಿದಕುಲು ಎಂಚ ಪನ್ನೆರ್?
3. ಎನ್. ಎಸ್ ಕಿಲ್ಲೆರ್ ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಸೇನೆದ ಪುದರೆಂಚಿನ?
4. ಜರ್ಮನಿಡ್ ಈಡೆ ಬತ್ತಾದ್ ತುಳು ಪಾರ್ಡನೊಲೆನ ಸೋದನೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಏರ್?
5. ದೇವನೂರು ಮಹದೇವನ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಕಾದಂಬರಿ ಓವು?
6. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ತುಳು ನಿಘಂಟುದ ಸಂಪಾದಕೆ ಏರ್?
7. ಏರ್ ಪಂಡಿನ ಸಿರಿ ಸಂಧಿ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಾಸೆಡ್ ಅಚ್ಚಾಂಡ್?
8. ಲೇಖಕಿರ್ ಸಂಪಲ್ಲಿನ ಮಲರಾಯಿ ಪಾರ್ಡನೊ ಏರ್ ಸಂಪೊಲ್ಲಿನ ಕೈ ಬರವುದಂದ್ ಪನ್ನೆರ್?

II. ಬುಡ್ಡು ಪೋಯಿನ ಸಬೊಲೆನ್ ಕೂಡ್ ಬರೆಲೆ

1. ಪದ್ಮಿನೆನೆ ಶತಮಾನೊದ ತುಳು ಕಲ್ಪರವು _____ ತಿಕ್ಕಂಡ್
2. ದೇವನೂರು ಮಹದೇವನ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಕಾದಂಬರಿ _____
3. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಪದ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಉಟರ್ನ್ ಮಲ್ತಿನಾರ್ _____
4. ಒಡಿಪುಡು ತುಳು ಚಳುವಳಿನ್ _____ ರ್ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್
5. ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ಡ್ ಬೊಲ್ವುಗು ಬತ್ತಿ ಸಿರಿ ಸಂದಿ ಪಂಡಿನಾರ್ _____

III. ರಡ್ಡ್ - ಮೂಜಿ ವಾಕ್ಯೊಲೆಡ್ ಜವಾಬು ಕೊರ್ದೆ

1. ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ಲಾ ತೆನ್ನಾಯಿ ಮಲೆಯಾಳ ದೇಶೊಗ್ಲಾ ಇತ್ತಿ ಸಮ್ಮಂದೊನು ವಿವರಿಸಲೆ
2. 'ಬಾರುಯಗ್ ಬಡಕಾಯಿ' ತುಳುವೆರ್ ಬಡಕಾಯಿ ಪೋದು ಎಂಚ ಪೂವು-ಪುದರ್ ಪಡೆಯೆರ್?
3. 'ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಡ ಅವ್ವೊಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಕತೆತ ಬೂರು ಇತ್ತಿಲೆಕ ಎಂಚ?
4. ಕೈಫಿಯತ್ ಪಂಡ ಎಂಚಿನ?

IV. ಒಂಜೊಕೊಂಜಿ ಹೊಂದಿಕೆ ಆಪಿ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಜೋಡ್ನ್ ಬರೆಲೆ

1. ತುಳುವೆರೆ ದೈವೊಲು	ಮಲರಾಯಿ ದೈವೊದ ಪಾಡ್ತನ
2. ಡಾ ಪೀಟರ್ ಜೆ ಕ್ಲಾಸ್	ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ದ ವಿದ್ವಾಂಸೆ
3. ಟ್ಯುಬಿಂಗನ್ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರ	ಬೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ತನ ಕತೆ
4. ಬರ್ಲಿನ್	ಅಮೆರಿಕದ ವಿದ್ವಾಂಸೆ
5. ಪ್ರೊ ಲೌರಿ ಹಾಂಕೊ	ಮಲರಾಯಿ ಪಾಡ್ತನ
ಮಲೆಯಾಳಿ ತೆಯ್ಯಂ

V. ವಿವರವಾದ್ ಜವಾಬು ಕೊರೊ

1. ಲೇಖಕರ್ ತನ್ನ ತುಳು ಅಭಿಮಾನೊದ ಬಗ್ಗೆ ದಾನೆ ಬರೆತರ್?
2. ತುಳುಟು ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯೋನೇ ಎಚ್ಚ ದಾಯೆ?
3. ಟ್ಯುಬಿಂಗನ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿ ಕೈ ಬರವುದ ಪಾಡ್ತನೊಲೆನ ವಿವರ ಬರೆಲೆ
4. ಬರ್ಲಿನ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿ ತುಳು ಕೈಬರವುದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಚಿನ ಮಾತ?
5. ಸಿರಿ ಸಂದಿ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ಡ್ ಎಂಚ ಬೊಲ್ವುಗು ಬತ್ತಂಡ್?

VI. ಜಾತಿಗ್ ಸೇರಂದಿ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪೆಜೆಡ್ ಕಳೆಲೆ

1. ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ತೆನ್ನಾಯಿದ ಊರುಲು : ನೀಲೇಶ್ವರ, ಬರೋಡ, ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ಕೊಚ್ಚಿ
2. ಜರ್ಮನಿಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಪಾಡ್ತನೊಲು : ಮಲರಾಯಿ, ದೇವು ಪೂಂಜೆ, ಕಲ್ಲುರ್ತಿ, ಕಾಂತನತಿಕಾರಿ
3. ಪ್ರಾಕ್‌ದ ತುಳುಲಿಪಿತ ಗ್ರಂಥೊಲು : ತುಳುಭಾಗವತೊ, ತುಳುಭಾರತೊ, ಕಾವೇರಿ, ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ
4. ಜರ್ಮನಿಡ್ ತಿಕ್ಕಿ ಕೈಪಿಯತ್ತುಲು : ಬಂಗರೆ ಕೈಫಿಯತ್, ಅಜೀರೆ ಕೈಫಿಯತ್, ಪಾಂಡ್ಯರೆ ಕೈಪಿಯತ್, ಚೌಟೆರೆ ಕೈಫಿಯತ್

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

I. ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ತಿ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಗಳಸದ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮಲ್ಪಲೆ

ರಿವಾಜಿ, ನಮುನೆ, ಒಳಸರಿ, ಮುಲಾಜಿ, ಕಣ್ಣ ಕೂರುನೆ

II. ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯ ಮಲ್ತ್ ಬರೆಲೆ

ಬಾಯ್ಪಾತೆರೆ, ಕಲ್ಪರವು, ಕಡೆಕಣ್ಣ

III. ಮುಲ್ವ ಕೊರ್ತಿನ ವಾಕ್ಯೊಲೆಗ್ ಅಡಿಗರೆ ಪಾಡಿನ ಪದೊಕುಲು ಜವಾಬು ಬರ್ಪಿಲೆಕ ಸವಾಲ್ ಬರೆಲೆ

1. ಜರ್ಮನಿಡ್ ನಾಲ್ ಕೈಬರವುದ ಪಾಡ್ತನೊಲು ತಿಕ್ಕೊದೊ
2. ವಿವೇಕ ರೈಕುಲು ಜರ್ಮನಿ ಮುಟ್ಟ ಪೋಯೆರ್
3. ಎಸ್ ಯು ಪಣಿಯಾಡಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಬೂಕು ಬರೆತರ್
4. ನಟ್ಟಿ ನಡ್ಪನಕುಲು ಪಾಡ್ತನೊಲೆನ್ ಬಾರಿ ರಂಗ್‌ಡ್ ಪನ್ನೆದರ್
5. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡರ್ ಸಿರಿ ಪಾಡ್ತನ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗ್ ತರ್ಜುಮೆ ಮಲ್ತರ್
6. ಗೋಪಾಲೆ ಬೂಕು ಕೊನೆಯರೆ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋಯೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ :

1. ಪಾಡ್ತನೊದ ಕತೆಕುಲೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಲೆ .
2. ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪರಶುರಾಮ ಸೃಷ್ಟಿಂಡ್ ದಾಯೆ ಪುದರ್ ಬತ್ತಂಡ್‌ಂದ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಲೆ.

* * * * *